

Tallinna Lennujaama aastaaruanne 2022

- Tegevusaruanne
- Konsolideeritud majandusaasta aruanne

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Juhatuse esimehe pöördumine	4
Ülevaade kontsernist	7
Fookused ja tegevuskeskkond	8
Ühingujuhtimine	9
Riskijuhtimine	15
Majandustulemused ja investeeringud	18
2023. aasta väljavaade	22
Strateegia ja eesmärkide täitmine	23
Lennuliiklus meie lennujaamades	29
Lennuvälja- ja reisijateenused	33
Meeskond	41
Kestlikkuse aruanne	45
2022. konsolideeritud majandusaasta aruanne	58

Tegevusaruanne

Juhatuse esimehe pöördumine

Hea lugeja!

Aasta 2022 jääb meelde. See jääb meelde kui aasta, mil 21. sajandil algas Euroopas sõda, mil ehitus- ja toorainehinnad tõusid kiiresti ning hakkasid sellega mõjutama ehitus- ja arendustegevust, samuti kui aasta, mil elektri- ja energiakriis pani meid mõtlema, kuidas ja kust on võimalik kokku hoida. Mis peamine: 2022 jääb meelde aastana, mil lennuliiklus asus pärast mitut aastat taas tõusuteele ja täitis lennujaamad üle maailma reisijatega!

Me teadsime, et 2022. aasta tuleb ettearvamatu ja just seetõttu nimetasime selle paindliku taastumise aastaks. Kindlasti ei osanud me 2021. aasta lõpus näha ette selliseid katsumusi, kuid seatud eesmärgid ja sihid ning tugev meeskond pöörasid need eduks. Lennundus ja meie kontsern toimib taas tugevatel alustel. Me ühendame iga päev Eesti maailmaga, tehes seda aina rohelisemalt.

Oleme paindlikud ja tekkinud olukordadele valmis reageerima. Just tänu kõrmele reageerimisele ja kohanemisele saime hakkama ka siis, kui üle maailma täitusid lennujaamad kevadel hoogsalt reisijatega ning lennule pääsu ootajate järjekorrad olid kohati Tallinnaski pikemad kui oleksime soovinud.

Lennuliikluse oodatust tempokama taastumise tõestuseks võib pidada veel asjaolu, et 2021. aasta reisijate arvu ületasime juba 2022. aasta juunis ja eesmärgiks seatud 2,5 miljoni reisija piiri novembris. Kokku läbis Tallinna lennujaama 2022. aastal 2,7 miljonit reisijat, mis on 84% 2019. aasta tasemest. Suurimad lennufirmad olid Ryanair, airBaltic, Finnair ja Lufthansa, kes kokku vedasid veidi üle 60% reisijatest.

Lennuplaan oli meil üks kõigi aegade parimaid: suvel said reisijad valida lausa 50 sihtkoha vahel ja aasta ringi oli võimalik lennata 42 liinil, mida teenindas 15 lennufirmat. Kokku tehti Tallinna lennujaamas 2022. aastal 38 044 lennuoperatsiooni (LOP-i), mis tähendab keskmiselt 104 öhkutõusu ja maandumist päevas.

Regionaalsete lennujaamade tegevust iseloomustasid tihenened lennuliiklus ja hulk uuendusi. Märtsis taastas Finnair lennuühenduse Tartu ja Helsingi vahel, mis kahjuks oktoobris katkes. Üle aastate olid Pärnu lennujaamast jälle avatud rahvusvahelised lennuliinid: 25. juunist kuni 16. augustini sai SAS-iga lennata Stockholmi ja tagasi ning 5. maist kuni 21. augustini NyxAiriga Helsingisse ja tagasi. Peale selle toimusid regulaarlennud Kärddla ja Kuressaare lennujaamast ja Ruhnu lennukärgilt ning soovijad jõudsid õhusõidukite abil ka Kihnu. Kokku läbis 2022. aastal regionaalseid lennujaamasid 63 946 reisijat ja tehti 9 987 lennuoperatsiooni.

Lennuliikluse kasv tõi kaasa tulude kasvu ja aasta kujuneks heaks: lõpetasime selle kasumiga, teenides 8,7 miljonit eurot. Kontserni intressi-, maksu- ja amortisatsioonieelne kasum (EBITDA) oli 16,7 miljonit eurot. Keerulisest ajast hoolimata oleme pidanud oluliseks jätkata tulevikuvaatavate investeeringute tegemist. Kokku investeerisime 2022. aastal 13,4 miljonit eurot ja viimase kolme aasta jooksul oleme investeerinud kokku 63,8 miljonit eurot.

2022 jääb meelde aastana, mil lennuliiklus asus pärast mitut aastat taas tõusuteele ja täitis lennujaamad üle maailma reisijatega!

Endiselt väärtustame Tallinna lennujaama terminali arendamist ja laiendamist, et pakkuda reisijatele mõnusat, kodust ja digitarka keskkonda. Juunis avasime seal reisijatele iseteenindusliku pagasiloovutuse ja septembris uue väravaala, lisaks sai saabuvate reisijate ooteala uue ilme. Reisijate silme alt eemal tegutseb nüüd uus, täisautomaatne pagasisorteerimissüsteem. Pärnu lennujaama rekonstrueerimine on suures osas lõpetatud: 2022. aastal uuendasime seal lennuliiklusala, rajasime lennukite hooldusangaari ja viimast lihvi saavad reisiterminali uuendused.

Keskkonna ja jätkusuutlikkusega seotud teemad on viimastel aastatel pälvinud meie järjest suurema tähelepanu. Usume, et ettevõtted, kes ei ole 2030. aastaks oma keskkonnamõju vähendanud, langevad konkurentsist välja. Just seetõttu astusime ka lõppenud aastal suure sammu edasi oma keskkonna jalajälje vähendamise suunas ning pakkusime oma teadmiste ja kogemustega abi ja tuge teistele. Liitusime Rohetiigri koostööplatvormiga, kutsusime ellu lennujaama esimese rohefoorumi, algatasime lennujaama kogukonda kaasavad rohehommikud ja osalesime koos partneritega maailmakoristuspäeval.

Teame, et koostöös ja ühise eesmärgi nimel jõuame palju kaugemale. 2022. aastal pälvisime lennundussektori rohepöörde eestvedamise eest Eesti Lennuakadeemia välja antava maineka auhinna „Aasta tegu lennunduses“. Usume, et jätkusuutlik lennundus töötab elektri kõrval ka vesiniku jõul. Oleme Eesti Vesinikuoru asutajaliige ja näeme vesinikus lennujaamade tulevikuäri võimalusi.

Peale inimeste ja koostöövõrgustike investeerisime ligikaudu 3 miljonit eurot oma CO₂ jalajälje vähendamisse, rajades päikeseparke, liikudes gaasiküttelt kaugküttele ning soetades keskkonnasäästlikku tehnikat. Sammud, mille oleme astunud 2022. aastal, vähendavad meie heitmeid võrreldes eelmiste aastatega peaaegu poole võrra.

Lõppenud aasta suvi pani Tallinna lennujaama meeskonna proovile, sest hüppeliselt kasvanud reisijate arv tõi kaasa suure pinge, mis mõjutas paratamatult ka reisijate rahulolu meie teenuste kvaliteediga. Rahvusvahelise Lennujaamade Nõukogu (Airport Council International, ACI) korraldatava reisijarahulolu uuringu küsitluse tulemused olid seepärast suvel mõnevõrra tagasihoidlikumad, kuid hea meel on tõdeda, et sügisel olime jälle Euroopa esimeste seas.

Aitäh kõigile Tallinna Lennujaama töötajatele! Meie ettevõtte kultuuris on oluline vastutusele ja tulemustele suunatus, aga me oskame ka edu üle rõõmustada ning koos väikeseid ja suuri võite tähistada.

Alanud 2023. aastale läheme vastu ühtse ja tugeva meeskonnana, et tagada ka tulevikus kõrgel tasemel teenindus kõigile Tallinna saabuvatele ning siit lahkuvatele reisijatele. Me jätkame tööd, et pakkuda mitmekesisist ja heade ühendustega lennuplaani, ning selliste investeringute tegemist, mis aitavad kasvatada reisijarahulolu ja tagada ohutust. Seejuures ei unusta me hoida keskkonda, milles elame ja tegutseme. Oleme Eesti visiitkaart ja õhuvärv ning kanname seda rolli uhkusega.

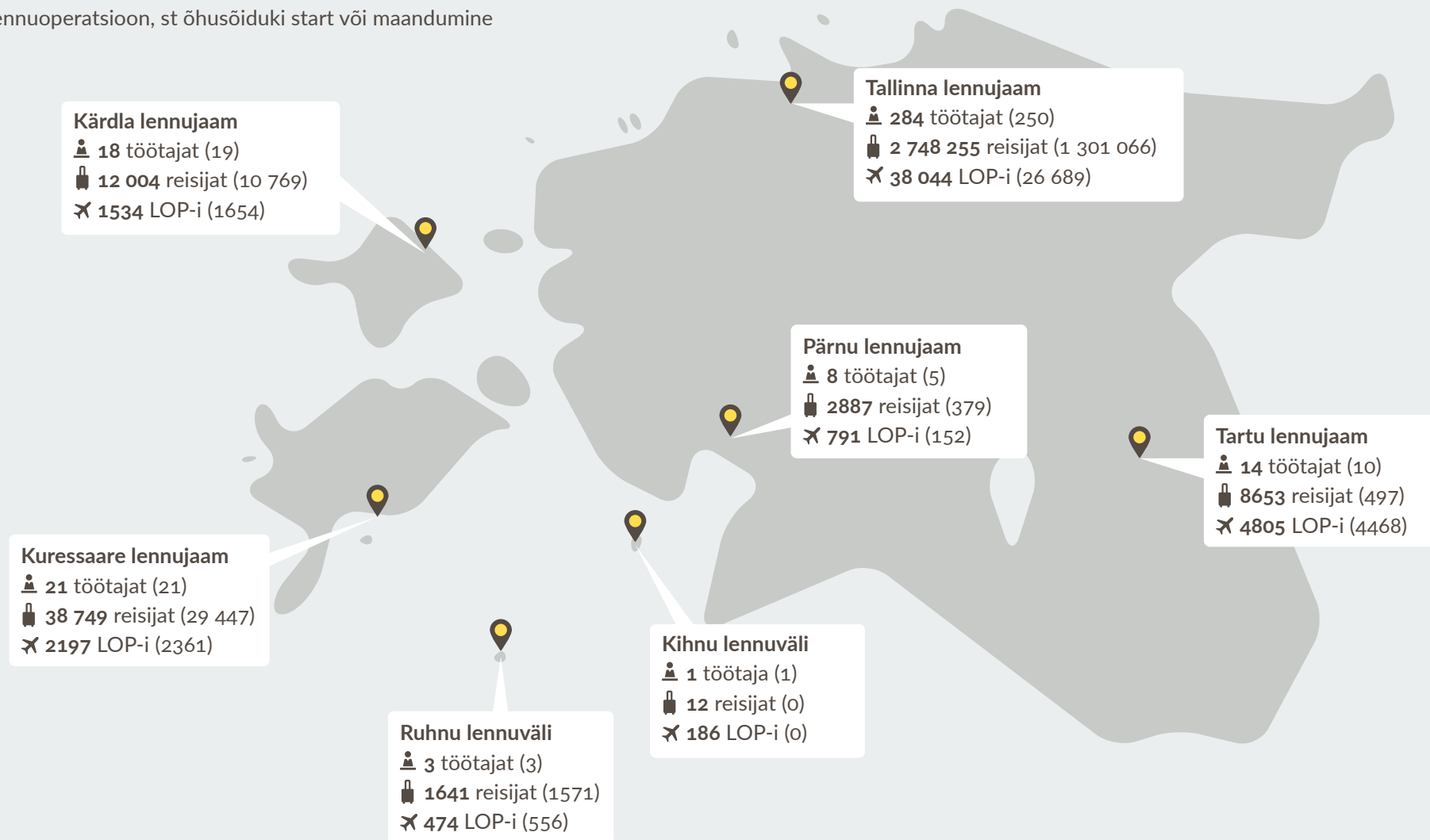
Uute kohtumisteni maailma koduseimas lennujaamas!

Riivo Tuvike
juhatuse esimees

Joonis 1. Kontserni 2022. aasta olulisimad tegevusnäitajad (sulgudes 2021. aasta näitaja)
LOP – lennuoperatsioon, st õhusõiduki start või maandumine

AS Tallinna Lennujaam

349* töötajat (309)

AS Tallinn Airport GH

237* töötajat (205)

* Näitajad seisuga 31.12.2022

Ülevaade kontsernist

AS Tallinna Lennujaam ja selle tütarettevõtte AS Tallinn Airport GH moodustavad kontserni Tallinna Lennujaam. AS-i Tallinna Lennujaam ainuomanik on Eesti Vabariik ning ettevõtte on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas. AS-i Tallinn Airport GH asutaja ja aktsiate omanik on AS Tallinna Lennujaam.

AS Tallinna Lennujaam on Eesti lennujaamade käitaja ja arendaja. Ettevõtte tegevuse eesmärk on pakkuda rahvusvahelisi lennuühendusi, mis aitavad kaasa Eesti riigi ettevõtluse ja turismi arengule ning sedakaudu konkurentsivõime kasvule. AS Tallinn Airport GH osutab reisijatele ja õhusõidukitele maapealseid teenuseid, toetades sellega emaettevõtte eesmärke.

Kui aruandes viidatakse ettevõttele, siis on mõeldud AS-i Tallinna Lennujaam. Tütarettevõtte kohta kasutatakse ärinime AS Tallinn Airport GH.

Kontserni tegevusalad on

- Tallinna, Kuressaare, Kärdla, Pärnu ja Tartu lennujaama ning Kihnu ja Ruhnu lennuvälja käitamine;
- lennuvälja- ja aeronavigatsiooniteenuse osutamine;
- õhusõidukite, reisijate ja kauba maapealne teenindamine;
- müük ja kinnisvaraarendus.

Loome võimalusi selleks, et Tallinna lennujaamast saaks reisida Euroopa olulisimatesse sihtpunktidesse mõistliku sageduse ja ajakuluga. Töötame selle nimel, et sihtkohtade arv ja lennuühenduste sagedus suureneks. Regionaalsetes lennujaamades soovime tagada toimivad regionaalsed lennuühendused ja lennujaamade tõhusa käitamise.

Tähtsal kohal on reisijate ja teenuste ohutus ja turvalisus. Juhime oma tegevuse mõju looduskeskkonnale ja rakendame meetmeid negatiivse mõju vähendamiseks. Oma tegevuses lähtume väärtustest: me oleme usaldusväärsed, avatud ja hoolivad.

Tabel 1. Kontserni tegevus- ja finantsnäitajad

	Ühik	2022	2021	Muutus 2022–2021 %
Reisijaid Tallinna lennujaamas	reisijad	2 748 255	1 301 066	111%
Lennuoperatsioone Tallinna lennujaamas	LOP-id	38 044	26 689	43%
Reisijaid regionaalsetes lennujaamades	reisijad	63 946	42 663	50%
Lennuoperatsioone regionaalsetes lennujaamades	LOP-id	9 987	9 191	9%
Keskmine töötajate arv taandatud täistööajale	FTE	520	473	10%
Müügitulu	tuh eurodes	49 958	29 777	68%
Äritulu kokku	tuh eurodes	63 868	45 099	42%
Ärikasum enne kulumit (EBITDA)*	tuh eurodes	16 967	11 030	54%
Puhaskasum	tuh eurodes	8 688	2 300	278%
Rahavood äritegevusest	tuh eurodes	19 758	7 992	147%
Investeeringud	tuh eurodes	13 351	33 760	-60%
Omakapitali tootlus	%	7%	2%	251%
EBITDA marginaal	%	34%	37%	-8%

* Ei sisalda põhivara sihtfinantseeringut

Fookused ja tegevuskeskkond

Juba 2022. aasta alguses teadsime, et tegevuskeskkond on endiselt haavatav. Jätkusuutlikkuse tagamiseks tuli meil taastada kasumlikkus. Meil oli kõrgelennuline eelarve, kuid olime teadlikud sellest, et peame olema paindlikud ja valmis oma plaane muutma juhul, kui olud seda nõuavad. Aasta fookuses oli inimeste ja koostöökuultuuri arengu toetamine, tulude kasvatamine ja äri arendamine ning nutikas ja hästi toimiv lennujaam. Meie jaoks oli oluline taastuda nii, et kulud on kontrolli all, ja lihtsustada protsesse automatiseerimise abil. Aasta kujunes keeruliseks, aga me saavutasime oma eesmärgid ja saame toetuda oma tugevatele külgedele ka 2023. aasta muutlikus keskkonnas.

Lennuliikluse kiire taastumine ja tugev meeskond

Reisijate arv kasvas võrreldes 2021. aastaga 111%. Covidi piirangute kaotamine tõi kaasa lennuliikluse prognoositust kiirema taastumise ning ühtlasi lendude hilinemise ja pikad järjekorrad, sest Euroopa lennujaamad olid alamehitatud ja see põhjustas teenindusvõimsuse tõrkeid. Neid esines ka Tallinna lennujaamas, ent võrreldes muu maailmaga toimisime tipptundidel tavaviisil. Tallinna lennujaama reisijate arv jäi 2019. aasta tasemest alla 16%. Seda mõjutas Venemaa kallaletung Ukrainale, sest seetõttu peatus lennuühendus Ukraina, Valgevene ja Venemaaga.

Lennuliikluse hüppeline taastumine tõi kevadel tähelepanu keskmesse reisijate ja õhusõidukeid teenindavate ametikohtade mehitatuse tagamise. Uute kolleegide leidmise kiiruse huvides kaasasime värbamisprotsessi nii välise koostööpartneri kui ka oma töötajad. Et toetada kontserni äristrateegiat, kohandasime ettevõtte struktuuri ja rajasime juurde kompetentsikeskuseid. Uute töötajate lisandumise ja väljaõppe kõrval muutus tähtsaks pädevuste säilitamine ja juhtide arendamine.

Inflatsioon ja laenukulude kasv

2022. aastal jätkus energiahindade tempokas tõus, mida soodustasid nõudluse kasv ja Covidi ajal tekkinud tarneahelate probleemide kestmine. Sõja tõttu Ukrainas kehtestati Venemaa vastu sanktsioonid ja tooraineturgude senine toimimine katkes osaliselt. Piiratud ressursside ja pakkumise tingimustes hoogustus inflatsioon.

Aasta teisel poolel hakkas Eesti majandus jahtuma. Eesti Panga andmetel kahanes majandus aastaga 1,3% ja inflatsioon oli 17,6%. Majanduslangus ning sellest tulenev tarbijate süvenev ebakindlus ei mõjutanud 2022. aastal siiski lennundusvaldkonna pakkumist ja nõudlust.

Euroopa Keskpanga peamine tööriist hinnatõusurve vähendamiseks on muuta laenamine ja investeerimine kallimaks. Nii tõstis Euroopa Keskpank 2022. aastal järsult intressimäärasid, mille tagajärjel kerkis 6 kuu Euribor aasta lõpuks 2,7%-ni. Need otsused kasvatavad märkimisväärselt meie laenukulud.

Kontserni jaoks tõi inflatsioon kaasa kulubaasi ulatusliku kasvu, surve suurendada tööjõukulud ja vajaduse muuta teenuste hindasid. Lennundustulu jääb 2019. aasta näitajast 18% alla, ent kulud ületavad 2019. aasta kulud 9%.

Ühingujuhtimine

Juhtimispõhimõtted

Riigile kuuluva ettevõtte rakendamise hea ühingujuhtimise tava, mille põhimõtted on avalikustatud Tallinna lennujaama kodulehel. Omaniku ootus on, et kontsern oleks Eesti äriühingutele juhtimise, sotsiaalse vastutuse ja kõrge ärikultuuri poolest eeskujuks. Kontsern, järgides vastutustundliku ühingujuhtimise põhimõtteid, lõimib need igapäeva-tegevusse, juhtimisse ja strateegiasse. Juhatus ja nõukogu lähtuvad juhtimises omaniku ootustest, missioonist, visioonist, väärtustest ja strateegiast ning tegevust reguleerivatest õigusaktidest.

- **Tulemusjuhtimine** on kontserni juhtimise lahutamatu osa. See algab kontserni visiooni ning viie aasta strateegiliste eesmärkide ja võtmemõõdikute seadmisega juhtkonna poolt, aidates nii kontsernil saavutada tulemused ja vastata omaniku ootustele. Samuti seatakse kontsernile iga aasta fookused ja võtmemõõdikud. Nende alusel sõnastavad valdkonnad ja osakonnad oma aastaeesmärgid.
- **Ohutus** on alati esikohal. Me rakendame *just culture*-ohutuskultuuri põhimõtteid: me ei karista inimesi nende sellise tegevuse või tegevusetuse või selliste otsuste eest, mis on tehtud, võttes arvesse nende töökogemust ja väljaõpet. Kontsernil on toimivad, kõiki töötajaid ja kogukonnaliikmeid kaasavad ohutusjuhtimissüsteemid.

Meie eesmärk on osutada teenuseid lennufirmadele, reisijatele ja partneritele kvaliteetselt ja ohutult. Ohutus tähendab meie jaoks seda, et me ennetame ja väldime õnnetusi ning kaitseme inimesi, vara ja keskkonda.

- **Kvaliteedijuhtimine** tähendab meie jaoks eesmärkide saavutamist, vastavust kohalduvatele nõuetele ja kokkulepetele ning eeltoodu kaudu saavutatavat huvipoolte rahulolu pakutavate teenuste ja väärtusega. Kvaliteedijuhtimissüsteem loob omaniku ootuste ja strateegiliste eesmärkide saavutamise raamistiku ning põhineb kvaliteedi, tõhususe ja jätkusuutlikkuse põhielementidel. Kvaliteedijuhtimise juhtpõhimõtted on keskendumine kliendile, eestvedamine ja kaasamine, protsessipõhine lähenemine, parendamine, faktidel põhinev otsustamine ning mõju juhtimine.
- **Kestliku arengu** põhimõtete alusel oleme pühendunud keskkonna kaitsmisele, sest säästev ja vastutustundlik suhtumine meid ümbritsevasse keskkonda on väärtus, mida hindavad kõik ettevõtte töötajad ja kogukonnaliikmed. Pingutame iga päev selle nimel, et tagada oma keskkonnategevuse tulemuslikkus ning vähendada oma tegevuse mõju keskkonnale, lähtudes kestliku arengu põhimõtetest. Meie eesmärk on saavutada CO₂-neutraalsus hiljemalt aastaks 2030.

Alates 2021. aasta sügisest kehtivad kontsernis **ühtsed juhtimispõhimõtted**. Iga lennujaamas töötav juht on ettevõtte väärtustest lähtuv tulemustele keskendunud suunanäitaja, inimeste ja meeskonna arendaja ning toetava töökeskkonna looja, viies seejuures ellu ettevõtte visiooni ja strateegiat.

Aruandluspõhimõtted

Kvaliteetsete juhtimisotsuste tegemiseks on ettevõttes loodud aruandlussüsteem. AS-i Tallinna Lennujaam juhatus koostab kontserni majandusaasta finantsaruande, järgides rahvusvaheliselt tunnustatud finantsaruandluse põhimõtteid. Aruannet kontrollivad audiitor ja AS-i Tallinna Lennujaam nõukogu. Kvartaliaruanded avalikustab kontsern nõuetekohaselt kodulehel.

Hea ärietika põhimõtted

Kontsernis on kokku lepitud käitumisreeglid ettevõtete nimel tegutsemiseks. Kõik töötajad peavad tegutsema eetilisel, vastutustundlikult ja seadusi järgides ning kaitsma ettevõtete head nime ja mainet. Igasuguse korruptsioonivormi puhul lähtub kontsern nulltolerantsi põhimõttest.

Oleme töötajatele, partneritele ja klientidele usaldusväärne partner ning järgime oma tegevuses jätkusuutliku äritegevuse põhimõtteid. Toetame ausat ja avatud konkurentsi igal turul. Meie sise- ja väliskommunikatsioon on avatud ning me edastame oma töötajatele, partneritele, klientidele ja avalikkusele olulist ja õigeaegset teavet.

Me lähtume võrdse kohtlemise põhimõtetest sõltumata inimese soolisest identiteedist, perekonnaseisust, vanemlikust staatusest, ühendustesse ja parteidesse kuulumisest, rahvusest ja rassist, nahavärvusest, usutunnistusest, sisemistest veendumustest, vanusest, puudest ning seksuaalsest sättumusest.

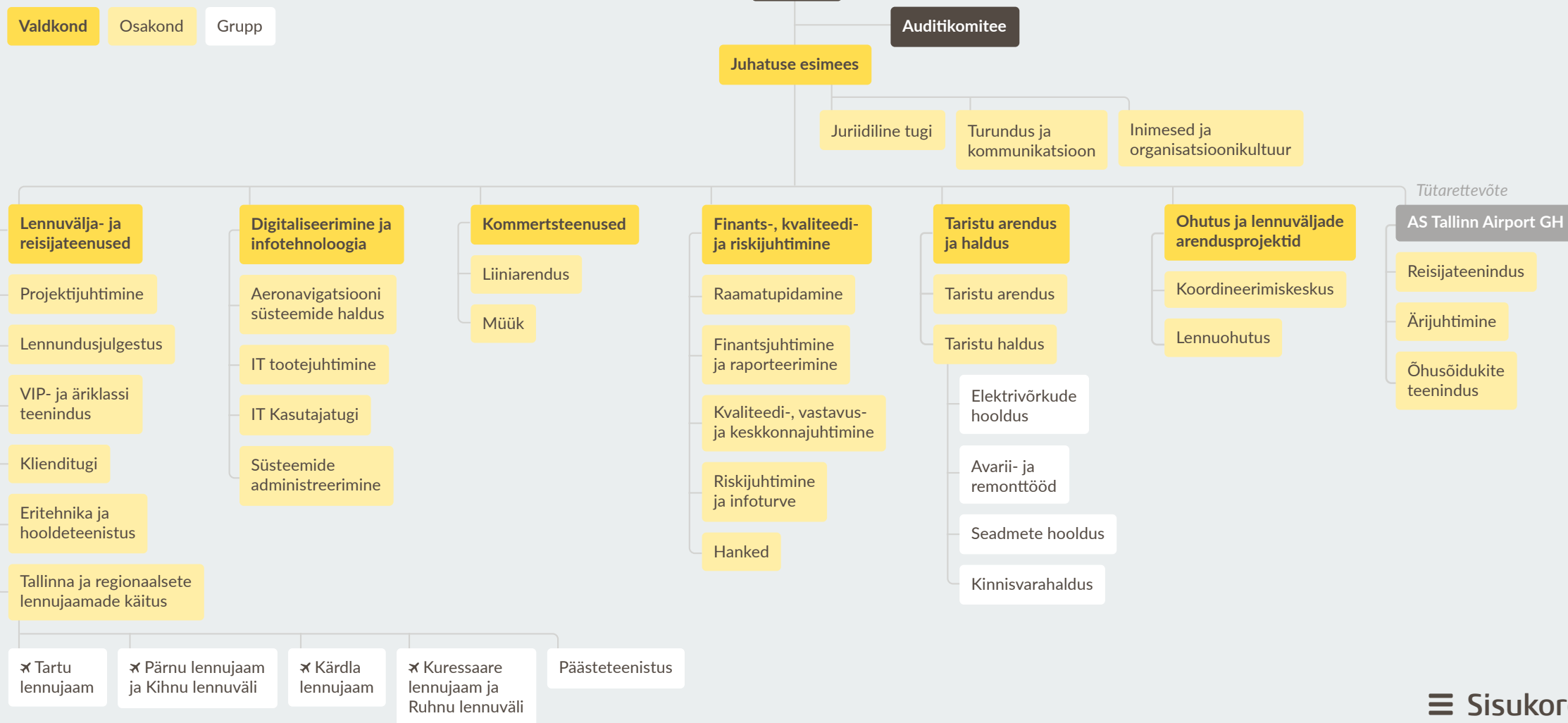
Kontserni juhtkond tegutseb töötajaid väärtustades ning loob usaldusliku töökeskkonna ja tingimused, kus töötajatel on võimalus tegutseda üldtunnustatud eetikanormide alusel. Kontsernis on avatud vihjeliin, mille eesmärk on võimaldada töötajatel teavitada õigusaktide, sisemiste normide ja käitumiseeskirjade rikkumistest ning nende rikkumiste varjamisest. Tagame vihjeliini kasutaja anonüümsuse, et vältida tema ahistamist ja tagakiusamist.

Võrdsest kohtlemisest lähtume ka oma klientide, teenuseosutajate ja teiste koostööpartnerite valimisel, neile kehtestatud maksetingimustes ning muudes suhetes nendega.

Joonis 2. Kontserni struktuur

AS-i Tallinna Lennujaam üldkoosolek

AS-i Tallinna Lennujaama üldkoosolek kogunes 2022. aasta jooksul viiel korral. Üldkoosolekutel

- kinnitati 2021. majandusaasta aruanne, kasumi jaotamise ettepanek ja audiitori järeldusotsus;
- kinnitati järgmise kolme majandusaasta audiitoriks AS PricewaterhouseCoopers;
- kinnitati põhikirja uus redaktsioon ja omaniku ootused;
- valiti nõukogu liikmeks Jaak Viilipus;
- muudeti 10.12.2021. aasta otsuse „Aktsiakapitali suurendamine“ tingimusi, eemaldades piirangud vahendite kasutamisel ja lisades riigile dividendi maksmise kohustuse vastavalt kinnitatud riigieelarvele.

AS-i Tallinna Lennujaam nõukogu

AS-i Tallinna Lennujaam nõukogus on põhikirja alusel kuni kuus liiget. Nõukogu teeb juhatuse tegevuse üle järelevalvet ja osaleb oluliste otsuste tegemisel. Nõukogu tegutseb iseseisvalt ettevõtte ja aktsionäri parimates huvides. Nõukogu kiidab heaks strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja eelarve.

Nõukogu liikmed määratakse kolmeks aastaks ja nende tasu määrab üldkoosolek.

<i>Esimees</i>	Märten Vaikmaa	Ametisse määramise aeg 17.08.2017 Volituste kehtivuse tähtaeg 17.08.2023
<i>Liikmed</i>	Toivo Jürgenson	Ametisse määramise aeg 17.08.2017 Volituste kehtivuse tähtaeg 17.08.2023
	Piret Kübbar	Ametisse määramise aeg 17.08.2017 Volituste kehtivuse tähtaeg 17.08.2023
	Kadri Land	Ametisse määramise aeg 17.08.2017 Volituste kehtivuse tähtaeg 17.08.2023
	Sir John Elvidge	Ametisse määramise aeg 16.09.2021 Volituste kehtivuse tähtaeg 16.09.2024
	Jaanus Uiga	Ametisse määramise aeg 21.11.2019 Volituste kehtivuse tähtaeg 08.06.2022
	Jaak Viilipus	Ametisse määramise aeg 08.06.2022 Volituste kehtivuse tähtaeg 08.06.2025

Nõukogu kogunes üheksal korral. Kohtumiste põhiteemad olid seotud Venemaa sõjaga Ukrainas ja inflatsiooni mõjuga, lennundustasude muutmise ning äriprojektidega. Majandustulemustest andis juhatuse nõukogule ülevaate kord kvartalis. Lisaks käsitleti aasta olulisimate projektide ülevaateid, omaniku ootusi ja strateegia muudatusi ning 2023. aasta strateegilisi eesmärke ja eelarvet.

Nõukogu liikmete tööjõukulud on näidatud nõukogu aruandes, mis on kättesaadav Tallinna lennujaama kodulehel.

Auditikomitee

Esimees **Toivo Jürgenson**

Liikmed **Piret Kūbbar**
Jaanus Uiga

Auditikomitee kogunes kümnel korral. Siseaudiitor analüüsis isikuandmete töötlemist, tegi ISO 27001 eeldusanalüüsi, ühe erakorralise auditi ning auditeeris ettevõtte hankeid ja nendega seostuvat. Auditikomitee käsitles siseaudiitori aruannete tulemusi. Samuti kinnitas komitee nii 2021. majandusaasta aruande kui ka 2022. aasta vaheauditi tulemused.

AS-i Tallinna Lennujaam siseaudiitor on KPMG Baltics OÜ.

Siseaudiitor tegutseb auditikomitees kinnitatud tööplaani alusel ning haldab eetika, pettuste ja korrupsiooni vihjemeili.

Üldkoosolek on kinnitanud 2022. majandusaasta finantsaudiitoriks audiitorühingu AS PricewaterhouseCoopers. Konsolideeritud raamatupidamise aruande auditi eest vastutab vandeaudiitor Janno Hermanson. Finantsauditi tegemisel lähtutakse rahvusvahelistest auditeerimisstandarditest.

AS-i Tallinna Lennujaam juhatus

Juhatus esindab kontserni ning juhib selle tööd kooskõlas seaduste ja põhikirjaga, tegutsedes majanduslikult kõige otstarbekamal viisil. Otsuste tegemisel lähtutakse ettevõtte ja omaniku parimatest huvidest ning kohustatakse tagama jätkusuutlik areng, tuginedes seatud eesmärkidele ja strateegiale.

Esimees **Riivo Tuvike** Ametisse määramise aeg 01.06.2019
Volituste kehtivuse tähtaeg 31.05.2024

Liikmed **Einari Bambus** Ametisse määramise aeg 01.04.2005
Volituste kehtivuse tähtaeg 31.03.2024

Katrin Hagel Ametisse määramise aeg 01.04.2022
Volituste kehtivuse tähtaeg 31.05.2024

Eero Pärgmäe Ametisse määramise aeg 01.04.2022
Volituste kehtivuse tähtaeg 31.05.2024

Anneli Turkin Ametisse määramise aeg 01.04.2009
Volituste kehtivuse tähtaeg 31.03.2024

2022. aastal pidas juhatus 91 koosolekut (2021: 95).

Juhatusel liikmete tööjookulud on näidatud nõukogu aruandes, mis on kättesaadav lennujaama kodulehel.

Kontserni juhtkond

Kontserni igapäevategevust juhib ning otsuseid võtab vastu 11-liikmeline juhtkond, kuhu kuuluvad strateegiliste valdkondade ja osakondade juhid ning juhatuse liikmed. Otsused langetatakse ühiselt juhatuse koosolekutel.

Juhtkonna liikmed

- **Riivo Tuvike**, juhatuse esimees
- **Einari Bambus**, juhatuse liige, ohutuse ja lennuväljade arendusprojektid
- **Katrin Hagel**, juhatuse liige, lennuvälja- ja reisijateenused
- **Eero Pärasmäe**, juhatuse liige, kommertsteenused
- **Anneli Turkin**, juhatuse liige, finants-, kvaliteedi- ja riskijuhtimine
- **Indrek Nõlvak**, AS-i Tallinn Airport GH juhatuse liige
- **Margot Holts**, turundus ja kommunikatsioon
- **Andrus Järg**, digitaliseerimine ja infotehnoloogia
- **Anneli Lille**, inimesed ja organisatsioonikultuur
- **Tõnu Mühle**, taristu arendus ja haldus
- **Kristina Randveer**, juriidiline tugi

AS-i Tallinn Airport GH juhtimine

AS-i Tallinna Airport GH põhiline tegevusala on reisijate, kauba ja õhusõidukite maapealne teenindamine. AS-i Tallinna Lennujaam tütar-ettevõtte AS-i Tallinn Airport GH üldkoosolek on AS-i Tallinna Lennujaam juhatuse esimees. Nõukogu volitused ja vastutus on sätestatud põhikirjas. Juhatuse esimehe nimetab ametisse ettevõtte nõukogu ja see koosneb AS-i Tallinna Lennujaam juhatuse liikmetest. Nõukogu peab koosolekuid vastavalt vajadusele ja seaduses toodud tingimustel. Nõukogu liikmetele eraldi tasu ei maksta.

Riskijuhtimine

Riskijuhtimine on kontserni juhtimisprotsessi lahutamatu osa. Riskijuhtimise eesmärk on toetada kontserni äri- ja ohutuseesmärkide saavutamist ning olla valmis nende riskide käsitlemiseks, mille mõju või tõenäosust ei ole võimalik vähendada. Tuvastame, hindame, analüüsime ja juhime toimingute käigus tekkivaid või eesmärkide saavutamist takistada võivaid riske ja nende tagajärgi ning arendame töötajate riskiteadlikku käitumist. Riskijuhtimissüsteem toetab kontserni ohutuse ja ärieesmärkide saavutamist.

Kontsernis kehtib kõiki töötajaid ja kogukonnaliikmeid kaasav, avatud ja läbipaistev ohutuskultuur ning hästi toimiv ohutusjuhtimissüsteem, tänu millele liigub ohutusinfo operatiivselt. Ohutusjuhtimissüsteem toetab teavitamist kõigist töös ette tulnud lennuohutust mõjutavatest juhtumitest, et neid saaks uurida ja tagada, et need ei korduks.

Riskijuhtimise põhimõtete abil analüüsime, hindame ja juhime kontserni tegevusriske (sh keskkonna-, töökeskkonna ja vastavusriske), äri- ja finantsriske (sh hinna-, likviidsus- ja krediidiriske) ning projekti- ja ümberkorraldusriske.

Kontserni strateegilisi ja valdkonnariske hindame kord aastas.

Põhiriskid ja nende maandamine

Väliskeskkonnas on kasvanud geopoliitilised, äärmuslike ilmastikutingimuste, majanduskeskkonna ja pandeemiariskide realiseerumise tõenäosus. Kontserni eesmärkide saavutamist oluliselt mõjutavad riskid on tegevusriskid, sh vastavusrisk, infosüsteemi- ja infoturberisk, personalirisk, äririskidest majanduskeskkonna ja kolmandate osapoolte sõltuvuse riskid, hinnarisk, krediidirisk ja projektide riskid.

Vastavusrisk

Lennuvälja- ja aeronavigatsiooniteenus on sertifitseeritud Euroopa Komisjoni määruse (EL) 139/2014 nõuete ning komisjoni rakendusmääruse (EL) 2017/373 nõuete alusel. Sertifikaatide väljastaja on Transpordiamet. Tallinna, Tartu, Kuressaare, Kärdla ja Pärnu lennujaamadel on lennuvälja käitaja sertifikaat. Kihnu ja Ruhnu lennuväljadel on lennuvälja käitaja sertifikaadid, mille on Transpordiamet väljastanud Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO, International Civil Aviation Organization) nõuete ning majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse alusel.

Vastavusriski juhtimiseks kontrollime oma tegevuste ja teenuste vastavust regulaarsete siseste ja väliste vastavushindamiste käigus. Siseste vastavushindamiste eesmärk on enesekontrolliga hinnata tegevuste ja teenuste vastavust nõuetele. Väliseid vastavushindamisi ja auditeid teevad kliendid, lennundust reguleerivad ametkonnad ning sertifitseerimisega tegelevad asutused.

Kontsernis kehtib kõiki töötajaid ja kogukonnaliikmeid kaasav, avatud ja läbipaistev ohutuskultuur

Lennufirmadega on meil lepinguga kokku lepitud teenuse tasemed, millele peame teenust osutades vastama. Selle vastavusriski maandamiseks teeme ise ja teevad lennufirmad perioodilisi seireid.

Investeeringute rahastamiseks kasutame Euroopa Liidu võimalusi ja on oluline vastata kehtestatud nõuetele. Raha kasutamise auditeid teeb Rahandusministeerium. Lisaks kontrollib hanketingimusi ja lepingu sõnastusi rakendusüksusena Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

Infosüsteemide ja infoturberisk

Alates Venemaa sissetungist Ukrainasse veebruaris 2022 on kasvanud Eesti ettevõtete vastu tehtavate küberrünnakute maht ja teiste hulgas puudutab see AS-i Tallinna Lennujaam. Riskide vähendamiseks teeme koostööd Riigi Infosüsteemi Ametiga ja oleme suurendanud kontserni infoturbevõimekust. Koolitame järjepidevalt oma töötajaid infoturbe teadlikkuse alal.

Personalirisk

Kontserni töötajatel peavad töö tegemiseks olema mitmesugused pädevused ja sertifikaadid. Töötajate väljaõppeaeg on pikk ja nende leidmine on raskendatud, sest tööealiste elanike arv väheneb. Riski maandamiseks tagame tähtsaimatele ametikohtadele kontserni pikaajalist kasvu toetava välise ja sisemise järelkasvu.

Majanduskeskkonna, hinna- ja krediidirisk

Kütuse- ja energiahindade volatiilsus mõjutab meie majandustulemust. Selle riski juhtimiseks läks Tallinna lennujaam 2022. aasta novembris gaasiküttelt üle reguleeritud hinnaga kaugküttele. Me jälgime teenuste müügi- ja omahindasid ning korrigeerime kulude tõustes ka müügihinda. Majanduslangus võib tuua kaasa krediidiriskide teostumise ehk võimaluse, et ettevõtte kliendid ei suuda täita oma finantskohustusi. Selle riski juhtimiseks oleme kehtestanud nõuete regulaarse jälgimise ja hindamise korra.

Inflatsiooni kiirenemisega koos on suurenenud ka intressirisk. Kontsernil on majandusaasta lõpu seisuga 22% laenudest euriborist sõltumatu fikseeritud intressiga ning 78% euriborist sõltuva intressiga.

Pettuse- ja väärkasutuse risk

Korruptsiooni suhtes kehtib nulltolerantsi põhimõte. Kõik töötajad peavad tegutsema eetilisel, vastutustundlikult ja õigusakte järgides ning kaitsma ettevõtte head nime ja mainet. Ettevõtete juhatuste ja nõukogude liikmed esitavad välisaudiitorile kord aastas majandushuvide deklaratsiooni. Töötajad, kes korraldavad hankeid ja/või on eelarve vastutavad täitjad, esitavad kord aastas huvide konflikti deklaratsiooni.

Korruptsiooni vältimiseks ja eetilise käitumise normide kokkuleppimiseks kehtivad ettevõttes korruptsiooniohu ennetamise reeglid ning hea ärireeetika põhimõtted.

2022. aastal ei tuvastatud ühtegi tõsist eetika- või korruptsiooniteemalist vahejuhtumit (2021: 2).

Kolmandatest osapooltest sõltuvuse riskid

Osutame Eesti vaates ainulaadseid teenuseid. Meie töös on spetsiifilisi tehnoloogilisi lahendusi ja teenuseid, mille allhankimine toob kaasa riski, et me ei saa koostööpartnerit valida ning sõltume ühest partnerist. Kui see koostööpartner ei suuda täita lepingut kokkuleppe kohaselt, siis ei ole meil võimalik partnerit vahetada.

Selle riski maandamiseks oleme välja töötanud tegevusplaani nende teenuste partnerite valiku laiendamiseks, et kirjeldatud olukorras oleks meil vähemalt kaks teenusepakkujat.

Majandustulemused ja investeeringud

Kontserni 2022. aasta majandustulemused

Covidi piirangute kaotamine ja sihtkohtade suurenenud valik aitas kaasa lennuliikluse prognoositust hoogsamale taastumisele, mis peegeldub ühtlasi kontserni majandustulemustes. Tallinna lennujaama läbis 2022. aastal 2,7 miljonit reisijat, mida on 111% rohkem kui 2021. aastal, kuid siiski 16% vähem kui 2019. aastal. Kontserni müügitulu kasvas 68%. Kasum suurenes 278% ning intressi-, maksu- ja amortisatsioonieelne kasum (EBITDA) 54%.

Kasumi suurenemine saavutati tänu tegevusmahu kasvule. Konsoleeritud müügitulust moodustab 29% lennundustulu ja 71% mittelelennundustulu. Võrreldes 2021. aastaga on lennundustulu kasvanud 65%.

Mittelenundustulu seas on kasvanud reisijatega seotud teenuste käive, mis on kooskõlas reisijate arvu kasvuga. Kontsessioonid ning terminali üür suurenesid 102% ja autode parkimise tulud 119%. Ruumide üüri ja muu rendi kategooria tulud on kasvanud 28%. Kasv on tingitud sellest, et 2022. aastal rakendasime eelmise aastaga võrreldes vähem soodustusi.

Reisijate ja lennukite teenindamise tulud suurenesid kooskõlas lennuoperatsioonide arvu kasvuga: tulud kasvasid 69% ja lennuoperatsioonide arv 43%. Tulude suurenemise põhjustasid ühtlasi ilmastikuolud, mis nõudsid tavalisest rohkem lennukite jäätörjeteenuse osutamist.

Tabel 2. Müügitulu kokku tuhandetes eurodes

	2022	2021	Muutus 2022–2021 %
Müügitulu kokku	49 958	29 777	68%
Sh. Lennundustulu	14 358	8 686	65%
Sh. Mittelenundustulu	35 600	21 091	69%
Reisijate ja lennukite maapealne teenindamine, GH	16 859	10 039	68%
Reisijate ja lennukite maapealne teenindamine, muu	1 659	934	78%
Ruumide üür ja muu rent (sh. vahendatud kommunaalid)	5 338	4 183	28%
Reisijatega seotud teenused (parkimine, kontsessioonid, terminali üür)	11 299	5 511	105%
Muu mittelenundustulu	445	424	5%

Muud äritulud vähenesid regionaalsete lennujaamade ning julgestus- ja päästekulude sihtfinantseeringu puhul kokku 1,0 miljonit eurot. Sihtfinantseering ei katnud kõiki tegevusega seotud kulusid. Sihtfinantseeringu defitsiit oli regionaalsete lennujaamade puhul 467 500 eurot ning julgestus- ja päästekulude puhul 689 800 eurot.

Kontserni tegevus oli suunatud kiire kasvu haldamisele ja kulude juhtimisele muutlikus keskkonnas. Meie kulud olid kokku 54,8 miljonit eurot, mida oli 12,2 miljonit eurot ehk 28% rohkem kui eelmisel aastal. Kulude suurenemist mõjutas osutatavate teenuste mahu kasv ja üleüldine hinnatõus.

Tabel 3. Lennundus ja mittelennundus 2021–2022

tuhandetes eurodes

AS Tallinna lennujaam: lennunduse teenused	2022	2021	2022 vs 2021, %
Tulud	21 362	17 132	25%
Kulud koos üldhalduskuludega	24 026	19 606	23%
Kahjum	-2 664	-2 474	-8%
sh lennuvälja- ja reisijateenuste ning lennukite parkimise teenuse kahjum	-1 976	-4 257	54%
sh julgestuse- ja päästeteenuste kahjum	-688	1 783	-139%
AS Tallinna lennujaam: mittelennunduse teenused			
Tulud	18 591	10 944	70%
Kulud koos üldhalduskuludega	10 235	7 558	35%
Kasum	8 356	3 386	147%
AS Tallinna Lennujaam: regionaalsed lennujaamad			
Tulud	5 218	4 223	24%
Kulud koos üldhalduskuludega	5 686	3 932	45%
Kasum/kahjum	-468	291	-261%
Finantstulud ja -kulud	-370	-137	170%
AS Tallinna Lennujaam kasum kokku	4 854	1 066	355%
AS Tallinn Airport GH kasum	3 810	1 224	211%
konsolideerimise kasum	24	10	140%
Kontserni kasum/kahjum	8 688	2 300	278%

Kontserni ärikulud jagunevad järgmiselt: 38% moodustavad tööjõukulud (2021: 40%), 35% kaubad, materjalid ja teenused (2021: 28%), 4% mitmesugused tegevuskulud (2021: 2%) ning 22% amortisatsioonikulud (2021: 30%). Kommunaalkulud tõusid võrreldes 2019. aastaga 110% ja on müügikäibest 13% (võrdlus 2019. aastaga, kuna see oli viimane tava-pärase majandustegevuse aasta).

Kaupade, materjalide ja teenuste rühma kulude kogumaht oli 19,4 miljonit eurot. Peale kommunaalkulude suurenesid tunduvalt lennuraja hooldusmaterjalide kulud ning klientide ja õhusõidukite teenindamise kulud. Reisijate arvu ja keskmise palga kasvuga seoses suurenesid julgestusteenukse kulud. Sõidukite majandamise kulude kasvu põhjustas nii mootorikütuse hinnatõus kui ka vahepealsetel aastatel edasi lükatud sõidukite remondi ja hoolduse kulu. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas tegime 2022. aastal olulisi oste riistvara uuendamiseks.

Mitmesuguste tegevuskulude rühma kulud kokku olid 2,0 miljonit eurot. Võrreldes 2021. aastaga kasvasid märgatavalt nii koolituskulud kui ka vormi- ja tööriietuse ning turunduskulud.

Aasta majandustulemust mõjutab 2022. aasta oktoobris Rahandusministeeriumi poolt algatatud Ühtekuuluvusfondist saadud sihtfinantseeringu sihtotstarbelise kasutamise audit, mille tulemusel hindas Rahandusministeerium, et kontsern on eksinud hankeseaduse vastu ning seetõttu soovitas sihtfinantseeringu väljastanud Rakendusüksusel 5% auditi ulatuses olnud välja makstud toetusest tagasi küsida. Rakendusüksus algatas auditi 2022. aasta detsembris ning väljastas 2023. aasta veebruaris otsuse, mille alusel küsib tagasi 5% auditi ulatuses olnud ning Rakendusüksuse poolt väljastatud toetusest, s.o 600 tuhat eurot. Juhatus ei ole toetuse tagasinõudmise põhjendustega nõus ning kaebas Rakendusüksuse otsuse edasi. Käesoleva aastaaruande kinnitamise ajahetkel ei ole vaidluse tulemus veel selgunud. Kuna juhatus

hindab, et on tõenäoline, et Rakendusüksus algatab auditi ka ülejäänud projekti etappide osas, siis on 31.12.2022 seisuga kajastatud eraldi lennuliiklusalade arendusprojektiga seotud abikõlbulike kulude tagasimakse osas summas 1 696 tuhat eurot. Kajastatud eraldi moodustab 5% kogu saadud toetustest, s.t kajastatud eraldi hõlmab 2023. aasta veebruaris väljastatud otsusega tagasiküsitavat 600 tuhandet eurot. Kogu saadud toetusest, mida kontsern on arvestanud tuludesse, on seetõttu 5% kajastatud muudes ärikuludes summas 308 tuhat eurot.

Rahavood

Äritegevuse rahavood olid 19,8 miljonit eurot. Seoses maksude ettemaksete vähenemisega kujunesid rahavood EBITDA-st 2,8 miljonit eurot suuremaks. Investeeringutegevuse rahavood olid -14,9 miljonit eurot ning finantseerimistegevuse rahavood -3,7 miljonit eurot. Käibekapitali mõjutasid lühiajaliste kohustuste vähenemine 0,9 miljoni euro võrra, varude kasv 0,6 miljoni euro võrra ja lühiajaliste nõuete vähenemine 2,9 miljoni euro võrra.

Investeeringud

Investeeringuid tegime kogusummas 13,4 miljonit eurot (-60%, 20,4 miljonit eurot). Suurimad projektid olid Tallinna lennujaama lahkuva pagasi ala rekonstrueerimine ja laiendamine ning pagasisorteerimisüsteemi uuendamine, Schengeni väravate ala laiendus, samuti Pärnu lennujaama rekonstrueerimine ning päikeseparkide rajamine Tallinna, Pärnu ja Tartu lennujaamas.

Tallinna lennujaama lahkuva pagasi ala laiendamise käigus ehitasime kinni reisiterminali varjualuse osa, millega suurendasime pagasiala pindala. Võttes arvesse maapealse teenuse turu lähenevat avanemist, ehitasime kolmele maapealse teenuse osutajale olmeruumid. Olemasolevasse pagasisüsteemi paigaldasime ühe uue pagasikarusselli ning auto- maatsorteerija, mis lihtsustab ja kiirendab pagasi teekonda lennukisse.

Jätkasime päikeseparkide ehitamist. Tallinnas valmis neli uut päikeseparki koguvõimsusega 2,7 MW. Pärnus algas uue, koguvõimsusega 1,35 MW suuruse pargi ja Tartus kahe, koguvõimsusega 340 kW suuruse pargi rajamine. Need kolm päikeseparki valmivad 2023. aasta kevadel ja seejärel on ettevõtte päikeseparkide koguvõimsus 6,47 MW. Päikeseparkide rajamine aitab meil täita kaht ettevõttele olulist eesmärki: elektrienergia sisseostukulude kokkuhoidu ja CO₂-vaba lennujaama suunas liikumist.

Tabel 4. 2022. aasta suurimad investeeringud

Investeeringu nimetus	Kokku mln eurodes	% kogu mahust
Lahkuva pagasiala ehitus koos automaatsorteerimisega	2,67	20%
Päikesepeakide ehitus (Tallinn pargid 4-7; kokku 2,7 MW)	1,79	13%
Reisiterminali A osa 0-korruse Schengeni eelootela ehitus, sh mööbel	1,53	11%
Lennuliiklusala laiendus ida- ja lõunaasuunal (Ühtekuuluvusfond)	0,28	2%
Personali- ja palgaarvestuse süsteemi väljavahetus	0,22	2%
Muud projektid	2,03	15%
Tallinna lennujaam kokku	8,51	64%
Pärnu lennujaama rekonstrueerimine	2,88	22%
Päikesepeakide ehitus (Tartus 2×340kW; Pärnu 1×1,35MW)	1,18	9%
Muud projektid regionaalsetes lennujaamades	0,48	4%
Regionaalsed lennujaamad kokku	4,54	34%
AS Tallinn Airport GH investeeringud kokku	0,29	2%
Kontsern kokku	13,35	100%

Pärnu lennujaama ehitustöid rahastasime riigi 2019. aastal eraldatud sihtrahastusest (18,5 miljonit eurot) ja tööd lõpetasime 2022. aastal. Projekti kogumaksumuseks kujunes 18,8 miljonit eurot. Selle summa eest renoveerisime lennuraja, rajasime uue perrooni, rekonstrueerisime reisiterminali, ehitasime pääste- ja hooldetehnika angaari ja õhusõidukite teenindamise angaari ning soetasime pääste- ja rajahooldustehnikat.

Bilanss ja kovenandid

Kontserni võlakohustuste maht on aasta lõpus 45 miljonit eurot (2021: 49 miljonit eurot). Aasta lõpu seisuga kuulusid pikaajaliste võlakohustuste hulka Euroopa Investeerimispankalt (EIB) saadud laenud summas 29 miljonit eurot ja Põhjamaade Investeerimispankalt (NIB) saadud laen summas 16 miljonit eurot.

Aasta jooksul maksis kontsern EIB-le, NIB-le ja Pohjola pangale laene korraliselt tagasi summas 3,6 miljonit eurot. Laenulepingutega on ettevõtte võtnud kohustuse mitte ületada teatud finantssuhtarvude piirmäärasid ehk kovenante ning seisuga 31.12.2022 on ettevõtte kovenantidega kooskõlas.

2021. aastal tegi AS-i Tallinna Lennujaam aktsiate omanik Eesti Vabariik uute investeeringute rahastamiseks omakapitali sisse makse summas 20 miljonit eurot, mille kasutamisel olid piirangud. Piirangud eemaldati 2022. aastal, kuid samal aastal lisandus riigile dividendi maksmise kohustus vastavalt kinnitatud riigieelarvele.

2023. aasta väljavaade

Järgmist aastat oleme enda jaoks mõtestanud kui uuele kasvule vundamenti rajamise aega. Vaatamata majanduskeskkonnast tulenevatele riskidele on kontsern pandeemiast taastunud ja uue kasvu tõusunurgas. Liigume 1–3 miljoni reisijaga lennujaamade kategooriast 3–6 miljoni reisijaga lennujaamade kategooriasse ning seepärast muudame ka oma protsesse: tegevusmahu kasv eeldab, et meie toimimismudel kohaneb sellega. Muu hulgas valmistume tegevuskeskkonna muutuseks seoses maapealsete teenuste turu avanemisega 2024. aastal.

Tugeva meeskonna, digitaalsete ja reisijatekonda parandavate lahenduste rakendamise ning kinnisvarastrateegia elluviimisega loome aluse jätkusuutlikuks ja kasumlikuks kasvuks järgmistel aastatel. Muutused ja kiire kohanemine on saanud maailmas uueks normaalsuseks.

Kontserni 2023. aasta fookuses on töötajakogemuse parandamine, sh töötaja heaolu väärtustamine, pädevused ja järelkasvu arendamine, samuti kliendikeskne äri, nutikas ja roheline lennujaam ning toimepidevuse tagamine.

Järgmiseks aastaks prognoosime reisijate, lennuoperatsioonide, müügitulu ja EBITDA kasvu. Näeme 2022. aastal alguse saanud trendide jätkumist keskkonnas, kus ebakindlus ja inflatsioon ei mõjuta tugevalt reisijate käitumist. Peaaegu kaks aastat kestnud piirangud on kadunud ja inimeste soov taas reisida on suur.

Tabel 5. Tegevus- ja finantsnäitajate prognoos aastaks 2023

	ühik	2023 prognoos	2022
Reisijaid Tallinna lennujaamas	reisijad	3 075 815	2 748 255
Lennuoperatsioonid Tallinna lennujaamas	LOP-id	41 665	38 044
Müügitulu	tuh eurodes	57 607	49 958
Ärikasum enne kulumit	tuh eurodes	18 180	16 967
Investeeringute maht	tuh eurodes	24 531	13 351
Täidetud ametikohtade arv aasta lõpul (koormuste alusel)		579,2	520,0

Euroala majanduse väljavaade ei ole paranenud: hinnatõusu aeglustumine Euroopa Keskpanga eesmärgiks oleva 2%-ni võtab veel aega ja inflatsioon jätkub. Majanduslangus ja tarbija turvatunde kahanemine pärsib inflatsiooni. Euroopa Keskpank on öelnud, et tõstab intresse seni, kuni inflatsioon on püsivalt 2%. See tähendab, et intressitõus jätkub 2023. aastal. Lisaks mõjutab 2023. aasta majanduskeskkonda olukord Ukrainas.

Järgmisel aastal plaanime teha investeeringuid summas 24,5 miljonit eurot. Aastail 2023–2027 on suurima mõjuga strateegiline investering Tallinna lennujaama lõunaala arendus, reisiterminali laiendus ja mitmesuguste protsesside digitaliseerimine. Reisiterminali laiendusega suurendame terminali paljude osade läbilaskevõimet ning parandame reisijakogemust julgestuskontrollis ja väravate alal.

Strateegia ja eesmärkide täitmine

Kontserni missioon on ühendada Eesti maailmaga. Meie visioon on olla atraktiivseim lennujaam Euroopas ning ettevõtte peamised väärtused on usaldusväärsus, avatus ja hoolivus.

Ainuaktsionärina on Eesti Vabariik kinnitanud AS-ile Tallinna Lennujaam järgmised ootused.

- Ettevõtte hoiab ja suurendab lennuliiklust.
- Ettevõtte tegevus on äriiselt kasumlik ja tõhus.
- Ettevõtte toimib jätkusuutlikult ja vastutustundlikult (ohutus ja keskkonnasäästlikkus).
- Ettevõtte käitab Eesti regionaalseid lennujaamu Eesti eri piirkondade majanduskeskkonna arengu toetamiseks riigilt saadud sihtotstarbelise toetuse ulatuses.

Kontserni strateegilised eesmärgid on ühendada Eesti maailmaga nii inimeste kui ka kauba liikumise osas, olla atraktiivne lennujaam reisijatele, ettevõtetele, partneritele ja talentidele, käitada lennujaamu ohutult ja turvaliselt, olla oma tegevuses vastutustundlik looduskeskkonna suhtes ning majandada kulutõhusalt, kasumlikult ja vastutustundlikult, lisaks on ettevõtte kinnistud väärtustatud ja teenivad tulu.

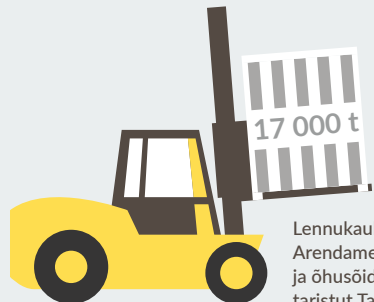
Joonis 3. Kontserni strateegilised eesmärgid aastaks 2024

50 otselennuliini olulistesse sihtkohtadesse Euroopas

Oleme lõpuni viinud kinnistute planeeringud

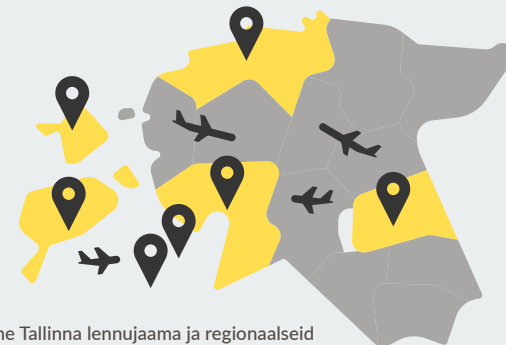

Lennukauba maht 17 000 tonni aastas. Arendame kaubalendude teenindamiseks ja õhusõidukite hoolduseks taristut Tallinna lennujaamas

Atraktiivne lennujaam nii lennuettevõtjale kui ka partneritele territooriumil

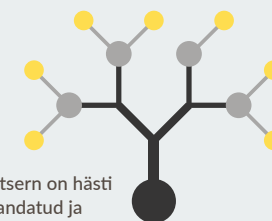

Maailma koduseimad lennujaamad, Tallinna lennujaama ASQ 4,45

Käitame Tallinna lennujaama ja regionaalseid lennujaamasid ohutult ja turvaliselt

2024

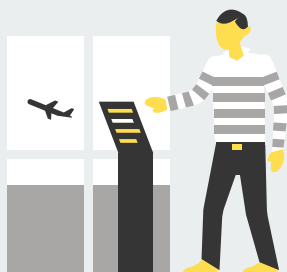

Kontsern on hästi majandatud ja jätkusuutlik

Avatud kultuuriga, koostööle suunatud uuenduslik ettevõtte ja hinnatud tööandja

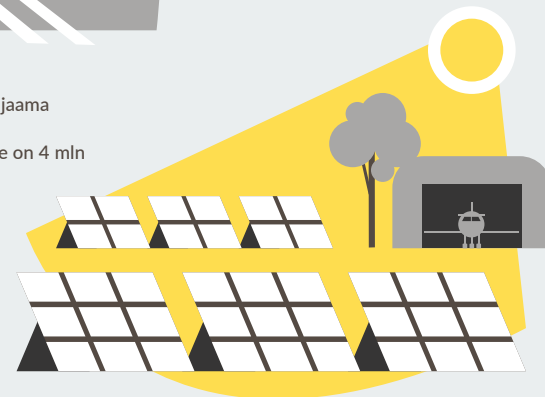

Reisijateekonnal ja kogu kontsernis rakendame digi- ja automaatlahendusi

Tallinna lennujaama reisijate arv on 3,5 miljonit

Tallinna lennujaama reisiterminali läbilaskevõime on 4 mln reisijat aastas

Vähendame kasvuhoonegaaside teket ja sisseostetava elektrienergia tarbimist kontsernis. 35% oma elektrist toodame päikesest

2022. aasta eesmärkide täitmine

Tallinna lennujaama reisijate arv kasvas eelmise aastaga võrreldes 111%. Seoses sõjaga Ukrainas ja Vene õhuruumi sulgumisega kadus Eesti atraktiivsus Aasia-suunalise lennuliikluse alal ning lennukauba maht ei suurenenud. Aastaringseid sihtkohti ja regulaarliine oli eesmärgistatud tasemel. Järgnevates tabelites võtame võtmenäidikute abil kokku oma olulisimate eesmärkide täitmise tulemused.

Tabel 6. Eesmärk 1: Tallinna lennujaam ühendab Eesti maailmaga nii inimeste kui ka kauba liikumise osas

Möödik	Eesmärk 2022	Täitmine
Regulaarliine (suvised ja aastaringised)	40	42
Reisijaid miljonites	2,55	2,74
Lennukauba maht tuhandetes tonnides	14	11

Reisijate rahulolu püsis endiselt väga kõrgel tasemel ja Tallinna lennujaam on Euroopa lennujaamade seas esiviisikus. Reisijate e-teenuste alal võtsime kasutusele iseteenindusliku pagasiloovaltussüsteemi. Kuna lennundusseaduse muudatusega kaotati väravas isiku tuvastamise nõue, saame 2023. aastal juurutada ka iseteenindusväravad.

Septembris avasime reisijatele reisiterminali laienduse: uue o-korruse Schengeni väravate ala koos iseteeninduspoega. Samuti läbis uuenduskuuri saabuvate reisijate ooteala.

Kuigi töökoormus kasvas hüppeliselt, oli kontserni töötajate pühendumus rahuldaval tasemel.

Tabel 7. Eesmärk 2: Tallinna lennujaam on atraktiivne lennujaam reisijale, lennundusettevõttele, partnerile ja talendile

Möödik	Eesmärk 2022	Täitmine
Reisijate rahulolu kasv ASQ-indeksi järgi	4,45	4,37
E-teenused reisijatele	1. Iseteeninduslik pagasiloovaltus on kasutuses kahe lennufirma reisijatele	1. Täidetud
	2. Suuremõdulise pagasi lint on paigaldatud ja protsess muudetud	2. Täidetud
Läbilaskevõime suurendamine	1. Lahkuva pagasi ala laiendamine koos sorteerimissüsteemiga on lõpetatud	1. Täidetud ja protsessi täiendamine jätkub
	2. Schengeni väravate ala laiendamine on lõpetatud	2. Täidetud
	3. Terminali laienduse projekteerimine on lõppjärgus	3. Täidetud. Valmib 2023.
Mittelennundustulu kasv	Müügitulu 28,3 miljonit eurot	35,6 miljonit eurot
Juhtumite arv, millega oleme põhjustanud lennuliikluse järjestikuse seisaku kauem kui 30 minutit	0	0
Väljuvate lendude punktuaalsus	99%	97,4%
Töötajate pühendumus	TRI*M-indeksis 65 punkti (kontsern)	TRI*M-indeksis 61 punkti (kontsern)
Tööandja maine uuringu tulemused (Kantar)	Viie parima tööandja seas	Tööandjate edetabelis teine koht

AS Tallinna Lennujaam pälvis lennujaamadele mõeldud akrediteerimissüsteemi Airport Carbon Accreditation (ACA) CO₂ akrediteerimise kolmanda taseme rahvusvahelise sertifikaadi. See on tunnustus ettevõtte püüdlustele vähendada oma keskkonna jalajälge ja saavutada 2030. aastaks CO₂-neutraalsus. Kuigi küberrünnakute arv ja intensiivsus kasvasid 2022. aastal, tuli suurema mõjuga vahejuhtumeid ette üksainus (ummistusrünnakute tõttu ei olnud lennujaama koduleht ajutiselt kättesaadav).

Reisijate ja lennuoperatsioonide arvu kasvust hoolimata ei toimunud suuri muutusi lennuohutust mõjutavate vahejuhtumite arvus ning lennujaamad üle Eesti olid käitatud ohutult.

Lennuoperatsioonide ja reisijate arvu kasv tõi kaasa tulude suurenemise, mis aitas kaasa seatud finantseesmärkide saavutamisele. Aasta majandustulemusi mõjutas tugevalt hinnatõus, ennekõike kommunaalkulude ja lennuradade hooldekulude puhul. CO₂ jalajälje vähendamise ja maade väärtustamise eesmärgil rajasime kuus uut päikeseparki ning sellega on ettevõtte päikeseparkide koguvõimsus 6,47 MW.

Tabel 8. Eesmärk 3: Tallinna Lennujaama käitatakse ohutult ja turvaliselt ning ettevõtte käitub looduskeskkonna suhtes vastutustundlikult

Mõõdik	Eesmärk 2022	Täitmine
Lennujaamadele mõeldud akrediteerimissüsteemi Airport Carbon Accreditation (ACA) tase	ACA kolmanda taseme sertifikaat	Täidetud
CO ₂ heitkogus reisija kohta kg	5,1	Täidetud, 3,7 kg
Julgestuse vahejuhtumeid	0 tõsist puudust	2 tõsist puudust, mis aasta lõpuks lahendati
Tööohutuse vahejuhtumeid	Alla 8	11
Ohutuse vahejuhtumeid 1000 lennuoperatsiooni kohta	0 lennuõnnetust ja tõsist vahejuhtumit	0
Infoturbe vahejuhtumeid	0 tõsist vahejuhtumit	0
Andmekaitse vahejuhtumeid	0 tõsist vahejuhtumit	0
Infoturbe juhtimissüsteemi loomine ja täiendamine	ISO 27001 vastavusanalüüs ja tegevusplaan	Täidetud

Tabel 9. Eesmärk 4: Tallinna Lennujaam on kulutõhus, kasumlik ja uuenduslik ettevõtte

Möödik	Eesmärk 2022	Täitmine
Kontserni intressi-, maksu- ja amortisatsioonieelse kasumi (EBITDA) marginaal %	32%	34%
Kontserni kulu (v.a amort) reisija kohta (Tallinna lennujaam ja regionaalsed lennujaamad) eurodes	14,3	15,2
Kontserni müügitulu reisija (Tallinna lennujaam ja regionaalsed lennujaamad) kohta eurodes	15,7	17,8
Algatatud ja ellu viidud uued äriprojektid	Päikesepargid (lisanduv toodang 3,2 MW): Tallinn: 2 MW Tartu: 320 kW Pärnu: 1 MW	Täidetud

Tabel 10. Eesmärk 5: AS-i Tallinna Lennujaam kinnistud on väärtustatud ja teenivad tulu

Möödik	Eesmärk 2022	Täitmine
Äriplaanid on koostatud või koostamisel	1. Kinnisvarastrateegia on loodud	1. Täidetud
	2. Pärnu reisiterminal on renoveeritud ja angaar valminud	2. Täidetud
Alustatud on planeerimist ja ehitust	3. Ruhnu lennuvälja rekonstrueerimine on lõpetatud	3. Projekteerimine on lõpetatud, ehitus toimub aastal 2023

Peame oluliseks ettevõtte maade väärtustamist ja hea ärikeskkonna loomist, et meelitada ligi uusi ettevõtteid. Lisaks hindame kõrgelt regionaalsete lennujaamade arendamist, sinna uute ärivõimaluste ning ohutu ja turvalise keskkonna loomist.

Lennuliiklus meie lennujaamades

Lennuliiklus Tallinna lennujaamas

Sihtkohtade valikut nii Tallinnas kui ka kogu maailmas on viimase kahe aasta jooksul tugevalt mõjutanud Covidi pandeemia, mis viis lennuliikluse 2020. aasta märtsis rohkete piirangute ja nendega kaasnenud tarbijakäitumise muutuste tõttu järsku langusesse. Sellest ajast alates on nõudlus järk-järgult taastunud, kuid Euroopa reisijate arvu jõudmist pandeemiaeelsele tasemele prognoosib Rahvusvaheline Lennujaamade Nõukogu (Airport Council International, ACI) alles 2025. aastaks (allikas; 20 December 2022 Forecast).

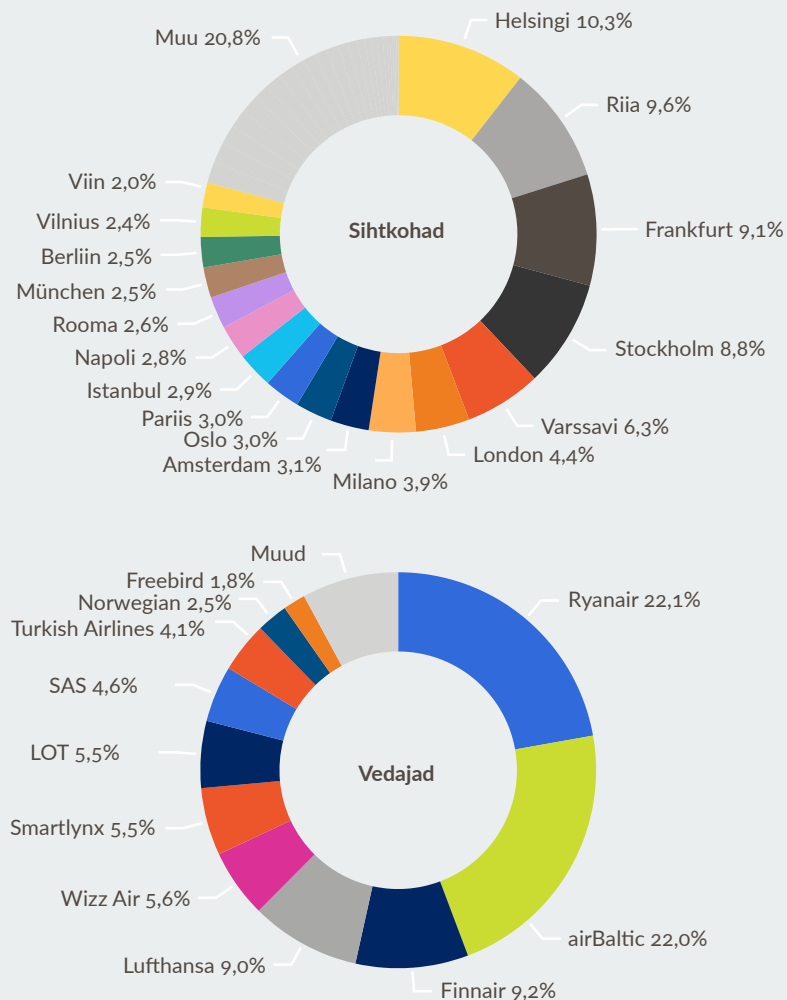
Siiski oli 2022. aasta Euroopa lennuliikluses erakordse kasvu aasta. Ka Tallinna lennujaamas kasvas nõudlus eelmise aastaga võrreldes hüppeliselt: reisijate arv kahekordistus, tõustes 1,3 miljonilt 2021. aastal 2,7 miljoni reisijani. Kuna eelmise aasta esimesel poolel oli reisijaid väga vähe, oli just 2022. aasta esimesel poolel selle näitaja protsentuaalne kasv väga suur.

Esimeses kvartalis mõjutas Tallinna lennujaama reisijate hulka endiselt Covidi omikrontüve levik. Seetõttu püsis reisijate arv jaanuaris ja veebruaris pandeemiaeelse ajaga (s.o 2019. aasta samade kuudega) võrreldes 65% tasemel. Viiruspuhangu taandumisega koos hakkas taastumismäär tõusma ja on alates 2022. aasta maist stabiliseerunud 88–90% juures. Aasta kokkuvõttes jääb reisijate arvu taastumise määr keskmiselt 84% juurde 2019. aasta tasemest.

Veebruari lõpus Ukrainas alanud sõja tõttu peatati regulaarlennud Kiievisse ja Harkivisse. Samal põhjusel ei ole lähitulevikus ette näha Moskva ja Minski lendude taasavamist. Nende nelja lennuliini reisijate koguarv oli 2019. aastal ligikaudu 220 000.

Aasta vältel teenindasid kõige rohkem reisijaid Ryanair (22%) ja airBaltic (22%). Kokku oli odavlennufirmade osakaal 30% (2021: 24%).

Joonis 4. Tallinna lennujaama reisijate jaotus sihtkohtade (regulaarlennud) ja vedajate alusel 2022. aastal

Joonis 5. Rahvusvahelised regulaarliinid Tallinna lennujaamast 2022. aasta detsembris

Tabel 11. Reisijate arv, kauba ja posti vedu ning lennuoperatsioonide arv Tallinna lennujaamas 2018–2022

	Ühik	2022	2021	2020	2019	2018
Reisijaid kokku	reisijad	2 748 255	1 301 066	863 589	3 267 910	3 007 644
sh siselendudel	reisijad	51 303	39 454	24 841	31 768	28 709
sh välislendudel	reisijad	2 696 952	1 261 612	838 748	3 236 142	2 978 935
sh ümberistujaid	reisijad	11 077	8 102	6 600	13 334	50 392
Kaup ja post kokku	tonn	11 110	10 560	9 190	10 916	11 519
sh post	tonn	1 279	1 205	1 319	2 932	2 535
sh lennukaup	tonn	9 831	9 355	7 871	7 984	8 984
Lennuoperatsioone kokku	LOP-id	38 044	26 689	22 962	47 867	48 568
sh reisilendudel	LOP-id	28 478	16 617	14 461	38 808	39 892
sh kaubalendudel	LOP-id	1 609	1 602	1 552	1 538	1 597
sh mitteäriistel lendudel	LOP-id	7 957	8 470	6 949	7 521	7 079

Uue lennufirma alustas Tallinna lendamist Türgi-Saksa ühissettevõtte SunExpress, tehes aprillist oktoobrini hooajalisi regulaarlende Antalya ja Tallinna vahel. Ryanair avas liinid Saksamaale Nürnbergi ja Itaaliasse Trevisosse ning Wizz Air taastas lennud Lutoni lennujaama Londonisse ja Kutaisisse Gruusias.

Aasta jooksul tehti Tallinna lennujaamast regulaarlende 42 sihtkohta, millele lisandusid regulaarsed tšarterlennud. Kõige rohkem, umbes 30% reisijatest lendas suurematesse sõlmjaamadesse, st Helsingisse, Riiga ja Frankfurti.

Ekspress- ja kullerposti kauba liikumine lennukitega sai aasta alguses hoo sisse ning püsis kõrgel tasemel kuni septembrini. Kaubamahu vähenemise põhjuseks viimases kvartalis võib pidada majanduse üldist jahtumist.

2022. aastal ei kasvanud lennukaupade maht eesmärgistatud tasemel, sest kaupade liikumist mõjutavad tugevalt geopoliitiline olukord ning regulaarlendudega kaupa ja posti transportivate lennufirmade (Lufthansa, Turkish Airlines, SAS, LOT jt) lennugraafikud. Kaubapõhiste tellimuslendude arv kahanes, olles seotud nii lendude tiheduse kui ka maanteetranspordi võimaluste kasvuga.

Korrapäraselt koguneb Tallinna lennujaama kasutajate komitee, mis on loodud lennundusseaduse nõuete täitmiseks ja kuhu kuuluvad Tallinna regulaarlenude tegevate lennufirmade esindajad.

Nagu eelmisel aastal nii toimus ka 2022. aastal Tallinnas üks kasutajate komitee kohtumine, kus jagati operatiivinfot ning arutati investee-ringute plaani ja lennujaamatasude uusi määrasid. Tekkinud küsimuste teemal peeti lennujaama kasutajatega eraldi nõu, selgitusi jagati ka e-kirjade vahendusel ja lisakohtumistel.

19. juulil teavitasime partnereid uute lennujaamatasude kehtestamisest 1. jaanuaril 2023. Üks lennuvälja kasutaja vaidlustas tasumäärade muudatused Konkurentsiametis enne nende kehtestamist ja seepärast lükati uute tasumäärade kehtestamine edasi kuni vaidluse lõpetamiseni.

Lennuliiklus regionaalsetes lennujaamades

Regionaalseid lennujaamasid läbis 63 946 reisijat, mida oli 50% rohkem võrreldes 2021. aastaga (2021: 42 663). Kolmandas kvartalis tehti regulaarlenude kõigist meie lennujaamadest, kusjuures nii Pärnust kui ka Tartust olid avatud rahvusvahelised lennuühendused. Pärnu-Helsingi hooajalisel suveliinil lendas NyxAir ja Pärnu-Stockholmi hooajalist lennu-liini teenindas SAS.

Märtsis taasalustas Finnair regulaarlennud Tartu ja Helsingi vahel. See oli oodatud sündmus, milleks oli Tartu lennujaam teinud ettevalmistusi ning värvanud ja koolitanud lisapersonali. Finnairi keeruline majandusolukord ja samal ajal viie Soome-sisese liinihanke võitmine põhjustas aga olukorra, et oktoobris lõpetas lennufirma Tartu liini teenindamise. Liiniarenduse meeskond töötab koos Tartu Linnavalitsusega uue regulaarliini avamise nimel. Siselendude täituvus püsis üldiselt heal tasemel. Kuressaare lennujaama läbis 2022. aastal 38 749 reisijat (2021: 29 447) ja Kärdla lennujaama 12 004 reisijat (2021: 10 769).

Lennuvälja- ja reisijateenused

Kontserni kõigi tegevusvaldkondade eesmärkide saavutamisel on esmatähtis tagada ohutus, regulaarne ja katkematu lennutegevus kõigis lennujaamades ning klientide teenindamine igal ajal ja iga ilmaga, järgides rahvusvahelisi ohutusnõudeid ja standardeid.

Hoogsalt taastunud reisijate arv ja suurenenud lennuoperatsioonide arv mõjutab eelkõige Tallinna lennujaama käitamist. Nagu paljud teised Euroopa lennujaamad nii tundsi meid ka meie survet ruttu värvata ja koolitada uut personali. Lisaks oli vajalik partnerite kiire kohanemine uue olukorraga, sest julgestuskontrolli pikenenud järjekordade vähendamiseks tuli uusi töötajaid palgata ka meie partneritel. Suve tipphetkel kujunesid julgestusjärjekorrad kuni 60 minuti pikkuseks, aga juba augustiks oli olukord stabiliseerunud ja järjekorrad lühenenud.

Reisijakogemus Tallinna lennujaamas

Septembris võtsime Tallinna lennujaama reisiterminalis kasutusele uue väravate ala koos mugavate eelootealadega. 2023. aastal on plaanis mitte-Schengeni väravate ja eelootealade ümberehitus, et pakkuda reisijatele mugavaid tingimusi lennu ootamiseks.

Viisime lõpule pagasiala ja pagasisorteerimissüsteemi arendamise. Uus pagasisüsteem ja -karussell võimaldavad meil tõhusalt ja ruttu käidelda kuni kuue miljoni reisija äraantavat pagasit. Valmis ka suuremõdulise pagasi lint, mida praegu käitavad lennujaama töötajad, kuid mis hakkab 2023. aastal toimima reisijate kasutatava iseteenindusseadmena.

Juulis avasime reisijatele kasutamiseks neli pagasi registreerimise ja loovutamise iseteenindusseadet. Nende abil saavad oma pagasi lennule registreerida SAS-i ja airBalticuga lendavad reisijad ning meie eesmärk

on lisada süsteemi ka teisi lennufirmasid. Uus süsteem pakub kiiret ja mugavat pagasiloovaltust ning võimalust vältida järjekordasid.

Tallinna lennujaama reisiterminalis osutatavate teenuste tasemete ühtlustamiseks ning infovahetuseks on loodud reisiterminali kasutajate komitee, kuhu kuuluvad reisiterminalis tegutsevad rentnikud ja koostööpartnerid. Sel aastal toimus üks koosolek (2021: 1), kus muu hulgas tutvustati Tallinna Lennujaama strateegiat, keskkonnaeesmärke ja -tegevusi, lisaks terminali ehituse ja arendusega seotud plaane ning reisijaküsitluse tulemusi.

Tallinna lennujaama klientide tagasiside

Aasta jooksul registreerisime 365 kliendipöördumist (2020: 141, 2021: 378). Enamik pöördumisi on seotud lennule registreerimise ja julgestuskontrolli järjekordade pikkusega. Tööjõupuudus Euroopa lennujaamades mõjutab ka saabuvate reisijate pagasi hilinemist, mille kohta andsid reisijad meile samuti tagasisidet.

Reisiterminalis kasutusel olevad reaalajas tagasiside mõõtmise seadmed näitasid, et rahulolu piiriületusega püsis 2021. aasta tasemel. Meeldiva kogemuse osaliseks sai 87,5% reisijatest. Toitlustusasutustes saadud teeninduse hindas heaks 84,7% reisijatest (2021: 96%) ja toiduvallikuga oli rahul 87,5% vastanutest (2021:86%).

Reisijaküsitlus Tallinna lennujaamas

Jätkasime Rahvusvahelise Lennujaamade Nõukogu (Airport Council International, ACI) reisijaküsitluse (ingl airport service quality, ASQ) korraldamist koos rohkem kui 300 lennujaamaga üle maailma. Uuring annab meile võimaluse analüüsida oma lennujaama tugevaid külgi ja arenguvõimalusi ning võrrelda tulemusi teiste lennujaamadega.

Juulis avasime reisijatele kasutamiseks neli pagasi registreerimise ja loovutamise iseteenindusseadet

2022. aastal muudeti tulemuste esitamise formaati ning küsitlusse lisati uusi elemente. Nende seas on üldise kogemuse näitaja, millega mõõdetakse seda, mida reisijad tundsid ja mäletavad seoses teenuste osutamisega (st seda, mis mulje jäi neil teenuse osutamisest), samuti mõõdetakse nüüdsest kolme reisijatüübi rahulolu.

Aasta jooksul küsitlesime kokku 1408 reisijat ja tulemused näitasid, et rahulolu püsis vaatamata reisijate arvu kiirele kasvule kõrge. Euroopa 2-5 miljoni reisijaga lennujaamade kategoorias saavutasime selle tulemusega Euroopa parima lennujaama tiitli.

Tallinna lennujaamast väljuvad reisijad hindavad väga kõrgelt reisiterminali jõudmise lihtsust (4.59) ja terminali selget viidastust (4.47). Lihtsust leida õige teekond (4.40) ja lennuinfo (4.33) ning terminalis liikumise teekond (4.49) on kindlasti olnud ja on ka tulevikus Tallinna lennujaama ühed tugevaimad küljed.

Rahuloluhinnangud kujunesid aasta kokkuvõttes eri segmentides järgmiselt:

- ärieesmärgil reisija rahulolu oli 4.32 punkti,
- puhkusereisija rahulolu oli 4.43 punkti,
- muudel põhjustel reisija rahulolu oli 4.36 punkti.

Erivajadustega reisijate teenindamine

Meie jaoks on tähtis pakkuda tuge ja abi kõigile lennureisijatele, kes alustavad Tallinnast oma reisi või saabuvad siia. Selleks on igaühel, kes vajab terminalis lisatuge, võimalik tellida endale eraldi teenus.

Tallinna lennujaam võttis 2022. aastal vastu 6219 erivajadustega reisijate teeninduse tellimust, mida oli 109% rohkem võrreldes eelmise aastaga ning mis moodustas 86% kriisieelsest mahust. Aastal 2022 oli erivajadustega reisijate osakaal 0,2% kogu reisijate arvust ja see näitaja on pidevas kasvutrendis. Me täitsime 63% kõigist erivajadustega reisijate teenindamiseks esitatud tellimustest (ülejäanud juhtudel klient siiski lennujaama abi ei soovinud). Alla 12 tunnise etteteatamisega tellimusi oli 18%, millest viimase hetke tellimused moodustasid kolmandiku. Eritehnikat kasutasime 20% tellimuste täitmiseks.

Kõige rohkem reisijaid (50%) vajas meie töötajate abi pikkade vahemaade läbimiseks (ingl *wheelchair ramp*, WCHR), 26% kliente vajas tuge näiteks treppidest liikumisel (ingl *wheelchair steps*, WCHS) ja 13% reisijatest muu hulgas õhusõidukisse sisenemisel või sealt väljumisel (ingl *wheelchair carry*, WCHC). Ülejäänud 11% moodustasid muu erivajadusega reisijad. Erivajadustega reisijate teenindamise kulud olid 322 361 eurot (2021: 232 930 eurot).

Lennundusjulgestus

Reisijate arvu hoogne kasv ja julgestuskontrolli pikenenud järjekorrad tõid kaasa vajaduse värvata juurde julgestustöötajaid, et ennetada pikkade järjekordade tekkimist ning seetõttu reisijate lendudest mahajäämist või lendude hilinemist. Kui tavaolukorras on meie eesmärk hoida

Julgestuskontrolli järjekordade pikkus 15 minuti juures, siis 2022. aasta suve alguses, mil lennu- ja reisijamaht taastusid väga ruttu, ulatusid järjekorrad kohati kuni 60 minutini. Koostöös teenusepakujaga leppisime kokku tegevuskava lisatöötajate leidmiseks ja kiireks kaasamiseks reisijate teenindamise protsessi. Suvised tippaajad saabudes olidki järjekorrad juba vähenenud.

Politsei- ja Piirivalveameti paigaldatud automaatsete piiriületusväravate kasutus kasvas oktoobriks 40%-ni nii kolmandatest riikidest saabuvate kui ka sinna suunduvate reisijate seas. Selleks, et julgustada automaatväravaid kasutama rohkemaid reisijaid, plaanivad Politsei- ja Piirivalveameti töötajad neid kohapeal juhendada ja abistada.

Üleilmne hinnatõus avaldas mõju ka kavandatud investeeringutele lennundusjulgestusse. Hinnatõusu ja euro nõrgenemise tõttu jäid 2022. aastal soetamata uued läbivalgustusseadmed, mis olid mõeldud reisijatega kaasas olevate esemete läbivaatuseks ning võimaldaksid lubada jätta käsipagasisse suured elektroonikaseadmed ja vedelikud. Kuna see on lennujaama jaoks oluline uuenduslik samm, plaanime need seadmed osta 2023. aastal.

Julgestusteenuse osutamisega seotud lepingud lõppevad novembris 2023. Juba 2022. aasta kevadel alustasime uute hangete tegemise ettevalmistusi ja hangete võitjad selguvad 2023. aasta esimesel poolel.

Lennuohutus

Lennunduses on ohutus alati esmatähtis ja seepärast on ohutuse tagamine kontsernis kesksel kohal. Ohutusjuhtimissüsteemi rakendamise siht on tagada ärieesmärkide saavutamine ohutul viisil, vältides õnnetusi ning kaitstes inimesi, vara ja keskkonda.

Ohutusjuhtimissüsteemi osad on ohutuspoliitika ja -eesmärgid, riskijuhtimine ning ohutuse edendamine ja hindamine. 2022. aastal ühtlustasime AS-i Tallinna Lennujaam ja AS-i Tallinn Airport GH ohutuse juhtpõhimõtted ning sõnastasime kontserni ühise ohutuspoliitika.

Ohutusjuhtimissüsteem toimib siis, kui kontserni kõik töötajad ja koostööpartnerid on teadlikud selle eesmärkidest ja tähtsusest, oma rollist süsteemi toimimise tagamisel ning järgivad seda. Oleme kehtestanud kõiki töötajaid ja kogukonnaliikmeid kaasava, avatud ja läbipaistva ohutuskultuuri ning hästi toimiva ohutusjuhtimissüsteemi, tänu millele liigub ohutusinfo operatiivselt. Ohutusjuhtimissüsteem toetab teavitamist kõigist töös ette tulnud lennuohutust mõjutavatest juhtumitest, et neid uurida ja nende kordumist vältida. Järgime *just culture*-ohutuskultuuri põhimõtteid.

Tallinna lennujaamas tegutseb ohutuskomitee, kuhu kuuluvad Tallinna lennuväljal tegutsevate ettevõtete lennuohutuse eest vastutavad esindajad. Komitee eesmärk on teavitada osalisi olulistest ohutust mõjutavatest muudatustest, suurendada teadlikkust ja kaasata osalisi ohutusjuhtimissüsteemi parendamisse. Nagu eelmisel aastal nii korraldati ka 2022. aastal neli ohutuskomitee koosolekut. Neil anti ülevaade Tallinna lennuvälja arendustegevustest ja nendega seotud käitamispiirangutest lennuväljal viibijatele, samuti lennuohutust mõjutavatest juhtumitest ning lennuvälja käitamis- ja juhtimissüsteemi protseduuride muudatustest.

Kuressaare, Kärdla, Pärnu ja Tartu lennujaamas kogunevad vähemalt kord kvartalis ohutus- ja kvaliteedigrupid, mille eesmärk on teostada esmast kontrolli ohutusjuhtimissüsteemi toimivuse üle, saada tagasisidet parendustegevusteks ning edendada ohutust. Koosolekutel käsitletakse lennujaama jooksvaid käitamise, lennuohutuse ja kvaliteediteemasid, klientide tagasisidet ning lennujaamas auditite käigus avastatud puudusi.

Ohutusjuhtimissüsteemi rakendamise siht on tagada ärieesmärkide saavutamine ohutul viisil, vältides õnnetusi ning kaitstes inimesi, vara ja keskkonda

Koosolekutele kaasatakse lennujaamade territooriumitel tegutsevad ettevõtted. 2022. aastal peeti Kuressaare, Tartu ja Pärnu lennujaamas neli koosolekut (2021: neli). Kärdla lennujaamas toimus 12 koosolekut (2021: 12).

Kontsernis korraldatakse regulaarselt *safety review board*'i koosolekuid. *Safety review board*'i kuuluvad kontserni juhatuse liikmed ning see jälgib ettevõtte ohutusjuhtimissüsteemi tulemuslikkust, kinnitab ohutuseesmärke, hindab ohutustaset ning ohutusmeetmete rakendamise tõhusust ja mõjusust. 2022. aastal oli 12 (2021: 12) *safety review board*'i koosolekut.

Tabel 12. Registreeritud ohutusteavituste arv Tallinna lennujaamas 2019–2022

Ohutusjuhtumi tõsiduse aste	2022	2021	2020	2019
Kokku	586	532	333	415
Õnnetus	0	0	0	0
Tõsine intsident	0	1	1	1
Intsident	14	9	22	23
Vahetu mõjuta ohutusjuhtum	258	226	155	169
Tähelepanek	314	296	155	222

Tallinnas ja regionaalsetes lennujaamades sel aastal lennuõnnetusi ega tõsiseid intsidente ei olnud (2021: üks tõsine intsident). Tallinna lennujaamas registreeriti 14 intsidenti ehk õhusõiduki kasutamise seotud lennuohutust mõjutavat, kuid mitte kahjustavate tagajärgedega lõppenud juhtumit (2021: üheksa). Kolmel korral oli tegu õhusõiduki ja linnu kokkupõrkega, mille puhul tehti õhusõidukile tehniline lisakontroll, sest

lind oli põrganud kokku õhusõiduki oluliste detailidega. Kolm intsidenti oli seotud õhusõiduki tehnilise rikkega, mille tõttu kuulutas õhusõiduki kapten välja hädaolukorra. Kõik hädaolukorrad lahenesid hästi ja lennujaama päästemeeskonna sekkumist ei olnud vaja. Üks intsident seisnes selles, et lennurajal oli takistus ja seetõttu pidi õhusõiduk minema korduringile. Kahel korral vigastati maapealsete tegevuste käigus lennuvälja liiklusalal õhusõidukit. Lisaks toimus lennuvälja liiklusalal sõidukite avariisid ja tuli ette taristu vigastamisi.

Tallinna lennujaamas ja regionaalsetes lennujaamades registreeriti aasta jooksul kokku 730 ohutusteavitust (2021: 647), mis on tingitud lennuoperatsioonide kasvust, aga viitab ka kontserni ohutuskultuuri heale tasemele. Kõigist lennujaamades registreeritud ohutusteavitustest oli 196 seotud lindude ja loomadega (2021: 133) ning neist enamik puudutas lindude-loomade liikumist liiklusalal. Tõsisemaid juhtumeid, mis oleksid võinud mõjutada lennu toimumist või ärajäämist, oli üheksa (2021: kolm). Lindude ja loomadega seotud teavituste osakaal kõigi ohutusteavituste seas oli 15%.

Linnud ja loomad võivad kujutada õhusõidukitele suurt ohtu ning tuua kaasa ulatuslikke kahjustusi. Ohtude vähendamiseks kasutame lennuväljadel aktiivselt mitmesuguseid lindude ja loomade eemale peletamise meetmeid. Ornitoloogilise seisukorra hindamiseks ja jälgimiseks on Tallinna lennujaam palganud ornitoloogi, kellega koostöös teeme otsuseid lindudega seotud ohtude vähendamiseks ning looduse säästmiseks.

Tallinnas ja regionaalsetes lennujaamades sel aastal lennuõnnetusi ega tõsiseid intsidente ei olnud

Lennuohutuse suurendamise eesmärgil oleme kutsunud ellu järgmised projektid.

- Tallinna lennuväljal arendasime linnupeletuse eesmärgil välja keskkonناسäästlike gaasikahurite süsteemi ja soetasime kaks uut seadet, mille tulemusena on peletussüsteemi mõjuulatuses nüüd kogu liiklusala.
- 2022. aastal korraldasime koostöös Airsight GmbH-ga vastavushindamise, et analüüsida Tallinna lennujaama vastavust CAT II (ingl *category II*) instrumentaallähenemise süsteemi rakendamise nõuetele. Vastavushindamise alusel on väljatöötamisel CAT II protseduuride rakendamise kava. CAT II võimaldab õhusõidukitel turvaliselt maanduda Tallinna lennujaamas ka selliste ilmastikuolude korral, mis olemasoleva CAT I puhul maanduda ei lubaks. Projekti on kaasatud Lennuliiklusteeninduse AS.

Regionaalsete lennuväljade peamised projektid lennuohutuse suurendamiseks on järgmised.

- Kärđla lennujaama paigaldati lindude peletamiseks kolm gaasikahurit.
- Ruhnu lennuvälja katendi uuendamine on kavandatud 2023. aastasse.

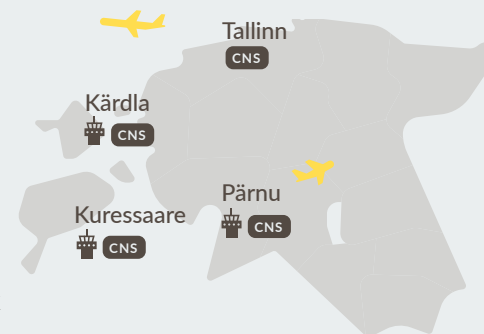
Aeronavigatsiooniteenus

AS Tallinna Lennujaam pakub side- ja navigatsiooniteenust ning lennuinfoteenust. Osutatava aeronavigatsiooniteenuse liik sõltub lennujaamast. 2022. aastal pakkusime

- lennuinfoteenust Kuressaares, Kärđlas ja Pärnus;
- side- ja/või navigatsiooniteenust Kuressaares, Kärđlas, Pärnus ja Tallinnas.

Algsest plaanist aeglasemas tempos jätkub irdtorniprojekt, mille eesmärk on koondada regionaalsete lennujaamade lennujuhtimise teenus Tallinnas asuvasse juhtimiskeskusesse. Projekti veab Lennuliiklusteeninduse AS ning sellesse on kaasatud AS Tallinna Lennujaam, Transpordiamet ja Keskkonnaagentuur. Kuressaare lennuväljale paigaldatud irdtorniseadmed said 2022. aasta novembris Transpordiametilt aeronavigatsiooniseadme sertifikaadi ning järgmine samm on sertifitseerida irdtornist lennuliiklusteenuse osutamine.

Kui Lennuliiklusteeninduse AS alustab Kuressaare lennuinfoteenuse osutamist irdtornist, on AS-il Tallinna Lennujaam plaanis 2023. aasta lõpus loobuda lennuinfoteenuse osutamisest Kuressaare lennujaamas. Alates 2020. aastast osutab meie lennujaamadele aeronavigatsiooniteenust lennuväljade ilmavaatluse ja ilmaprognooside kohta Keskkonnaagentuur. AS Tallinna Lennujaam tagab lennumeteoroloogiateenuseks vajalike seadmete olemasolu ja nõuetele vastavuse. 2022. aastal alustasime Tartu, Kuressaare ja Kärđla lennujaama uute, automaatsete ilmastikuvaatlussüsteemide (ingl *automated weather observing system*, AWOS) paigaldamist. Need alustavad tööd pärast sertifitseerimist 2023.

CNS Side- ja navigatsiooniteenus
 Lennuinfoteenus

aasta esimesel poolel ja võimaldavad minna üle lennumeteoroloogia täisautomaatsel ilmvaatlusteenusele, mis omakorda toetab irdtorniprojekti.

Päästeteenus

Meie igas lennujaamas tegutseb oma päästemeeskond koos tehnikaga, mille suurus ja varustus sõltub lennuvälja päästekategooriast. Päästekategooria määrab ära, mis tüüpi ning kui suure kerepikkuse ja läbimõõduga õhusõidukid tohivad lennuväljal maanduda. Kategooria sõltub lennuvälja päästeteenistuse kasutuses olevast kustusaine mahust ja tehnikast.

Tallinna lennujaamas on eesmärk tagada päästekategooria 8 ja regionaalsetes lennujaamades päästekategooria 5. Sellega on tagatud valmisolek reageerida ning tegutseda kriisi- ja hädaolukordade korral kõigis meie lennujaamades.

Kui 2021. aastal pidime Tallinna lennujaamas Covidi olukorrast tingituna alandama päästekategooriat isegi pikemaks ajaks, sest ühest küljest ei toimunud lennuoperatsioone ja teisest küljest ei olnud meil Covidi-puhangute tõttu võimalik tagada piisavat mehitatust, siis 2022. aastal alandasime päästekategooriat lühiajaliselt 51 korral (2019: 8). Peamiselt tegime seda mehitatuse ja tehnika hooldusega seotud põhjustel.

2023. aastal näeme olukorra märkimisväärset paranemist, sest aruandeaasta kolmandas kvartalis lisandunud ametikohtade toel oleme taastanud päästeteenuse mehitatuse pandeemiaeelse olukorra.

Septembris korraldasime Kärddla lennujaamas suuremahulise koostööõppuse, mille eesmärk oli kontrollida lennujaama võimekust tagada esmane otsimis- ja päästevõimekus 5 meremiili raadiuses lennurajast.

Õppusele olid kaasatud Häirekeskus, Päästeamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Põhja-Eesti Regionaalhaigla kiirabikeskus ning Kärkla lennujaama töötajad, sh Kärkla lennuinformaatorid. Vaatlejana osales õppusel Transpordiamet.

Reisijate ja õhusõidukite teenindamine

Tallinna lennujaamas pakub õhusõidukite ja reisijate maapealset teenindust kontserni kuuluv ettevõtte AS Tallinn Airport GH. Ettevõtte tegutseb vaid Eestis ning on hetkel turul ainuke taolise teenuse pakkuja.

Ettevõtte strateegiline eesmärk on kasvada Põhja-Euroopa kvaliteetseima teenindusega maapealse teeninduse ettevõtteks, teenindada kõiki lennufirmasid vähemalt 97,5% täpsusega ning olla lennujaamade kvaliteedihinnangus esimese viie hulgas. Seoses reisijate arvu kasvuga tehti sel aastal ettevalmistusi maapealse teeninduse turu avamiseks.

Selle eesmärgi saavutamiseks parendame pidevalt on kvaliteedi-juhtimissüsteemi, lähtudes Rahvusvahelise Lennutranspordi Assotsiatsiooni (IATA) väljatöötatud standardi „Safety Audit for Ground Operations“ (ISAGO) nõuetest. Selleks et arendada ettevõtte teenindusstandardeid ja rahuldada klientide ootusi veelgi paremini, analüüsime regulaarselt klienditagasisidet. Sisekoolitustel analüüsime ettevõtte tegevusnäitajate sihttasemeid, nende näitajate võimalikke mõjureid ja negatiivsete mõjude vähendamise meetmeid.

Oma igapäevases tegevuses lähtub ettevõtte oma missioonist pakkuda õiget teenust kokkulepitud ajal ja kvaliteediga, tagades võrdse kasu nii klientidele, omanikule kui ka töötajatele. Ettevõtte

pakkus kõigile väljuvatele reisijatele check-in ja väravateenust ning võttis vastu saabuvad reisijad. Lisaks regulaarlendudele teenindas ettevõtte teisi siia saabuvaid lende, näiteks era- ja militaarlende.

Igapäevase reisijateeninduse protsessi kiirendamiseks viidi Lennundusseaduses sisse muudatus, mistõttu ei ole Schengeni alast väljuvate lendude puhul väravas enam isikut tõendava dokumendi esitamine vajalik.

2021. aastal integreeriti AS Tallinn Airport GH keskkonnajuhtimissüsteem emattevõtte juhtimissüsteemiga ning jätkusuutlikkus ning roheline majandamine on muutunud igapäevase tegevuse lahutamatuks osaks. Oma jalajälje vähendamiseks soetas ettevõtte sel aastal uue õhusõidukite elektrivarustuse tagamiseks kasutatava elektrilise voolumuunduri (ingl *ground power unit*, GPU) ning täiendas oma elektriliste tõukerataste parki. Lisaks sellele tehti hange esimeste elektriautode soetamiseks, mis jõudsid töötajate kasutusse 2023. aasta esimesel nädalal.

Oma igapäevases tegevuses lähtub ettevõtte oma missioonist pakkuda õiget teenust kokkulepitud ajal ja kvaliteediga, tagades võrdse kasu nii klientidele, omanikule kui ka töötajatele

Meeskond

Lennuliikluse tempokas taastumine tõi tähelepanu meeskondade mehitatusele

Hindame ja väärtustame oma töötajaid ning teeme kõik selleks, et neil oleks mugav, nüüdisaegne ja ohutu töökeskkond. Aasta alguses keskendusime sellele Covidi punase stsenaariumi tingimustes: tuletasime meelde isikukaitsevahendite kasutamise vajadust, võimaldasime Covidi vastu vaksineerida ja kontoritööd tegevad töötajad said kasutada hübriidtöö võimalust. Iganädalase monitooringu raames jälgisime kollektiivis tuvastatud Covid-positiivsete, lähikontaktsete ja/või eneseisolatsiooni jäänud töötajate arvu. Teisel poolaastal, mil lennuliiklus hakkas järsult taastuma, liikus fookus meeskondade mehitatusele ja uute töötajate väljaõppele.

Peamised näitajad

AS Tallinna Lennujaam tegutseb Eestis ja järgib siin tööjõule kehtivaid õigusakte. Järgime soolise, vanuselise, haridusliku ja vaadete mitmekesisuse toetamise põhimõtteid.

Kontsernis Tallinna Lennujaam töötas 2022. aasta lõpu seisuga 586 töötajat, kellest 64% on mehed ja 36% naised. Juhtide seas on naisi 40%, juhtkonnas on vastav näitaja 45%. AS-is Tallinna Lennujaam on 43% töötajatest töötanud üle kümne aasta, AS-is Tallinn Airport GH on sama näitaja 25%.

Töötajate vabatahtlik voolavus oli emaettevõttes ligikaudu 8,4% (2021: 8%) ja tütarettevõttes ligikaudu 18,7% (2021: 13%). Koguvoolavus (sh koondamised) oli emaettevõttes 13% ja tütarettevõttes 20%. Jälgime töötajate lahkumise põhjuseid regulaarselt, et võtta koguvoolavuse vähendamiseks kasutusele meetmeid, mida ettevõtte saab mõjutada.

Kantar Emori 2022. aasta tööandjate maine kevadisest uuringust selgus, et AS Tallinna Lennujaam on jätkuvalt Eesti elanike ihaldatuim tööandja kohe Eesti Energia järel. Jätkasime Eesti Lennuakadeemia üliõpilaste õpingute toetamist, andes välja iga-aastaseid AS-i Tallinna Lennujaam ja AS-i Tallinn Airport GH stipendiume. Pälvisime Eesti Lennuakadeemia välja antava maineka auhinna „Aasta tegu lennunduses“. Kontserni kui tööandja tutvustamiseks korraldasime virtuaalseid karjääripäevi ja Tallinna lennujaama karjääripäeva kogukonna ettevõtetele ning osalesime karjäärimessil Võti Tulevikku.

Organisatsioonimuudatused ja meeskondade mehitamine

Et toetada lennuliikluse taastumist, keskendusime alates kevadest meeskondade mehitatuse tagamisele. Kõige rohkem puudutas see reisijaid ja õhusõidukeid teenindavaid ametikohti. Värbamistegevuse kiiruse ja tõhususe huvides võtsime kasutusele värbamistarkvara ning kaasasime välise koostööpartneri. Selleks, et soodustada uute kolleegide soovitamist, töötasime kontserni töötajatele välja süsteemi „Soovita uut kolleegi“.

Aasta jooksul kasvas töötajate arv kontsernis 14% (514-lt 586-le), sh maapealseid teenuseid osutuvas tütarettevõttes 16% (205-lt 237-le).

Kontserni ärristrateegia toetamiseks tegime mitu struktuurimuudatust: ühendasime reisija- ja lennuväljateenuste valdkonna, IT- ja digitaalvaldkonnas asutasime ja mehitasime IT tootejuhtimise osakonna ning lisaks asutasime ja mehitasime hankeosakonna. Otsustasime jagada kvaliteediosakonna kaheks eraldi osakonnaks, millest üks keskendub kvaliteedi-, vastavus- ja keskkonnajuhtimisele ning teine riski- ja infoturbe juhtimisele.

*Kantar Emori
2022. aasta tööandjate
maine kevadisest
uuringust selgus, et
AS Tallinna Lennujaam
on jätkuvalt Eesti elanike
ihaldatuim tööandja kohe
Eesti Energia järel*

Töötajate pädevuste arendamine

Kontsernis lähtume 70:20:10 õpperaamistikust, mille alus on põhimõte, et õppimisvõimalused on kõikjal ja inimesed õpivad kõige paremini töösooritusi tehes. See õpperaamistik hõlmab teadmiste omandamise kolme viisi: kogemuslik, sotsiaalne ja formaalne viis. Teadmisi ja kogemusi annavad edasi välis- ja sisekoolitajad ning praktikajuhendajad.

Koolituskulude osakaal oli töajookulude seas 2,2% (2021: 1%). Kontserni koolitus- ja arenduskulud olid 448 094 eurot (2021: 172 008 eurot).

Koolituste peatähelepanu oli pädevuste säilitamisel ja juhtide arendamisel. Lisaks värskendasime sisekoolitajate, juhendajate ja siseaudiitorite teadmisi ning panime rõhku klienditeeninduse parendamisele ja toetamisele. Samuti korraldasime kriisijuhtimis- ja küberturbekoolitusi.

Võtsime kasutusele töötajate ametikohtade ja pädevuste andmebaasi eesmärgiga jälgida tõhusamalt töötajatele esitatavaid pädevusnõudeid. Süsteemi eesmärk on selgitada välja pädevusnõuded, siduda need koolituste ja töötajate vajalike ametikohtade ja rollide nõuetega ning luua sel viisil kasutajasõbralik ja selge süsteem koolituste kavandamiseks. Õppe- ja arendustegevuse toetamiseks tegime ettevalmistusi uue õppehaldussüsteemi kasutuselevõtuks 1. jaanuaril 2023.

Tuginedes 2021. aastal väljatöötatud juhtimispõhimõtetele, jätkasime juhtide arenguprogrammi koolitusi, kus keskendusime üks ühele vestlustele, mõjusa tagasiside andmisele ja mitterahalisele motiveerimisele.

Tulemusjuhtimine, töötajate kaasamine ja väärtuspakkumine

Et jälgida ja mõõta eesmärkide saavutamist, jätkasime tulemusjuhtimise protsessi elluviimist. Seadsime nii ettevõtte kui ka iga osakonna ja valdkonna ning töötaja tasandil eesmärged, mida oli võimalik omavahel seostada ja vaadata üle kord kvartalis.

Jätkasime koostöös Kantar Emoriga kontserni tööelu-uuringu korraldamist, mille siht on selgitada välja töötajate pühendumuse koondnäitaja ehk rahvusvaheliselt kasutatava TRI*M-indeksi väärtus.

Seoses kiirete muutustega ärikeskkonnas ja tööturul tegime 2022. aasta kevadel veel ühe töötajate uuringu ning oktoobris põhiuuringu, milles osales 74% kontserni töötajatest. Uuringu tulemustest selgus, et töötajate pühendumusindeksi keskmine väärtus on 61 punkti (2021: 56 punkti), mis on mõnevõrra alla Eesti keskmise (2022. aasta kevad: 68 punkti). Hoolimata töömahukast aastast olid hinnangud juhtimiskvaliteedile endiselt kõrged. Eelkõige tõstsid töötajad esile muudatusi seoses töökorralduse parendamise, uute kolleegide värbamise, töövahendite ja keskkonna parendamise ning töötasuga.

Inflatsiooni mõjuga toimetulekuks jätkame tasustamissüsteemi konkurentsivõimelisena hoidmist, töökeskkonna ja -vahendite parendamist ning töötajate värbamist, et tagada töötajate mõistlik töökoormus ning töö- ja eraelu tasakaal. Avatud ja operatiivse suhtluse nimel jätkasime töötajate ja juhtide regulaarsete infotundide korraldamist, et jagada infot kontserni finants-tulemuste ja saavutuste ning eelseisvate muudatuste kohta.

Tasustamise põhimõtetes järgime välist konkurentsivõimet ja ametirühmade jaotust ning võrdse kohtlemise põhimõtteid. Suhtume

oma töötajatesse võrdselt olenemata nende soost ja muudest tunnustest.

Igal aastal tõstame esile kolleege, kes on lõppeval aastal eriliselt silma paistnud, ja 2022. aasta parimaid tunnustame 2023. majandusaasta avaüritusel. Klientidelt laekunud hea tagasiside avaldame jooksvalt siseveebis.

Hindame pikaajalisi töösuhteid, sest nende taga on pühendumus ja tahe ühendada Eestit maailmaga. Tunnustame ja täname kolleege, kes on meie kontserni ettevõtetes töötanud 10, 20, 30 ja 40 aastat.

Tallinna lennujaama 86. sünnipäeva puhul korraldasime oktoobris kontserni töötajatele ühise piduliku sündmuse. Sügistalvisele hooajale vastu minnes korraldasime huvilistele gripivastase vaksineerimise. Jõulude ajal pidasime töötajate lapsi meeles kingipakiga ja pühade ajal tööolnud kutsusime jõululõunale.

Tunnustame sportlikku eluviisi ja hoolitseme selle eest, et meie töötajatel oleks alati võimalus valida neile sobiv tervislik vaba aja veetmise viis. Stebby keskkonna kaudu kasutas 2022. aastal sportimise ja tervise edendamise toetust regulaarselt ligikaudu 486 ema- ja tütarettevõtte töötajat ehk 87% meie kolleegidest.

Kevadel vaatasime üle tööandja väärtuspakkumise ja lisasime tervise edendamiseks tööandja pakutava tervisekindlustuse. Töötajatel on nüüd võimalik kvartaalse erisoodustusmaksuvaba summa piires valida, kui palju soovivad nad toetusest kasutada spordi- ja kui palju tervisekindlustuste kulude katmiseks. Jätkasime tööpsühholoogi teenuse pakkumist koostöös projekti „Võõras sõber“ nõustajatega.

MTÜ Tallinna Lennujaama Spordiklubi pakub juba aastaid meie töötajatele klubilise tegevuse kaudu mitmesuguseid sportimisvõimalusi, et edendada tervislikku eluviisi ja head meeskonnavaimu.

2022. aasta lõpuks kuulus klubisse 67 liiget. Muu hulgas pakume neile nii individuaal- kui ka ühistreeninguid ning võistlusi.

Spordiklubi osales 2022. aastal Eesti suurimatel rahvaspordivõistlustel: Eesti Firmaspordi Liidu spartakiaadidel, Tartu Maratoni Klassiku sarja üritustel, Kõrvemaa neliküritusel ning muudel ratta- ja jooksumaratonidel. Aasta kokkuvõttes saavutas Tallinna Lennujaama Spordiklubi Eesti sportlikemate ettevõtte edetabeli 101 ettevõtte seas kõrge kolmanda koha.

Et toetada töötajate rahatarkuse omandamist, alustas 2022. aastal tegevust investeerimisklubi. Sellele lisanduvad 2023. aastal Raamatuklubi ja Motoklubi.

Kestlikkuse aruanne

Kestliku arengu eesmärgid

Oma äritegevuses juhindume kestlikkuse põhimõtetest. Alates 2018. aastast järgime oma tegevuses Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) kestliku arengu eesmärgi (ingl *sustainable development goals*, SDG). Et illustreerida seda, kuidas meie tegevus aitab kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele, oleme sidunud need meie jaoks oluliste teemadega ja tähistanud aruandes SDG-tähisega.

Kontserni 2022. majandusaasta aruanne on kestlikkuse ja raamatupidamise liidetud aastaaruanne. Kestlikkuse all mõtleme keskkonda, sotsiaalset vastutust ja hea ühingujuhtimise tava

Tabel 13. Kestliku arengu eesmärgid

SDG	Maailm	Tallinna Lennujaam
	Tagada kõikidele vanuserühmadele hea tervis ja heaolu	Ettevõttes on toimiv töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteem
	Tagada kõikidele kaasav ja õiglase kvaliteetne haridus ning elukestva õppe võimalused	Toetame töötajate arengut ning korraldame nende õppetegevust ja juhendamist tõhusa ressursikasutuse ja paindlike õpivõimalustega
	Saavutada sooline võrdõigluslikkus ning suurendada naiste ja tütarlaste mõjuvõimu	Järgime soolise, vanuselise, haridusliku ja vaadete mitmekesisuse toetamise põhimõtteid
	Tagada kõikidele joogivesi ja kanalisatsioon ning veevarude säästev majandamine	Seirame pidevalt sademevett. Kasutame veeresursse säästvaid tehnilisi lahendusi. Vältime keskkonnareostust, maandades riske. Tagame lennujaamades puhta joogivee reisijale, töötajale ja partnerile
	Tagada taskukohane, usaldusväärne, säästev ja kaasaegne energia kõikidele	Vähendame elektrienergia tarbimist reisija kohta. Suurendame taastuvenergia tarbimise osakaalu energia lõpptarbimises. Kavandame energiatõhusaid hooneid
	Toetada jätkusuutlikku, kaasavat ja säästvat majandusarengut ning tagada kõikidele inimestele inimväärne töö	Aitame kaasa riigi majanduskeskkonna arengule. Väärtustame tulemuslikkust ja töötajate silmapaistvat panustamist ning vastastikku lugupidavaid suhteid töötajatega
	Ehitada vastupidav taristu, toetada kaasavat ja säästvat industrialiseerimist ning innovatsiooni	Arendame ja käitame taristut, arvestades ühiskonna ja sidusrühmade ootusi ning jätkusuutlikkuse põhimõtteid
	Muuta linnad ja asulad kaasavaks, turvaliseks, vastupidavaks ja säästvaks	Jälgime välisõhku paisatavaid peenosakeste heitmeid. Osaleme aktiivselt müraga seotud küsimuste käsitlemises. Vähendame heitkoguseid ja koostame CO ₂ vähendamise tegevuskava

SDG	Maailm	Tallinna Lennujaam
	Tagada säästev tarbimine ja tootmine	Meil on keskkonnajuhtimissüsteemi ISO 14001 sertifikaat. Tagame ohtlike jäätmete üleandmise nende käitlejale. Vähendame jäätmeteket reisija kohta. Suurendame taaskasutatavate jäätmete osakaalu. Tagame ettevõtte koosseisu kuuluvate lennujaamade säästliku ja vastutustundliku käitamise. Loome ettevõtte jäätmekäitlussüsteemi strateegia
	Võtta kiiresti kasutusele meetmeid kliimamuutuste ja nende mõjudega võitlemiseks	Peame arvestust kasvuhoonegaaside heitkoguste üle. Uusi masinaid soetades jälgime CO ₂ heitmeid. Vähendame fossiilkütuste tarbimist
	Kaitsta ja taastada maismaa ökosüsteeme ning propageerida nende säästvat kasutamist; majandada metsi säästvalt ning peatada ja pöörata ümber pinnase halvenemine ja bioloogilise mitmekesisuse hävimine	Majandame meie lennuväljasid ümbritsevaid metsi loodust säästvalt. Tallinna lennujaama territooriumil tagame pesitsusajal raierahu. Kasutame tehnoloogilisi protsesse, mehhanisme ja materjale, mis ei avalda keskkonnale kahjulikku mõju või hoiavad seda kindlates piirides
	Toetada rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi, et saavutada säästev areng; tagada õiguskaitse kõikidele ning luua kõikidel tasanditel tõhusad, vastutustundlikud ja kaasavad institutsioonid	Avatud tingimuste ja protsessi läbipaistvuse abil tagame pakujate võimalikult suure konkurentsi
	Tugevdada tegevuskava rakendamise meetodeid ja taaselustada säästva arengu alane ülemaailmne partnerlus	Tasume keskkonnamakse välisõhu saasteloa ja vee-erikasutusloa alusel. Määrame kindlaks ettevõtte sidusrühmad ja arvestame nende ootustega

Keskkonnamõjud ja -juhtimine

Lennundus kui valdkond mõjutab keskkonnaseisundit paratamatult suurel määral. Seetõttu peame pingutama, et leevendada oma ettevõtte negatiivset mõju ja koormust keskkonnale ning olla oma tegevuses kooskõlas kestliku arengu põhimõtetega.

Tegutseme iga päev selle nimel, et tagada lennujaamade kestlik ja vastutustundlik käitamine ning kvaliteetse teenuse osutamine, säästes seejuures looduskeskkonda ning vähendades õhku eralduvaid heitkoguseid miinimumini.

Oma tegevuses lähtume kuuest keskkonnaeesmärgist.

1. Energiatõhususe tagamine ja taastuenergiele üleminek

Suure osa Tallinna Lennujaama süsinikdioksiidi heitest moodustab elektritarbimine. Taristu, mille osad on lennurada koos valgustusega ja lennujaamahooned, tarbib energiat ööpäev läbi ning tekitab arvestatava CO₂ jalajälje.

Oleme alustanud üleminekut taastuenergiele ja rajanud päikeseparke nii Tallinna lennujaama kui ka kõikidesse regionaalsetesse lennujaamadesse.

Tabel 14. Päikeseparkide tootmiskaht ja toodang 2022. aastal ning 2025. aasta prognoos

Päikeseparkide tootmiskaht ja toodang 2022

	Tootmisvõimsus, kW	Toodetud päikeseenergia 2022, kWh	Osakaal elektrienergia tarbimises 2022
Tallinna lennujaama päikesepargid	1440	1 583 061	12%
Regionaalsete lennujaamade päikesepargid	300	329 048	25%
Kokku	1740	1 912 109	12%

Päikeseparkide tootmiskaht ja toodang 2025 (prognoos)

	Tootmisvõimsuse kasv võrreldes 2022, kW	Toodetud päikeseenergia 2025, kWh	Osakaal elektrienergia tarbimises 2025
Tallinna lennujaama päikesepargid	4140	4 140 000	26%
Regionaalsete lennujaamade päikesepargid	6230	6 230 000	131%
Kokku	10370	10 370 000	65%

CO₂-neutraalsuse saavutamiseks analüüsime energiatõhusust, leiame taristus ja tarbimises parenduskohti ning suurendame järjepidevalt taastuenergia osakaalu.

2. Õhku eralduva CO₂ ja õhusaaste vähendamine

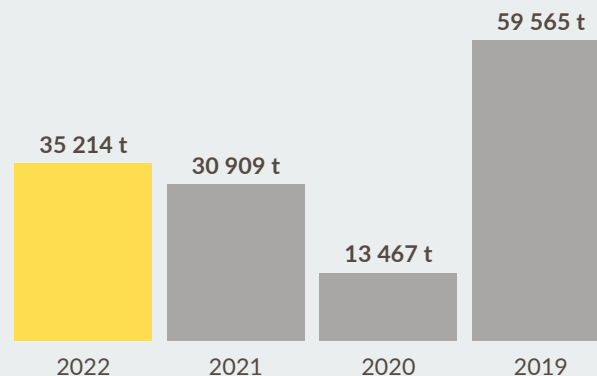
Tallinna lennujaam kuulub Euroopa Lennujaamade Nõukogusse (ACI Europe), kus 2021. aastal andsid paljud Euroopa lennujaamad lubaduse saavutada süsinikuneutraalsus aastaks 2050, ent 91 lennujaama, nende seas Tallinna lennujaam, lubasid seda teha juba aastaks 2030. See kõrgelennuline eesmärk on kinnitus meie sihist liikuda kliimaneutraalse majandamise suunas.

Oleme liitunud maailma lennundussektoris tunnustatud akrediteerimissüsteemiga Airport Carbon Accreditation (ACA), mille raames saame koos paljude teiste lennujaamadega seada CO₂ vähendamise eesmärgi ja hinnata nende poole liikumist. Juba 2021. aastal töötasime välja tegevuskava, et visualiseerida põhitegevused sihiga saavutada süsinikuneutraalsus.

Süsinikuneutraalseks lennujaamaks saamiseks peame viima oma energiatarbimise võimalikult väikseks, suurendama taastuvenergia kasutust, uuendama masinaparki ja taristut ning arendama oma protsesse keskkonnasäästlikumaks, kaasates kogukonda, partnereid ja reisijaid.

Kõige suurema muudatuse tegi Tallinna lennujaam oma heidete vähendamisel novembris, kui läks gaasiküttelt üle kaugküttele. See vähendab ettevõtte CO₂ jalajälge peaaegu 20% võrra tänu sellele, et taastumatu maavara ehk maagaasi asemel võeti energiaallikana kasutusele puiduhake, mis on taastuv maavara ja seetõttu ka keskkonnasäästlikum. Kestlikkuse vaates on kohaliku raie- ja puidutööstusjäätmete kasutamine soojuse tootmiseks kooskõlas ka ringmajanduse põhimõtetega, mille alusel leitakse kasutus kõigile materjalidele.

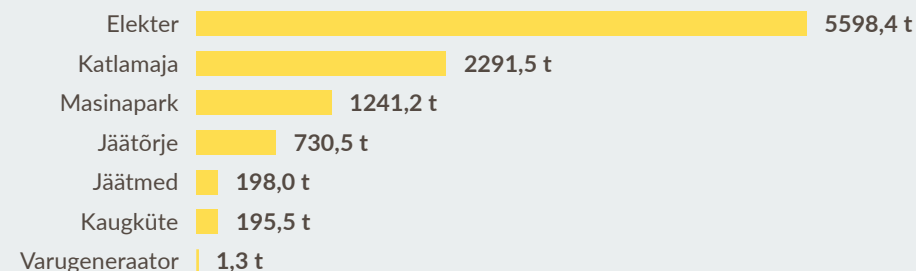
Joonis 6. Kogu CO₂ Tallinna lennujaamas

* Skoop 1, 2 ja 3 süsinikuemissioonid kokku

Joonis 7. CO₂ heidete tekke allikad Tallinna lennujaamas 2022. aastal

Joonis 8. Kontserni süsinikuneutraalsuse saavutamise tegevuskava

2022

Parendusvõimaluste kaardistamine

Järjepidev CO₂ heite vähendamine

2030

CO₂-neutraalsus

Keskonnaaspektide hindamine

CO₂-neutraalsuse eesmärgi seadmine ja keskkonnakava täiendamine

CO₂ jalajälje optimeerimise nõuete lisamine lepingutesse ja hangetesse

Energiakasutuse parenduskohtade kaardistamine ja rakendamine

Masinapargi uuendusvõimaluste kaardistamine

Kaugküttele üleminek

Kogukonna ja partnerite teadlikkuse tõstmine ja nende CO₂-neutraalsuse strateegiasse kaasamine

Taastuenergia kasutuse osakaalu suurendamine

Päikeseparkide rajamine

Jäätmete sorteerimine ja vähendamine CO₂-neutraalse lennujaama kontseptsiooni toetamiseks

Protsesside optimeerimine ja selle kaudu CO₂ jalajälje vähendamine

Taristu uuendamine, lähtudes nullsaaste kontseptsioonist

Kogukonna CO₂ jalajälje vähendamise toetamine

Reisijate teadlikkuse suurendamine nende CO₂ jalajäljest

Taastuenergia osakaalu järjepidev suurendamine, et saavutada 100% osakaal

Masinapargi uuendamine ja säästlike võimaluste leidmine maapealsete protsesside toimimiseks

Süsinikuneutraalsuse saavutamine

3. Puhas joogi- ja sademevesi

Peame oluliseks nii puhta joogivee tagamist kui ka taastumatute ressursside tarbimise vähendamist.

Tallinna lennujaamas on reisijatel võimalik oma veepudelid täita selleks ettenähtud kohtades, et vältida vajadust osta julgestuskontrolli läbimise järel uus veepudel. Sademe- ja sulavee puhtuse nimel oleme uuendanud oma sademeveesüsteeme, et tagada sademevee kaitstud reostuste korral. Nii hoiame puhtana ka Ülemiste järve ja pinnasevee. Veekvaliteeti seirame kord kvartalis, lähtudes meile väljastatud keskkonnalubadest.

4. Jäätmetekke vähendamine

Jäätmekäitlusel on CO₂-neutraalsuse saavutamisel kaalukas roll. Edendame jäätmete liigiti kogumist ning harime sel ja jäätmekäitluse alal laiemalt kontserni töötajaid, partnereid ja reisijaid. Töötame selle nimel, et vähendada jäätmeteket, ning toetame ringmajanduse eesmärke ja nulljäätmete põhimõtet.

Jäätmete liigiti kogumise võimaluste suurendamiseks rakendasime 2022. aastal eelneval aastal teostatud jäätmetekke analüüsiga leitud lahendusi.

Tabel 15. Jäätmete näitajad aastate lõikes Tallinnas ja regionaalsetes lennujaamades

Jäätmekäitluse näitaja	Ühik	2022	2021	2020	2019
Segaolmejäätmed	tonni	417	361	215	556
Jäätmekogus reisija kohta	kg	0,18	0,29	0,26	0,20
Liigiti kogutavate jäätmete osakaal	%	16%	9%	7%	16%

* Tabelis esitatud andmed on arvatud täpsemate andmete põhjal kui 2020. a aastaaruandes esitatud ning koondab nii Tallinna kui regionaalsete lennujaamade jäätmete andmed.

2023. aastal jätkame jäätmete liigiti kogumise parendamist ja liigume lennujaama poole, mis on vaba ühekordsest plastist. Eesmärk on kaugeleulatuv ja selle täitmiseks on vajalik kõigi osaliste panus. Seepärast otsime võimalusi, kuidas soodustada joogi ja toidu müümist kliendi anumasse ning korduvkasutatavate nõude ja biolagunevate pakendite kasutamist meie toitlustuspartnerite poolt.

5. Mürataseme nõuetele vastavuse tagamine

Ehkki lennunduse ja linnastumisega kaasneb vältimatult müra, teeme kõik endast oleneva, et mürahäiringuid vähendada. Covidi kriisi ajal harjusid inimesed vaikse taevaga, kuid piirangute kaotamine tõi kaasa lennuoperatsioonide arvu kasvu ja ka mürataseme tõusu.

Peame tähtsaks oma tegevuse tõttu tekkiva müra minimeerimist, võttes kasutusele keskkonnasäästlikke ja vaiksemaid seadmeid, mis aitavad igapäevast mürafooni vähendada. Lennukite testimiseks oleme rajanud müratökkeseina ja ehitustöödel arvestame ümbritsevat keskkonda.

Koostöös Tallinna Linnavalitsuse, Terviseameti ja Keskkonnaministeeriumiga tegime 2022. aastal uuringu, et analüüsida müra-seisundit ning leida parenduskohti. Mõõdame oma territooriumil mürataset regulaarselt ja analüüsime saadud tulemusi. Ööpäeva keskmine müratase lennujaama nii ida- kui läänesuunal oli 66 dB, mis mahub riiklike piirmäärade sisse (päeval 75 dB, öösel 65 dB). Võrdluseks: tavavestlus on keskmiselt 60 dB ja Tallinna-Tartu maantee liikluse müra vahemikus 60–80 dB.

6. Bioloogilise mitmekesisuse tagamine

Peame oluliseks, et meid ümbritsevad metsad oleksid majandatud heaperemehelikult, tegemata seejuures mõõndusi lennuohutuses. Jätkame metsamajandamise kavade uuendamist ja elluviimist ning 2023. aastal plaanime alustada ka metsade tagasiistutamist. Sellega anname lennuohutuse huvides maha võetud puud elukooslusele tagasi, aidates parendada metsakultuuri ja säilitada looduslikku mitmekesisust.

Tagame oma territooriumil pesitsusajal raierahu, et hoida liigirikust meie ümber. Tallinna lennujaama sihtkaitsevööndis elab II kaitsekategooriasse kuuluv kanakull, kelle pesitsus oli ka sel aastal edukas: pesakonnas kasvas teist aastat järjest viis poega. See näitab, et suudame toimida loodusega käsikäes.

Korraldame oma igapäevategevuse keskkonnasäästu põhimõtetest lähtudes. Kasutame tehnoloogilisi protsesse, mehhanisme ja materjale, mis ei avalda keskkonnale kahjulikku mõju või hoiavad seda kindlates piirides. Hindame pidevalt oma tegevuse mõju ja riske keskkonnale ning arvestame neid ettevõtte toimimises.

Osalemine sektori edendamises ja liikmelisus

Kontsern on aktiivselt esindatud lennundusklastris ja koostöövõrgustikes, et üheskoos arendada nii lennundus- kui ka mittelennundusvaldkondi, mis on vajalikud kontserni kestlikkuse tagamiseks.

Aasta alguses liitusime valdkonnaülese koostööplatvormiga Rohe-tiiger, et võimendada koos teiste kestlike organisatsioonidega Eesti rohepööret. Koostöös loome pikaajalisi lahendusi, mis viivad meid kliimaneutraalse tuleviku poole.

AS Tallinna Lennujaam on Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi liige. Vastutustundliku ettevõtluse indeksi kohaselt pälvisime 2022. aastal hõbetaseme märgise, mis annab meile tagasisidet selle kohta, kui vastutustundlikult me toimime võrreldes teiste ettevõtetega. Ettevõtteid hinnatakse üle aasta. Kolmel varasemal hindamisel (sh 2020. aastal) saavutasime kuldtaseme märgise. Pärast märgise tingimuste muutumist 2022. aastal ja majanduslikult rasket aega lennundussektoris langesime ühe taseme võrra. Oleme pühendunud veelgi sügavamalt keskendumale loimitud juhtimise, sotsiaalsete aspektide ja keskkonnateemade arendamisesse ning usume, et kuldtase on meile taas saavutatav.

Kaasamine, koostöö ja majandusmõju

Lennunduses on koostöö väga tähtis nii eesmärkide saavutamiseks kui ka igapäevase ohutuse tagamiseks. Peame kogukonna ja sidusrühmade puhul vajalikuks avatud ja ausat suhtlust.

Lennujaama kogukond ühendab lennujaama territooriumil tegutseva ligikaudu 80 ettevõtte peaaegu 2000 töötajat. Meie kogukond mõistab, et iga töötaja on osaline lõpptulemusel ja vastutab lennujaama üldise hea kuvandi eest. Sidusrühmad, kellega teeme kõige tihedamat koostööd ja keda meie tegevus mõjutab, on töötajad, territooriumil tegutsevad ettevõtted ja nende töötajad, samuti lennufirmad, äripartnerid, reisijad ja omanik ning lennujaamade lähipiirkonnas elavad inimesed ja laiem avalikkus.

Strateegia kujundamisel lähtume otsesest majandusmõjust, kuid lisaks arvestame ohutuse, keskkonna ja sotsiaalseid aspekte. Koostöös sidusrühmade ja kogukonnaga viime ellu mitmesuguseid projekte ja ühisalgatusi.

Keskkonnategevuste tulemuslikkus algab teadlikkuse kasvust, sest edusamme saame teha koostöös töötajate, partnerite ja reisijatega. Ühe sammuna kutsusime 2022. aastal ellu rohefoorumi, mis toimub kord aastas ja mille eesmärk on suurendada transpordisektori keskkonnateadlikkust. Esimesel rohefoorumil tutvustasime partneritele ja laiemale üldsusele lennujaama keskkonnaeesmärke ning süsiniku-neutraalsuse saavutamise strateegiat. Lisaks jagati üritusel häid praktikaid ning kasulikke nippe keskkonnanahoiu ja kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks. Päeva viimases osas arutasid oma ala eksperdid ühiselt, kuidas muuta Eesti väravad maailma jätkusuutlikumaks ja millised on suurimad katsumused sel teel.

Detsembris alustasime rohehommikute korraldamist, et leida ühiselt koostööpartneritega lahendusi põhilistele keskkonnaprobleemidele, millega seisame lennujaamas iga päev silmitsi.

Kontsernis on kestliku arengu tegevuse korraldamiseks ja tõhusaks juhtimiseks loodud keskkonna juhtrühm. Sellesse kuuluvad kontserni võtmeisikud, kelle ülesanne on seada, uuendada ja täiendada kestliku arengu eesmärke ning tagada liikumine nende täitmise poole. Juhtrühm osaleb keskkonnakava koostamises, keskkonnapoliitika ajakohasena hoidmises, keskkonnaküsimuste lahendamises ning teadlikkuse suurendamises säästva ja vastutustundliku majandamise teemadel.

Oleme lennundusklastri tegevliige. Klatri kaudu arendatakse kaubalendude ühendumuse parendamist ja vesiniku kasutuslahendusi. Koostöös Tartu ja Pärnu kohalike omavalitsuste ja ettevõtjatega töötasime regionaalsete lennuühenduste taastamise nimel.

Lennujaama majandusmõju hinnatakse neljast aspektist: otsene, kaudne, tingitud ja katalüütiline mõju. Annika Lentso 2019. aastal tehtud uuringu „Tallinna lennujaama reisijate mõju Eesti majandusele“ tulemused kinnitasid, et iga 100 000 reisijat, kelle Tallinna lennujaam saadab reisile või võtab vastu, lisab lennujaama teeninduspiirkonda keskmiselt 76 uut töökohta (2013: 113). See suurendab palgatulu ja riigi sisemajanduse mahtu.

Vastutustundlik maksumaksja

Oleme vastutustundlik maksumaksja ning lähtume oma tegevuses õigusaktidest ja peame kinni tähtaegadest, teeme tehinguid turuhinnas ning tähtsustame avatud ja abivalmis suhtlust maksuhalduriga. 2022. aastal oli kontserni maksujalajalg 8,6 miljonit eurot (2021: 5,9), näidates meie panust ühiskonda maksude maksmise kaudu.

Tabel 16. Kontserni makstud ja kogutud maksud*

tuhandetes eurodes	2022	2021	Muutus 2022-2021 %
Tööandja maksud (tasutud maksud)	4 978	3 430	45%
Maamaks (tasutud maksud)	321	321	0%
Töötajatelt kinnipeetud maksud (kogutud maksud)	3 137	2 126	48%
Muud tasutud ja kogutud maksud	174	60	190%
Maksud kokku	8 610	5 937	45%

* Kassapõhine arvestus.

Märkus. Makstud maksude puhul on kontsern kulu kandja. Kogutud maksude puhul on ettevõtte koguja rollis, kandes maksud edasi Maksu- ja Tolliametile.

GRI sisukord

Kestlikkuse aruandes tugineme üle maailma tunnustatud globaalse aruandlusalgatuse (ingl *global reporting initiative*, GRI) aruandlusstandardile, mis toetab kõige päevakajalisemate teemade käsitlemist aruandes. GRI standardi järgi oleme võtnud oluliste mõjukohtade kindlaks määramise ja ulatuse piiritlemise aluseks ettevõtte töötajate ja juhtkonnaga tehtud intervjuud, kirjandus-, andme- ja meediaanalüüsi, külastusvaatluse ning eksperdihinnangud. Mõju olulisuse määramisel oleme kasutanud intervjuusid ettevõtte töötajate ja juhtkonnaga.

Olulisuse hindamist mõjutavad ka riigi õigusaktid ja ühiskonna seaduskuulekus, mis hea toimimise puhul vähendavad teema tähtsust ettevõtte jaoks ja vastupidi. Kaasatud sidusrühmad on täpsemalt kirjeldatud sellekohases peatükis.

Tuvastatud olulised teemad on järgmised (allolevas GRI sisuregistris ja aruandes jooksvalt tähistatud SDG-märgisega):

- energia
- bioloogiline mitmekesisus
- heitkogused
- heitvesi ja jäätmed
- keskkonnanõuetele vastavus
- tööhõive
- töötervishoid ja -ohutus
- kooolitus ja haridus
- mittediskrimineerimine
- sotsiaal-majanduslik nõuetelevastavus
- majandustulemused
- kaudne majandusmõju
- korruptsiooni tõkestamine

Tabel 16. GRI sisuregister

Standard	Avalikustatav teave	Lk-d
GRI 102: Üldine avalikustatav teave	Organisatsiooni profiil	
	102-1 Ettevõtte nimi	7
	102-2 Peamised tegevused, kaubamärgid, tooted ja/või teenused	7
	102-3 Peakontori asukoht	7
	102-4 Ettevõtte tegevuskohad	6
	 Kestliku arengu eesmärk nr 9 Ehitada vastupidav taristu, toetada kaasavat ja säästvat industrialiseerimist ning innovatsiooni	21, 28
	102-5 Omandisuhte iseloom ja õiguslik vorm	7
	102-6 Riigid, kus ettevõtte tegutseb	7
	102-7 Ettevõtte suurus	6
	102-8 Tööjõu struktuur	11
	102-9 Tarneahela kirjeldus	18-20
	102-10 Olulised muudatused organisatsioonis ja selle tarneahelas	11-14, 42
	102-11 Ettevaatusabinõude rakendamine	15-17
	102-12 Osalemine välistes algatustes (peamised toetusvaldkonnad ja -tegevused)	44, 52-53
102-13 Liikmesus ja kuuluvus organisatsioonidesse	52-53	

Standard	Avalikustatav teave	Lk-d
	Strateegia	
102-14	Juhatuse esimehe pöördumine	4-5
102-15	Peamised mõjud, riskid ja võimalused	15-17
	Eetika	
102-16	Väärtused, põhimõtted, standardid ja käitumistavad	9-10
	Ühingujuhtimine	
102-18	Juhtimisstruktuur	13-14
	Huvigruppide kaasamine	
102-40	Huvigruppide nimekiri	-
102-42	Huvigruppide kaardistamine ja valik	36-37, 42-44, 53
102-43	Huvigruppide kaasamise põhimõtted	36-37, 42-44, 53
102-44	Olulisemad tõstatatud teemad ja murekohad	8
	Aruandluspõhimõtted	
102-45	Finantsaruandes hõlmatud üksused	7
102-46	Aruande sisu ja teemade ulatuse määratlemine	10
102-47	Oluliste teemade loetelu	24-25
102-48	Avalikustatava teabe korrigeerimine	-
102-49	Muutused aruandluses	-
102-50	Aruandlusperiood	01.01.2022-31.12.2022
102-51	Viimase aruande avaldamise kuupäev	31.03.2022

Standard	Avalikustatav teave	Lk-d
	102-52 Aruandlustsükkel	Aruanne koostatakse igal aastal. GRI juhistele vastavat aruannet on koostatud alates aastast 2014. Kõik varasemad aruanded on kättesaadavad AS-i Tallinna Lennujaam kodulehel.
	102-53 Aruannet puudutavate küsimuste kontakt	quality@ttl.aero
	102-54 Aruande vastavus GRI standardile	55–57
	102-55 GRI sisuregister	55–57
	102-56 Väline kinnitus	Kontserni aastaaruande on kinnitanud audiitor AS PricewaterhouseCoopers
GRI 103: Juhtimisviisi kirjeldus	103-1 Aruande ulatus ja piirid	10, 46
	103-2 Juhtimisühimõtted ja selle komponendid	9, 11–14
	103-3 Juhtimisühimõtete hindamine	11–14
	 Kestliku arengu eesmärk nr 12 Tagada säästev tarbimine ja tootmine	9
GRI 201: Majandus- tulemused	201-1 Ettevõtte loodav ja jaotatav väärtus	18–20
	 Kestliku arengu eesmärk nr 8 Toetada jätkusuutlikku, kaasavat ja säästvat majandusarengut ning tagada kõikidele inimestele inimväärne töö	9, 18, 28, 42–43
GRI 203: Kaudne majandusmõju	203-1 Infrastruktuuri investeeringud ja toetatud teenused	18–20

Standard	Avalikustatav teave	Lk-d
GRI 205: Korruptsiooni tõkestamine	205-1 Korruptsiooniga seotud riskide hindamine	16
	205-2 Korruptsioonivastase poliitika ja protseduuride alane suhtlus ja koostöö	10, 16
	205-3 Korruptsioonijuhtumid ja järgnenud tegevused	2022. aastal ei tuvastatud ühtegi korruptsioonijuhtumit
	 Kestliku arengu eesmärk nr 16 Toetada rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi, et saavutada säästev areng; tagada õiguskaitse kõikidele ning luua kõikidel tasanditel tõhusad, vastutustundlikud ja kaasavad institutsioonid	10
GRI 302: Energia	302-1 Energia tarbimine organisatsiooni sees	48
	302-3 Energiatõhusus	48
	302-4 Energiatarbimise vähendamine	48
	 Kestliku arengu eesmärk nr 7 Tagada taskukohane, usaldusväärne, säästev ja kaasaegne energia kõikidele	9
GRI 304: Bioloogiline mitmekesisus	304-2 Tegevuste ja teenuste oluline mõju bioloogilisele mitmekesisusele	52
	 Kestliku arengu eesmärk nr 15 Kaitsta ja taastada maismaa ökosüsteeme ning propageerida nende säästvat kasutamist; majandada metsi säästvalt ning peatada ja pöörata ümber pinnase halvenemine ja bioloogilise mitmekesisuse hävimine	9

Standard	Avalikustatav teave	Lk-d
GRI 305: Heitkogused	305-5 Kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine	49–50
	305-7 Lämmastikoksiid ja vääveloksiid ning teised olulised õhuheitmed	49–50
	 Kestliku arengu eesmärk nr 17 Tugevdada tegevuskava rakendamise meetodeid ja taas-elustada säästva arengu alane ülemaailmne partnerlus	9
	 Kestliku arengu eesmärk nr 11 Muuta linnad ja asulad kaasavaks, turvaliseks, vastupidavaks ja säästvaks	9, 21
	 Kestliku arengu eesmärk nr 13 Võtta kiiresti meetmeid kliimamuutuste ja nende mõjudega võitlemiseks	9
GRI 306: Heitvesi ja jäätmed	306-1 Vee väljalase kvaliteedi ja sihtkoha järgi	51–52
	306-2 Jäätmed vastavalt tüübi ja käitluse meetodile	51–52
	306-3 Olulised lekked	–
	306-4 Ohtlike jäätmete vedu	51–52
	306-5 Veekogud, mida mõjutab vee väljavool ja/või äravool	51–52
	 Kestliku arengu eesmärk nr 6 Tagada kõikidele joogivesi ja kanalisatsioon ning veevarude säästev majandamine	9
GRI 307: Keskkonnaalane nõuetelevastavus	307-1 Mittevastavused keskkonnanõuetele ja regulatsioonidele	2022. a mittevastavusi ei tuvastatud
GRI 401: Tööhõive	401-1 Uute töötajate värbamine ja töötajate volavus	42

Standard	Avalikustatav teave	Lk-d
GRI 403: Töötervishoid ja -ohutus	403-1 Töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteem	27
	403-2 Ohu tuvastamine, riskihindamine ja vahejuhtumite uurimine	15–17
	403-4 Töötajate osalemine, konsulteerimine ja suhtlemine töötervishoiu ja -ohutuse valdkonnas	10
	 Kestliku arengu eesmärk nr 3 Tagada kõikidele vanuserühmadele hea tervis ja heaolu	42–44
GRI 404: Koolitus ja haridus	404-1 Keskmine koolitustundide arv töötaja kohta aastas	Kuna ettevõtte panustab praktilisse õppesse töökohal, siis ei ole see näitaja asjakohane
	404-2 Programmid töötajate oskuste arendamiseks ja ülemineku toetamiseks	42–44
	404-3 Töötajate osakaal, kellega viiakse regulaarselt läbi tulemus- ja arenguestlusi	42–44
	 Kestliku arengu eesmärk nr 4 Tagada kõikidele kaasav ja õiglane kvaliteetne haridus ning elukestva õppe võimalused	8, 43
	 Kestliku arengu eesmärk nr 5 Saavutada sooline võrdõigluslikkus ning suurendada naiste ja tütarlaste mõjuvõimu	8, 10, 42
GRI 406: Mittediskrimineerimine	406-1 Diskrimineerimise juhtumid ja parandusmeetmed	2022. aastal ei tuvastatud ühtegi diskrimineerimise juhtumit
GRI 419: Sotsiaal-majanduslik nõuetelevastavus	419-1 Mittevastavus sotsiaal-majanduslikele nõuetele	2022. aastal ei tuvastatud ühtegi mittevastavust

2022. konsolideeritud majandusaasta aruanne

Sisukord

Kontserni lühiiseloostus ja kontaktandmed	60	Lisa 17. Viitvõlad töötajatele	101
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	61	Lisa 18. Omakapital	101
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	62	Lisa 19. Müügitulu	102
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	63	Lisa 20. Muud äritulud	103
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	64	Lisa 21. Kaubad, materjal ja teenused	103
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	65	Lisa 22. Mitmesugused tegevuskulud	103
Lisa 1. Üldine informatsioon	65	Lisa 23. Tööjõukulud	104
Lisa 2. Kokkuvõte olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest	65	Lisa 24. Tingimuslikud ning siduvad tulevikukohustused	104
Lisa 3. Finantsriskide juhtimine	82	Lisa 25. Tehingud seotud osapooltega	105
Lisa 4. Olulised raamatupidamishinnangud	86	Lisa 26. Finantsinformatsioon emaettevõtte kohta	106
Lisa 5. Materiaalne põhivara	88	Konsolideerimata finantsseisundi aruanne	106
Lisa 6. Kinnisvarainvesteeringud	91	Konsolideerimata koondkasumiaruanne	107
Lisa 7. Kasutusrent	92	Konsolideerimata rahavoogude aruanne	108
Lisa 8. Varud	92	Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne	109
Lisa 9. Nõuded ja ettemaksed	92	AS Tallinna Lennujaam (emaettevõtte) korrigeeritud omakapitali aruanne	109
Lisa 10. Finantsinstrumendid	93	Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	110
Lisa 11. Raha ja raha ekvivalendid	95	Kasumi jaotamise ettepanek	112
Lisa 12. Võlakohustused	95	Majandusaasta aruande allkirjad	112
Lisa 13. Laenu tagatis ja panditud vara	97	Kontserni Tallinna Lennujaam müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le	113
Lisa 14. Sihtfinantseerimine	98		
Lisa 15. Võlad tarnijatele ja muud võlad	100		
Lisa 16. Maksuvõlad	101		

Kontserni lühiiseloostus ja kontaktandmed

Kontsern tegutseb Eesti Vabariigis, käitab Tallinna, Kärddla, Kuressaare, Tartu, Pärnu lennujaamu ning Ruhnu ja Kihnu lennuvälju. Kontserni põhitegevusvaldkondadeks on lennujaamade käitamine ja arendamine ning lennukite ja reisijate maapealne teenindamine. 2022. aastal andis kontsern tööd keskmiselt 559-le (2021: 505-le) töötajale. Majandusaasta lõpul töötas kontsernis 586 töötajat (2021: 514).

AS-i Tallinna Lennujaam aktsiate omanik on Eesti Vabariik ning ettevõtte kuulub Eesti Vabariigi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalasse.

Juriidiline aadress: Tartu mnt 101, 10112 Tallinn, Eesti Vabariik
Telefon: +372 6 058 701
Faks: +372 6 058 333
E-post: administration@tll.aero
www.tallinn-airport.ee
Audiitor: AS PricewaterhouseCoopers

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes

Varad	Lisa nr	31.12.2022	31.12.2021
Põhivara			
Materiaalne põhivara	Lisa 5	180 098	179 218
Ettemaksed materiaalse põhivara eest	Lisa 5	308	1 942
Immateriaalne põhivara		848	565
Kasutamiseõiguse esemeks olev vara		83	59
Kinnisvarainvesteeringud	Lisa 6	16 376	14 737
Põhivara kokku		197 713	196 521
Käibevara			
Varud	Lisa 8	1 096	527
Nõuded ja ettemaksed	Lisa 9	8 529	11 425
Raha	Lisa 11	50 995	49 814
Käibevara kokku		60 620	61 766
Varad kokku		258 333	258 287

Omakapital	Lisa nr	31.12.2022	31.12.2021
Aktiivkapital	Lisa 18	45 617	45 617
Kohustuslik reservkapital		2 625	2 510
Jaotamata kasum		76 728	68 155
Omakapital kokku		124 970	116 282

Kohustused

Pikaajalised kohustused

Võlakohustused	Lisa 12	40 684	45 394
Rendikohustused	Lisa 12	48	27
Sihtfinantseerimine	Lisa 14	75 801	80 773
Muud võlad		140	181
Eraldis	Lisa 14	1 696	0
Pikaajalised kohustused kokku		118 369	126 375

Lühiajalised kohustused

Võlakohustused	Lisa 12	4 796	3 663
Rendikohustused	Lisa 12	35	33
Võlad ja ettemaksed	Lisa 15	10 163	11 934
Lühiajalised kohustused kokku		14 994	15 630
Kohustused kokku		133 363	142 005

Kohustused ja omakapital kokku		258 333	258 287
---------------------------------------	--	----------------	----------------

Lisad lehekülgedel 65 kuni 109 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa nr	2022	2021
Müügitulu	Lisa 19	49 958	29 777
Muud äritulud	Lisa 20	13 910	15 322
Kaubad, materjal ja teenused	Lisa 21	-19 433	-12 085
Mitmesugused tegevuskulud	Lisa 22	-2 036	-1 001
Tööjõukulud	Lisa 23	-20 825	-17 194
Põhivara kulum ja väärtuse langus	Lisa 5, 6	-12 136	-12 324
Muud ärikulud	Lisa 14	-385	-61
Ärikasum		9 053	2 434
Finantstulud ja -kulud		-365	-134
Aruandeaasta kasum		8 688	2 300
Aruandeaasta koondkasum		8 688	2 300

Lisad lehekülgedel 65 kuni 109 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes

Põhitegevuse rahavood	Lisa nr	2022	2021
Laekumised klientidelt		58 767	32 388
Tarnijatele ja töötajatele tasutud		-48 296	-34 405
Saadud intressitulu		35	35
Makstud intressid		-261	-143
Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine riigieelarvest	Lisa 14	9 067	10 067
Saadud muu tegevuskulude sihtfinantseerimine	Lisa 14	446	50
Põhitegevuse rahavood kokku		19 758	7 992
Rahavood investeerimisest			
Tasutud immateriaalse, materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute soetamisel	Lisa 5,6	-16 728	-33 497
Laekunud materiaalse põhivara müügist	Lisa 5	0	6
Saadud põhivara sihtfinantseerimine	Lisa 14	1 832	9 105
Rahavood investeerimisest kokku		-14 896	-24 386

tuhandetes eurodes

Rahavood finantseerimisest	Lisa nr	2022	2021
Saadud laenu tagasimaksud	Lisa 12	-3 642	-3 286
Saadud rahaline sissemakse aksiakapitali	Lisa 18	0	20 000
Makstud rendimaksud		-39	-36
Rahavood finantseerimisest kokku		-3 681	16 678
Rahavood kokku		1 181	284
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul	Lisa 11	49 814	49 530
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul	Lisa 11	50 995	49 814
Raha ja raha ekvivalentide muutus		1 181	284

Lisad lehekülgedel 65 kuni 109 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Aktiikapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2020	25 617	2 510	65 855	93 982
Aktiikapitali suurendamine rahalise sissemakse teel	20 000	0	0	20 000
2021. aasta koondkasum	0	0	2 300	2 300
Saldo seisuga 31.12.2021	45 617	2 510	68 155	116 282
Kasumijaotus reservkapitali	0	115	-115	0
2022. aasta koondkasum	0	0	8 688	8 688
Saldo seisuga 31.12.2022	45 617	2 625	76 728	124 970

Täpsem informatsioon aktsiikapitali ja muude omakapitali kirjete kohta on toodud Lisas 18.

Lisad lehekülgedel 65 kuni 109 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

LISA 1. Üldine informatsioon

Emaettevõtte AS Tallinna Lennujaam on Eesti Vabariigis 30.12.1997 registreeritud 100% riigile kuuluv äriühing.

Kontserni Tallinna Lennujaam konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab AS-i Tallinna Lennujaam (emaettevõtte) ja tema 100%-list tütarettevõtet AS-i Tallinn Airport GH, mis tegeleb õhusõidukite ja reisijate maapealse teenindamisega ning kelle aktsiad on registreeritud Eestis.

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande on juhatus kinnitanud 22. märtsil 2023.

LISA 2. Kokkuvõtte olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest

Alljärgnevalt on esitatud kokkuvõtte konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest. Nimetatud arvestus- ja aruandluspõhimõtteid on kasutatud järjepidevalt kõikidel aruandeperioodidel, v.a. juhtudel, kui info on avaldatud eraldi.

(A) Arvestuse alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) ja Rahvusvaheliste Finantsaruandlusstandardite Tõlgendamise Komitee (IFRIC) tõlgendustega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud finantsnäitajad tuginevad põhiliselt ajaloolisele soetusmaksumusele, välja arvatud õiglasel väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused.

Konsolideeritud finantsaruannete koostamisel on kasutatud teatud raamatupidamishinnanguid, samuti on kasutatud mitmete arvestus- ja aruandluspõhimõtete rakendamise osas juhatuse otsuseid. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisas 4 on avalikustatud need valdkonnad, kus raamatupidamishinnangutel on oluline mõju kontserni aastaaruandes kajastatud informatsioonile. Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aruanne on koostatud tuhandetes eurodes, kui ei ole kirjutatud teisiti.

(B) Arvestus- ja avalikustamispõhimõtete muutused

Muutused arvestus- ja avalikustamispõhimõtetes alates 1.01.2022

Käesoleva aruande koostamisel rakendatud arvestuspõhimõtted ning põhimõtted info esitusviisi osas on samad, mida kasutati kontserni 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta konsolideeritud aruandes. Uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1.jaanuaril 2022 algaval aruandeaastal, ei ole olulist mõju kontsernile.

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine alates 1.01.2023

Välja on antud uusi või muudetud standardeid või tõlgendusi, mis muutuvad kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2023 või hilisematel perioodidel ja mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

IAS 8 muudatused: „Arvestushinnangute mõiste” (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele) – IAS 8 muudatus selgitab, kuidas ettevõtted peavad eristama arvestuspõhimõtete muutuseid arvestushinnangute muutustest. Kontsern hindab muudatuse mõju finantsaruandele.

IAS 1 ja IFRS rakendusjuhendi nr 2 muudatused: „Arvestuspõhimõtete avalikustamine” (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele) – IAS 1 muudeti, et nõuda ettevõtelt oluliste arvestuspõhimõtete asemel nende oluliste arvestuspõhimõtete teabe

avalikustamist. Muudatus sätestas olulise arvestuspõhimõtete teabe määratluse. Muudatus selgitas samuti, et arvestuspõhimõtete teave on eeldatavasti oluline, kui ilma selleta ei oleks finantsaruannete kasutajatel võimalik aru saada finantsaruannete muust olulisest teabest. Muudatuses on toodud illustreerivad näiteid arvestuspõhimõtete teabest, mida tõenäoliselt peetakse oluliseks ettevõtte finantsaruannete jaoks. Lisaks selgitas IAS 1 muudatus, et ebaoluline arvestuspõhimõtete teave ei pea olema avalikustatud. Kui aga seda avalikustatakse, siis see ei tohiks varjutada olulist arvestuspõhimõtete teavet. Selle muudatuse toetamiseks muudeti ka IFRS rakendusjuhendit nr 2 “Olulisuse otsuste tegemine”, et anda juhiseid olulisuse mõiste rakendamiseks arvestuspõhimõtete avalikustamisel. Kontsern hindab muudatuse mõju finantsaruandele.

Muudel uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju kontsernile.

(C) Konsolideeritud aruannete koostamine

Konsolideerimise põhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab emaettevõtte AS-i Tallinna Lennujaam ning selle tütarettevõtte AS-i Tallinn Airport GH finantsnäitajaid konsolideerituna rida-realt. Ema- ja tütarettevõtte vaheliste tehingute tulemusena tekkinud nõuded, kohustused, tulud, kulud ning realiseerimata kasumid ja kahjumid on elimineeritud. Vajadusel on tütarettevõtte arvestuspõhimõtteid muudetud, et viia need kooskõlla kontserni arvestuspõhimõtetega.

Tütarettevõtte

Tütarettevõtte on kontserni poolt kontrollitav ettevõtte. Kontroll eksisteerib, kui emaettevõtte omab mõjuvõimu määrata investeeringuobjekti finants- ja tegevuspõhimõtteid, millega kaasneb reeglina enam kui pool hääleõigustest tütarettevõttes. Kontrolli olemasolu hindamisel võetakse arvesse hetkel kasutatavate või konverteeritavate potentsiaalsete hääleõiguste olemasolu ja võimalikku mõju. Tütarettevõtte konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Emaettevõtte konsolideerimata aruanded

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades on avaldatud konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded. Emaettevõtte põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel, v.a. tütarettevõtete kajastamist käsitlevad arvestuspõhimõtted, mis on emaettevõtte eraldiseisvates põhjaruannetes muudetud vastavalt IAS 27 „Konsolideeritud ja Eraldiseisvad raamatupidamise aruanded” nõuetele ning investeeringud tütarettevõtete aktsiasse on kajastatud soetusmaksumuses miinus vajadusel allahindlused vara väärtuse langusest (vt Lisa 26).

(D) Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Arvestus- ja esitusvaluuta

Kontserni kuuluvate ettevõtete arvestusvaluutadeks on nende ettevõtete äritegevuse põhilise majanduskeskkonna valuuta. Ema- ja tütarettevõtte arvestusvaluuta on euro. Konsolideeritud aruanded on koostatud eurodes.

Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga vastava valuuta ametlikud noteeringud. Raha ülekandmise ja tehingupäeva kursside erinevuse korral tekkivad kursivahed kajastatakse koondkasumiaruandes. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused on ümber hinnatud aruande kuupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga ametliku noteeringu või, kui Euroopa Keskpank vastavat valuutat ei noteeri, valuutat emiteeriva riigi keskpanga ametliku noteeringu alusel euro suhtes. Võlakohustuste ning raha ja raha ekvivalentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid on kajastatud koondkasumiaruandes finantstulude- ja kuludena; muud valuutakursside muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid aga muude äritulude või tegevuskuludena.

(E) Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on finantsseisundi aruandes jaotatud lühi- ja pikaajalisteks. Lühiajalisteks loetakse varad, mis eeldatavasti realiseeritakse järgmisel majandusaastal või kontserni tavapärase äritsükli käigus.

Kohustusi liigitatakse lühiajalisteks kui nende tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates aruande kuupäevast või kontsernil pole tingimusteta õigust kohustuse tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast aruande kuupäeva.

Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul aruande kuupäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast aruande kuupäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus aruande kuupäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Kõik ülejäänud varad ja kohustused on näidatud pikaajalistena.

(F) Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana käsitletakse materiaalsed vara, mida kasutatakse teenuste osutamiseks, rendile andmiseks või halduseesmärkidel ja mida eeldatavasti kasutatakse üle aasta. Materiaalsed põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes jääkväärtuses, mis on saadud vara soetusmaksumuse vähendamisel akumulieeritud kulumi ja võimaliku väärtuse languse võrra.

Soetusmaksumus

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses.

1. Ostetud põhivara soetusmaksumus koosneb ostuhinnast ja soetamisega otseselt seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta.
2. Omavalmistatud põhivara soetusmaksumus koosneb asukoha ettevalmistamise kuludest, valmistamisel ja kasutuselevõtul tehtud kulutustest materjalidele ja teenustele ning hüvitistest tööjõule.

Kui materiaalse põhivara objekti valmistamine vältab pikema perioodi ning seda finantseeritakse laenu või mõne muu võlainstrumendiga, siis kapitaliseeritakse sellega seotud laenukasutuse kulutused (intressid) valmistatava objekti soetusmaksumusse. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimist alustatakse hetkest, kui on tekkinud laenukasutuse kulutusi ja varaga seotud kulutusi ning vara valmistamist on alustatud. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkel, mil vara on valmis või selle kasutamine on pikemaks ajaks peatatud.

Kulum

Materiaalse põhivara objekti iga osa, millel on oluliselt erinev kasulik eluiga ning mille soetusmaksumus on oluline võrreldes selle objekti kogumaksumusega, amortiseeritakse eraldi.

Põhivara kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Erandiks on maa, mida ei amortiseerita.

Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpus ja kui uued

hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, s.t edasiulatuvalt. Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga inventeeritakse aastainventuuri käigus, hilisemate kulutuste arvelevõtmisel ja oluliste muutuste korral arenguplaanides. Kui vara hinnanguline kasulik eluiga erineb oluliselt eelnevalt kehtestatud, kajastatakse see raamatupidamisliku hinnangu muutusena, muutes vara järelejäänud kasulikku eluiga, mille tulemusena muutub järgmistel perioodidel varale arvestatav kulum.

Põhivara kasuliku eluea hindamine

Põhivara kasulik eluiga määratakse lähtudes juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga.

Kontsernis kasutatavate põhivarade eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

Ehitised, rajatised:

Perroomid, lennurajad ning seotud süsteemid	5 – 50 aastat
Hooned ning seotud süsteemid	5 – 50 aastat
Maarajatised (kanalisatsioonid ja muud trassid)	10 – 30 aastat
Väikerajatised (angaarid, alajaamad, tanklad jm)	5 – 50 aastat
Muud rajatised (piirdeaiad, väravad jm)	5-25 aastat

Masinaid ja seadmed:

Mitmesugused süsteemid	3 – 20 aastat
Rajahoodusmasinad ja seadmed	5 – 20 aastat
Mootorsõidukid	2 – 10 aastat
Muud seadmed	2 – 20 aastat

Muu inventar, tööriistad, sisseseaded:

Mööbel ja sisustus	2 – 20 aastat
Arvutid ja võrguseadmed	3-10 aastat
Muu vara	3-10 aastat

Parendused

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad kulutused lisatakse vara soetusmaksumusele või võetakse arvele eraldi varana ainult juhul, kui on tõenäoline, et kontsern saab tulevikus varaobjektist majanduslikku kasu ja varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärset mõõta. Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ning asendatud komponent või proportsionaalne osa asendatud põhivarast kantakse finantsseisundi aruandest maha. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulud kajastatakse koondkasumiaruandes kuludena.

Kajastamise lõpetamine

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel, kasutuselt eemaldamisel või kui kontsern ei eelda selle vara müügist majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, koondkasumiaruandes real "muud äritulud" või "muud ärikulud".

Varade väärtuse langus

Varad hinnatakse alla nende kaetavale väärtusele juhul, kui varade kaetav väärtus on väiksem bilansilisest jääkväärtusest – vt lõiku „mittefinantsvarade väärtuse langus“.

(G) Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kuludest. Finantsseisundi aruandes kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja allahindlused. Immateriaalse põhivara all kajastatakse soetatud tarkvara, mis on piiratud kasuliku elueaga. Kontsernil ei olnud aruandeperioodil ega ka võrdlusperioodil määramata kasuliku elueaga immateriaalset põhivara.

Tarkvara

Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kuludena nende tekkimise hetkel. Immateriaalse varana kajastatakse soetatud tarkvara, mis ei ole seonduva riistvara lahutamatu osa. Kontserni poolt

loodud ja kontrollitav tarkvara kajastatakse immateriaalse varana, kui on täidetud järgmised tingimused:

1. tarkvara kasutuskõlblikuks muutmine on tehniliselt võimalik;
2. juhatus kavatseb tarkvara valmis saada ja seda kasutada;
3. tarkvara on võimalik kasutada;
4. on võimalik näidata, kuidas tarkvara loob tõenäolist tulevast majanduslikku kasu;
5. tarkvara arendamise lõpetamiseks ja kasutamiseks on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vahendid;
6. tarkvara arendustegevusega seotud kulutusi saab usaldusväärselt mõõta.

Kapitaliseeritavad tarkvara arenduskulud hõlmavad tööjõukulusid ning muid arendamisega otseselt seotud kulutusi. Arenduskulud, mis ei vasta eeltoodud tingimustele, kajastatakse kuludena. Tarkvaraga seotud kulutusi, mis on algselt kajastatud kuludena, ei kajastata hilisemal perioodil immateriaalse varana. Tarkvara kulud amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on kuni 3–10 aastat.

(H) Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna kajastatakse kinnisvara objekti, mida kontsern hoiab renditulu teenimise või turuväärtuse kasvu eesmärgil ning mida ei kasutata kontserni enda majandustegevuses.

Kontsern kasutab soetusmaksumuse meetodit, mis tähendab, et kinnisvarainvesteeringute kajastamisel rakendatakse samu arvestus- ja põhimõtteid, mida kasutatakse materiaalse põhivara arvestuses.

Kontsernis kasutatavate kinnisvarainvesteeringute eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

Angaarid:

Hooned ja angaarid	10–50 aastat
Muud rajatised (kanalisatsioonid ja muud trassid) ja seadmed	3–20 aastat

Bürookompleks:

Kontorihoone	30 aastat
Kõrvalhooned	15–20 aastat
Rajatised	5 aastat

Kui on märke sellest, et varaobjekti eluiga või lõppväärtus on oluliselt muutunud, tehakse muudatused vara amortiseerimises edasiulatuvalt. Kinnisvarainvesteeringute kaetava väärtuse määramisel lähtutakse lõigus (I) Mittefinantsvarade väärtuse langus kirjeldatud põhimõtetest.

(I) Mittefinantsvarade väärtuse langus

Kontserni juhtkond hindab igal aruande kuupäeval soetusmaksumuse meetodil kajastatavate materiaalse ja immateriaalse põhivara, kinnisvara- ja investeeringute puhul vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Hindamisel arvestatakse järgmisi asjaolusid:

Välised tunnused võimalikust varade väärtuse langusest:

- sarnaste varade turuväärtus on langenud;
- üldine majanduskeskkond ja turusituatsioon on halvenenud, mistõttu on tõenäoline, et varadest genereeritav tulu väheneb;
- turu intressimäärad on tõusnud, mistõttu varade tulusus võib jääda alla intressimääradele;
- varade bilansiline maksumus on suurem ettevõtte turukapitalisatsioonist.

Sisesed tunnused võimalikust varade väärtuse langusest:

- varade füüsiline seisund on järsult halvenenud;
- varadest saadavad tulud on väiksemad planeeritust;
- mõningate tegevusvaldkondade tulemused on oodatust halvemad;
- teatava raha teeniva üksuse tegevus kavatakse lõpetada.

Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügi- kulutused, või vara kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust, kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansi- kuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud. Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et vara või varade grupi kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta koondkasumiaruandes põhivara allahindluse kahjumi vähendamisenä.

(J) Finantsvarad

Klassifitseerimine

Kontsern klassifitseerib kõik finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuse mõõtmiskategoorias. Klassifitseerimine sõltub kontserni ärimudelitest finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Arvele võtmine ja kajastamise lõpetamine

Tavapärastel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval ehk kuupäeval, millal kontsern võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja kontsern annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved.

Mõõtmine

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvelevõtmisel õiglasest väärtuses, millele on lisatud tehingukulud, mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Võlainstrumendid

Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub Kontserni ärimudelitest finantsvarade haldamisel ning finantsvara lepingulistest rahavoogudest. Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress,

kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel.

Konterni kõik võlainstrumendid on klassifitseeritud korrigeeritud soetusmaksumuse mõõtmiskategooriasse.

Omakapitaliinstrumendid

Ettevõttel ei ole investeringuid omakapitaliinstrumentidesse.

(K) Finantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidikahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse meetoodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud.

Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse: (i) erapooletut ja tõenäosusega kaalutud summat, mille määramisel hinnatakse mitmeid võimalikke erinevaid tulemusi, (ii) raha ajaväärtust ja (iii) aruande perioodi lõpus ilma liigsete kulude või pingutusteta kättesaadavat mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni minevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta. Nõuetele ostjate vastu rakendab kontsern IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Kontsern kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest.

(L) Varud

Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnalandid ja dotatsioonid.

Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO (first-in, first-out) meetodit. FIFO meetodi rakendamisel kajastatakse varude lõppjääki finantsseisundi aruandes viimasena saabunud ja veel müümata (kasutamata) partiide soetusmaksumuses. Varud hinnatakse finantsseisundi aruandes lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtus leitakse, arvates tavapärasel äritegevuses kasutatavast hinnangulisest müügihinnast maha hinnangulised kulutused, mis on vajalikud toote müügi valmidusse viimiseks ja müügi sooritamiseks.

(M) Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke ja kuni 3-kuulisi tähtajalisi deposiite.

(N) Aktsiakapital ja kohustuslik reservkapital

Lihtaktsiad kajastatakse omakapitali koosseisus. Eelisaktsiaid ei ole emiteeritud. Uute aktsiate emiteerimisega seotud omakapitali tehingute tehingukulud kajastatakse omakapitalist mahaarvamisenä eeldusel, et need on käsitatavad omakapitali tehinguga otseselt kaasnevate vältimatute lisakuludena.

Äriseadustiku nõuete kohaselt peab emaettevõtte moodustama puhaskasumist kohustusliku reservkapitali, mille miinimumsuuruseks on 1/10 aktsiakapitalist. Iga-aastase kohustusliku eraldise suurus on 1/20 aruandeaasta puhaskasumist kuni reservkapitali määra täitumiseni.

Reservkapitali võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda ei ole võimalik katta aktsiaseltsi vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha aktsionäridele väljamakseid.

(O) Võlad hankijatele

Võlad hankijatele on tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustused tasuda hankijatele ostetud kaupade või teenuste eest. Hankijate võlgade jaotust lühi- ja pikaajalisteks vt lõigus (E). Võlad hankijatele võetakse algselt arvele õiglasel väärtusel ning kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumusel, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

(P) Võlakohustused

Võlakohustused võetakse algselt arvele õiglasel väärtusel vähendatuna tehingukulude võrra ning kajastatakse pärast esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumusel. Soetusmaksumuse ja lunastusmaksumuse vahe kajastatakse koondkasumiaruandes kuluna võlakohustuse kehtivuse perioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Laenulepingute sõlmimisel makstavaid teenustasusid kajastatakse laenukasutuse kuludena selles ulatusel, mille osas on tõenäoline, et kontsern laenu välja võtab. Sellised teenustasud kajastatakse finantsseisundi aruandes tulevaste perioodide kuludena ja kajastatakse laenukasutuse kuluna, kui laenu väljavõtmine aset leiab. Võlakohustuste jaotust lühi- ja pikaajalisteks vt lõigus (E).

(Q) Laenukasutuse kulutused

Üldotstarbelised ja kindla otstarbega laenukasutuse kulutused, mis on otseselt seotud tingimustele vastavate varade soetamise või ehitamisega, milleks on vara, mille otstarbekohasesse kasutus- või müügivalmidusse viimine võtab olulisel määral aega, lisatakse varaobjektide soetusmaksumuse kuni hetkeni, mil varad on valmis nende ettenähtud kasutuseks või müügiks.

Kõik muud laenukasutuse kulutused kajastatakse koondkasumiaruandes kuludena nende tekkimise perioodil.

(R) Finantskohustused

Kõik finantskohustused, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (võlad tarnijatele, võetud laenud, viitvõlad), võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse finantsseisundi aruandes maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglasel väärtusel (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

(S) Maksustamine

Dividendi tulumaks Eestis

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende ja teatud liiki väljamakseid ning kulusid, mis on ära toodud tulumaksuseaduses. Jaotatud kasumi maksumäär on 20/80 väljamakstavalt netosummalt. Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on aasta 2018 esimene arvesse võetav aasta.

Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja koondkasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil, kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Kuna tulumaksu objektiks on ettevõtte kasumi asemel väljamakstavad dividendid, siis ei eksisteeri erinevusi varade ja kohustuste maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksu nõue või kohustus.

Finantsseisundi aruandes ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustust kontserni vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisa 18.

Sotsiaalmaksu maksed sisaldavad ka makseid riiklikusse pensionifondi. Kontsernil ei ole juriidilist ega faktilist kohustust maksta lisaks sotsiaalmaksule muid pensioni- või sarnaseid makseid.

Edasilükkunud tulumaks

Edasilükkunud tulumaks on arvestatud kõikidelt olulistelt ajutistelt erinevustelt maksuarvestuse ja finantsraamatupidamise varade ja kohustuste väärtuste vahel. IAS 12.52A tulenevalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel edasilükkunud tulumaksuvarasid ega -kohustisi, välja arvatud võimalik edasilükkunud tulumaksukohustus ettevõtte investeringutelt tütar-, sidus- ja ühissettevõtetesse ning filiaalidesse. Edasilükkunud tulumaksuvara kajastatakse ettevõtte finantsseisundi aruandes juhul, kui on tõenäoline, et see tulevikus realiseerub. Alljärgnevaid ajutisi erinevusi ei arvestata:

- maksustamisel mittemahaarvatav firmaväärtus;
- varade või kohustuste arvele võtmine, mis ei mõjuta ei raamatupidamislikku kasumit ega ka maksustatavat tulu;
- tütarettevõtete investeeringutest tulenevad erinevused, kui ajutise erinevuse realiseerumine lähitulevikus on ebatõenäoline.

Edasilükkunud tulumaksukohustist kajastatakse konsolideeritud bilansis juhul kui ema- ettevõtte hindab, et tütarettevõtte dividend makstakse välja ettenähtavas tulevikus ning siis mõõdetakse edasilükkunud tulumaksukohustist planeeritava dividendi väljamakse ulatuses. Edasilükkunud tulumaksusumma leidmisel kasutatakse maksumäärasid, mis on jõustunud või reaalset seadusega sätestatud bilansipäeva seisuga ja mida eeldatavasti rakendatakse arvestuse aluseks oleva edasilükkunud tulumaksu vara realiseerimisel või tulumaksukohustuse tasumisel.

(T) Hüvitised töötajatele

Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmakse, töölepingu ajutise peatumisega seotud hüvitisi (puhkusetasud või muud seesugused tasud), kui eeldatakse, et töölepingu ajutine peatumine leiab aset 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi, ning muid hüvitisi, mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi. Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab kontsern prognoositava hüvitise summa ulatuses diskonteerimata kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

(U) Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Eraldisi kajastatakse juhul, kui kontsernil on minevikus aset leidnud sündmustest tulenev seaduslik või faktiline kohustus, mis nõuab ressursidest loobumist ja kohustuse suurust saab usaldusväärselt mõõta. Eraldisi kajastatakse kohustuse täitmiseks vajalike kulutuste nüüdisväärtuses, kasutades intressimäära, mis kajastab turu hinnanguid raha ajaväärtusele ja kohustusele iseloomulikele riskidele. Eraldiste suurenemist seoses realiseerumistähtaja lähenemisega kajastatakse koondkasumiaruandes intressikuluna. Eraldiste hindamisel on lähtutud juhatuse hinnangutest, kogemustest ja vajadusel ka sõltumatute ekspertide hinnangutest.

Eraldisi ei moodustata tulevikus aset leidvate tegevuskahjumite katteks.

Mitmete sarnaste kohustuste olemasolu korral määratakse kohustuste täitmiseks vajalike ressursside vähenemise tõenäosus kindlaks, vaadeldes kohustuste klassi kui üht tervikut. Kuigi iga üksiku objekti puhul võib ressursside vähenemise tõenäosus olla väike, võib kohustuste klassi osas tervikuna ressursside teatav vähenemine osutada tõenäoliseks. Sellisel juhul eraldis kajastatakse (kui teised kajastamiskriteeriumid on täidetud).

Eraldised vaadatakse üle iga aruandeperioodi lõpul ja korrigeeritakse lähtudes selle hetke parimast hinnangust. Eraldiste moodustamisega seotud kulu kajastatakse koondkasumiaruandes ärikuludes.

Eraldisi kasutatakse ainult nende kulutuste katmiseks, mille jaoks need olid moodustatud.

Muud võimalikud või olemasolevad kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

(V) Tulude arvestus

Müügitulu on tulu, mis tekib kontserni tavapärase äritegevuse käigus. Müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Tehinguhind on kogutasu, mida kontsernil on õigus saada lubatud kaupade või teenuste kliendile üleandmise eest ja millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad. Kontsern kajastab müügi- tulu siis, kui kontroll kauba või teenuse üle antakse üle kliendile.

Lennundustulud

Reisija-, maandumis-, lennukite parkimis-, navigatsiooni- ja starditasud kajastatakse lennundustuludena. Kontsern osutab lepingute alusel lennutranspordi ja reisijate teenidamise teenuseid muutuva hinnaga. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil kui teenuseid osutatakse. Juhul kui lepingus on muutuv tasu, siis kajastatakse see müügituluna ainult juhul, kui on väga tõenäoline, et seda hiljem ei tühistata.

Mittelennundustulud

Tulu vabade pindade rentimisest, rentnikele kommunaalteenuste osutamisest ja vahendamisest, autode parkimisest ning reisijate- ja lennukite maapealse teenindamisega seotud teenustest kajastatakse mittelennundustuluna. Müügitulu tee- nuste osutamisest kajastatakse perioodil kui teenuseid osutatakse. Juhul kui lepingus on muutuv tasu, siis kajastatakse see müügituluna ainult juhul, kui on väga tõenäoline, et seda hiljem ei tühistata.

Finantseerimise komponent

Kontsernil puuduvad lepingud, kus periood kliendile lubatud kaupade või teenuste üleandmise ja kliendilt makse saamise vahel oleks pikem kui üks aasta. Sellest tulenevalt ei korrigeeri kontsern tehinguhinda raha ajaväärtuse mõju osas.

(W) Sihtfinantseerimine

Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse selle õiglasel väärtusel, kui eksisteerib piisav kindlus, et kontsern vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset.

Varade sihtfinantseerimine

Varade sihtfinantseerimist kajastatakse brutomeetodil. Sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksumuses, varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse finantsseisundi aruandes pikaajalise kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil. Sihtfinantseerimisena ei kajastata valitsusepoolset abi, mille väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (näiteks tasuta konsultatsioonid). Info sellise abi kohta avaldatakse aastaaruande lisades.

Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse konsolideeritud koondkasumiaruandes real "muud äritulud".

(X) Rendid

Kontsern rendib sõidukeid.

Lepingu sõlmimisel hindab kontsern, kas tegemist on rendilepinguga või kas see sisaldab rendisuhet. Leping on rendileping või sisaldab rendisuhet juhul, kui lepinguga antakse tasu eest õigus kontrollida kindlaksmääratud vara kasutamist teatud ajavahemikus.

Kontsern arvestab rendiperioodina rendi katkestamatut perioodi, mis hõlmab nii rendilepingu võimaliku pikendamise perioode juhul, kui rentnik on piisavalt kindel, et ta seda võimalust kasutab, ja rendilepingu võimaliku lõpetamise perioode juhul, kui rentnik on piisavalt kindel, et ta seda võimalust ei kasuta. Rentnik hindab piisavat kindlust selles, kas ta kasutab pikendamise õigust või jätab kasutamata lõpetamise õiguse, uuesti juhul, kui ilmneb mõni oluline sündmus või oluline asjaolude muutus, mis on rentniku kontrolli all ja mõjutab seda, kas rentnik on piisavalt kindel, et ta kasutab mõnda algse rendiperioodi määratlemisel arvesse võtmata jäänud võimalust või jätab kasutamata mõne võimaluse, mis on algse rendiperioodi määratlemisel arvesse võetud. Kontsern muudab rendiperioodi rendi katkestamatu perioodi muutumise korral.

Esmane mõõtmine

Rentnik kajastab kasutamissoiguse esemeks olevat vara ja rendikohustisi rendiperioodi alguse seisuga. Esmasel kajastamisel mõõdab rentnik kasutamissoiguse esemeks oleva vara soetusmaksumuse rendiperioodi alguse seisuga. Kasutamissoiguse esemeks oleva vara maksumus sisaldab:

- rendikohustise algsel mõõtmisel kindlaks tehtud summat;
- kõiki rendiperioodi alguses ja enne seda tehtud rendimakseid, millest on lahutatud saadud rendistiimulid;
- kõiki rentniku esmaseid otsekulutusi;

Kasutamisoiguse esemeks olev vara on kajastatud finantsseisundi aruandes eraldi kirjel.

Rentnik mõõdab rendiperioodi alguses rendikohustise selleks kuupäevaks tasumata rendimaksete nüüdisväärtuses. Rendimaksed diskonteeritakse rendi sisemise intressimääraga, kui seda määra on võimalik hõlpsasti kindlaks teha. Kui seda määra ei ole võimalik hõlpsasti kindlaks teha, kasutab rentnik rentniku alternatiivset laenuintressimäära, mis on intressimäär, mida rentnik peaks sarnases majanduskeskkonnas maksma sarnaseks perioodiks ja sarnase tagatisega laenu võtmiseks, et omandada kasutamisoiguse esemeks oleva varaga sarnast vara.

Rentniku alternatiivse laenuintressimäära leidmisel on kontsern:

- kus võimalik, kasutanud kolmanda osapoole poolt saadud laenu intressimäära, mida on korrigeeritud peegeldamaks toimunud muutuseid finantseerimise tingimustes alates laenu saamise hetkest;
- selle tuletanud kasutades algpunktina sektori võlakohustuste keskmist marginaali, mida on korrigeeritud kontserni krediidiriskiga;
- korrigeerinud seda võttes arvesse rendilepingu tingimusi, nagu näiteks rendiperiood, riik, alusvaluuta ja tagatised.

Rendiperioodi alguse seisuga sisaldavad rendikohustise mõõtmisel arvesse võetavad rendimaksed järgmisi alusvara rendiperioodil kasutamise õiguse eest tehtavaid makseid, mida ei ole rendiperioodi alguseks tasutud:

- a) fikseeritud maksed, millest on lahutatud saadaolevad rendistiimulid;
- b) muutuvad rendimaksed, mis sõltuvad indeksist või määrast ja mille esmaseks mõõtmiseks kasutatakse rendiperioodi alguses kehtivat indeksit või määra. Muutuvad rendimaksed, mis sõltuvad indeksist või määrast, võivad olla näiteks tarbijahinna indeksiga seotud maksed, intressi viitemääraga (nt LIBOR) seotud maksed või turu rendimäärade järgi muutuvad maksed. Kontserni osades rendilepingutes on sees muutuvad rendimaksed;
- c) summad, mida rentnik peab eeldatavasti tasuma jääkväärtuse garantiide alusel;
- d) ostuõiguse realiseerimise hind juhul, kui rentnik on piisavalt kindel, et ta realiseerib õigust, ja
- e) rendilepingu lõpetamisel tasumisele kuuluvad trahvid juhul, kui rendiperioodi kindlaksmääramisel eeldatakse, et rentnik kasutab rendilepingu lõpetamise õigust.

Edasine kajastamine

Pärast rendiperioodi algust mõõdab rentnik kasutamisoiguse esemeks olevat vara soetusmaksumuse mudeli järgi. Soetusmaksumuse mudeli kasutamiseks mõõdab rentnik kasutamisoiguse esemeks olevat vara soetusmaksumuses, millest on lahutatud akumulieeritud kulum ja väärtuse langusest tulenevad akumulieeritud kahjumid ja mida on

korrigeeritud vastavalt rendikohustise ümberhindamisele. Kui rendilepingu alusel läheb alusvara omandiõigus rendiperioodi lõppedes üle rentnikule või kui kasutamiseõiguse esemeks oleva vara maksumuse kindlaksmääramisel on eeldatud, et rentnik realiseerib ostuõiguse, arvestab rentnik kasutamiseõiguse esemeks oleva vara kulumit alates rendiperioodi algusest kuni alusvara kasuliku elua lõpuni. Muudel juhtudel arvestab rentnik kasutamiseõiguse esemeks oleva vara kulumit alates rendiperioodi algusest kuni alusvara kasuliku elua lõpuni või rendiperioodi lõpuni olenevalt sellest, kumb saabub varem.

Pärast rendiperioodi algust mõõdab rentnik rendikohustist järgmiselt:

- a) suurendades bilansilist väärtust vastavalt rendikohustise intressile;
- b) vähendades bilansilist väärtust vastavalt tehtud rendimaksetele ja
- c) hinnates bilansilise väärtuse ümber vastavalt ümberhindlustele või rendilepingu muudatustele või vastavalt muudetud sisuliselt fikseeritud rendimaksetele.

Rendiperioodi igal ajavahemikul on rendikohustise intress summa, mille tulemusena on intressimäär igal osaperioodil kohustise lõppväärtuse suhtes sama. Pärast rendiperioodi algust kajastab rentnik kasumiaruandes rendikohustise intressi ja muutuvad rendimaksud, mis ei sisaldu rendikohustise hinnangus selle perioodi kohta, millal leiab aset nimetatud makseid tingiv sündmus või tingimus.

Kui muutuvad rendimaksud, võib olla vajadus rendikohustis ümber hinnata. Rentnik kajastab rendikohustise ümberhindluse summat kasutamiseõiguse esemeks oleva vara korrigeerimisena. Kui aga kasutamiseõiguse esemeks oleva vara jääkväärtus väheneb nullini ja rendikohustise mõõtmisel ilmneb täiendav vähenemine, kajastab rentnik ümberhindluse järelejääva summa kasumiaruandes.

Rendikohustise ümberhindamiseks diskonteerib rentnik muudetud rendimaksud muudetud diskontomääraga juhul, kui esineb üks järgmistest olukordadest:

- a) muudetakse rendiperioodi. Rentnik teeb muudetud rendimaksud kindlaks muudetud rendiperioodi põhjal; või
- b) muutub alusvara ostuõiguse hinnang. Rentnik teeb kindlaks muudetud rendimaksud, et need vastaksid ostuõiguse alusel tasumisele kuuluvate summade muutusele.

Rendikohustise ümberhindamiseks diskonteerib rentnik muudetud rendimaksud juhul, kui esineb üks järgmistest olukordadest:

- a) muutuvad summad, mida rentnik peab eeldatavasti tasuma jääkväärtuse garantii alusel. Rentnik teeb kindlaks muudetud rendimaksud, et need vastaksid jääkväärtuse garantii alusel tasumisele kuuluvate summade muutusele.
- b) tulevased rendimaksud muutuvad seoses nende maksete kindlaksmääramiseks kasutatava indeksi või määra muutumisega (sh näiteks turu rendimäärade muutumisele vastav muutus pärast turu rendihindade analüüsi). Rentnik hindab rendikohustise ümber vastavalt kõnealustele muudetud rendimaksetele üksnes juhul, kui toimub muutus rahavoogudes (st jõustub rendimaksete korrigeerimine). Rentnik teeb järelejäänud rendiperioodi muudetud rendimaksud kindlaks muudetud lepinguliste maksete põhjal. Selleks kasutab rentnik muutmata diskontomäära, välja arvatud juhul, kui rendimaksete muutus on tingitud muutuvate intressimäärade muutusest.

Rentnik kajastab rendilepingu muudatust eraldi rendina juhul, kui

a) muudatusega suurendatakse rendi ulatust, lisades sellele ühe või enama alusvara kasutamiseõiguse, ja b) rendi hind suureneb tasu võrra, mis vastab ulatuse suurenemise eraldiseisvale hinnale, mida on korrigeeritud vastavalt konkreetse lepingu asjaoludele.

Kontsern on otsustanud mitte rakendada IFRS 16 nõudeid lühiajaliste rendilepingute ja selliste rendilepingute suhtes, mille alusvara väärtus on väike. Lühiajaliste rendilepingutega ja selliste rendilepingutega, mille alusvara väärtus on väike, seotud maksed kajastatakse lineaarselt kuluna kasumiaruandes. Lühiajalised rendilepingud on lepingud, mille rendiperiood on kuni 12 kuud või lühem.

(Y) Dividendid

Dividende kajastatakse nende väljakuulutamisel jaotamata kasumi vähendamisenä ning kohustusena aktsionäri ees.

(Z) Rahavoogude aruanne

Rahavood klassifitseeritakse rahavoogudeks äritegevusest, investeerimisest ja finantseerimisest. Rahavoogude aruande koostamisel on rahavood äritegevusest, investeerimistegevusest ja finantseerimistegevusest kajastatud otsemeetodil.

(AA) Aruandeperioodi lõpu järgsed sündmused

Korrigeerivad sündmused – need, mis kinnitavad asjaolusid, mis eksisteerisid juba aruande kuupäeval, kajastatakse lõppenud aasta konsolideeritud majandusseisundi- ja koondkasumiaruandes.

Mittekorrigeerivad sündmused – need, millel ei ole seost aruande kuupäeval eksisteerinud asjaoludega, avaldatakse aastaaruande lisades.

(BB) Tehingud seotud osapooltega

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks AS-i Tallinna Lennujaam nõukogu ja juhatuse liikmed ning teised isikud ja ettevõtjad, kes saavad kontrollida või oluliselt mõjutada kontserni finants- ja äriotsuseid. Lisaks loetakse seotud osapoolteks eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted. Kuna AS-i Tallinna Lennujaam aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks Eesti Vabariigi kontrolli või valitseva mõju all olevad lennundusettevõtted, vt lisa 25.

LISA 3. Finantsriskide juhtimine

(A) Finantsriskid

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (mis hõlmab valuutariski, rahavoogude ja õiglase väärtuse intressimäära riski ja hinnariski), krediidirisk ja likviidsusrisk. Kontserni üldine riskijuhtimise programm keskendub finantsturu prognoosimatusele ja üritab minimeerida võimalikke ebasoodsaid mõjusid kontserni finantstegevusele.

Finantsriskide juhtimise eesmärk on finantsriskide maandamine ja finantstulemuste volatiilsuse vähendamine. Kontserni finantsriske juhitakse vastavalt juhatuse poolt heaks kiidetud põhimõtetele kontserni tasandil.

(B) Tururiskid

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglase väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Varasid ja kohustusi, mis on nomineeritud eurodes, loetakse valuutariski suhtes neutraalseteks varadeks ja kohustusteks. Valuutariski vältimiseks toimuvad arveldused valdavas enamuses eurodes. 2022. ja 2021. aastal on need nõuded ja kohustused, mis on avatud valuutariskile, ebaolulised.

Intressimäära risk on risk, et finantsinstrumentide õiglase väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus turu intressimäära muutuste tõttu. Rahavoogude intressimäära risk tekib kontserni ujuva intressimääraga

võlakohustustest ning seisneb ohus, et finantskulud suurenevad, kui intressimäärad tõusevad. Kontserni laenukohustused on ujuva intressimääraga ning sõltuvad Euribori kõikumistest. Võrreldes 2020. aastaga aastal 2021 keskmised intressimäärad oluliselt ei muutunud (Lisa 12). 2022.aastal suurenesid kontserni laenukohustustega seotud keskmised intressimäärad seoses Euribori tõusuga 0,4% võrra, mille tõttu olid 2022. aasta intressikulud 118% kõrgemad kui 2021.aastal. 2023.aastal tõusevad kontserni intressikohustused tõenäoliselt veelgi kuna Euroopa Keskpank on lubanud intresse tõsta kuni inflatsioon on stabiilselt 2%. Kuna kontserni laenukohustused on seoses tagasimaksetega vähenemas, siis intressikulud ei tõuse euribori tõusuga proportsionaalselt.

Hinnarisk on risk, et vajalike teenuste ja kaupade hinnad kõiguvad tulevikus. 2022.aastal on kontserni olulised sisendhinnad tõusnud. 2021. aastal alanud energiahindade tõus jätkus ka 2022.aastal. Hindade kiiret kasvu soodustasid nõudluse kasv ning Covidi ajal tekkinud tarneahelate jätkuvad probleemid. Ukraina sõda tõi kaasa Venemaale suunatud sanktsioonid ning toorainete turgude senise toimimise osalise katkemise. Piiratud ressursid ja pakkumine soodustas inflatsiooni süvenemist. Eesti majandus hakkas jahtuma aasta teises pooles ning Eesti Panga hinnangul kahanes majandus 2022. aastal võrreldes 2021. aastaga 1,3%. Inflatsioon tõusis Eesti Panga andmetel 2022.aastal 17,6% võrreldes 2021.aastaga. Majanduslangus ning sellest tulenev tarbijate süvenev ebakindlus lennunduse valdkonna pakkumist ja nõudlust 2022. aastal ei mõjutanud. Kontserni jaoks tõi inflatsioon kaasa kulubaasi olulise kasvu, surve töötajate suurendamisele ning vajaduse muuta teenuste hindasid. Lennunduse mahud jäid 2019. aastaga võrreldes 18% madalamaks, kuid kulud ületasid 2019. aasta kulusid kokku 9%.

(C) Krediidirisk

Krediidirisk seisneb kontserni võimalikus kahjus, mis on põhjustatud finantsinstrumendi teise osapoole võimetusest oma kohustusi täita. Krediidiriskile on avatud raha pangadeposiitidel, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded.

Aruande kuupäeva seisuga on ostjatelt laekumata nõuded, mille laekumise tõenäosus väike, alla hinnatud oodatava krediidikahjumi võrra. Oodatava krediidikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele ja lepingulised varad lähtudes krediidiriski ühistest tunnustest ning aegumise perioodist. Oodatavad krediidikahjumi määrad põhinevad viimase 36 kuu kuni 31. detsember 2022 maksedistsipliinil ning vastavatel perioodidel esinenud ajaloolistel krediidikahjumitel. Ajaloolised kahjumid on korrigeeritud eesmärgiga kajastada jooksvat ning tuleviku informatsiooni, mis puudutab makromajanduslikke faktoreid ning ostjate võimet nõuete maksmiseks. Kontsern on hinnanud, et SKP ja töötuse määr riikides, kus toimub selle kaupade ja teenuste müük, on kõige relevantsemad näitajad ning korrigeerib vastavalt ajaloolisi kahjumäärasid, lähtudes nende näitajate oodatavast muutusest.

Kuigi raha ja raha ekvivalendid kuuluvad samuti IFRS 9 oodatava krediidikahjumi mudeli alla, siis tuvastatud väärtuse langus oli ebaoluline 31. detsembri 2022 ja 31. detsembri 2021 seisuga.

Krediidiriski vähendamiseks on rakendatud järgmiseid meetmeid:

1. uutele sõlmitavatele rendilepingutele rakendatakse ettemaksu ühe kuu ulatuses;
2. lennufirmadele, kellel puudub kontserni ettevõttega leping (sinna kuuluvad tsarterreise korraldavad lennundusettevõtted) rakendatakse ettemaksu prognoositava ühe lennu kulude ulatuses;

Klientide tähtjaks tasumata võlgadega tegeleb igapäevaselt raamatu-pidamise- ja ärijuhtimise osakond. Ostjatele esitatud arvete laekumise tähtjaja ületamise korral kasutatakse kordusarvete, meeldetuletuste ja hoiatuste saatmist. Võla mittelaekumisel lõpetatakse lepingus ettenähtud tingimustel teenuse pakkumine. On kehtestatud tingimused, mille korral alustatakse võla sissenõudmist kohtu kaudu või antakse võla sissenõudmine üle inkassofirmale.

Kontserni riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on kontserni lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada krediidasutuste üleöö- ja tähtjalistesse deposiitidesse ning intressi- ja rahaturufondidesse.

Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhindutakse järgmistest printsiipidest:

1. likviidsuse tagamine;
2. kapitali säilimine.

Täiendav info nõuete, ettemaksete ja krediidiriski kohta on avalikustatud Lisas 10.

(D) Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et kontsern ei suuda oma finantskohustusi täita rahavoo puudujäägi tõttu. Likviidsusrisi maandatakse erinevate finantsinstrumentidega, näiteks laenudega.

Majandusaasta lõpu seisuga oli kontsernil vabu rahalisi vahendeid 50 995 tuhat eurot (31.12.2021: 49 814 tuhat eurot) (Lisa 11).

Likviidsusrisi maandamiseks kasutab kontsern erinevaid finantseerimise allikaid, milleks on pangalaenud, arvelduslaenu võimalus ning ostjate nõuete pidev monitooring. Aruandepäeva seisuga ületas kontserni käibevara lühiajalisi kohustusi 45 626 tuhande euro võrra (31.12.2021: 46 136 tuhat eurot).

Allpool toodud likviidsusanalüüsis on esitatud kontserni lühi- ja pikaajaliste kohustuste jaotus kohustuste realiseerumistähtaegade lõikes. Kõik tabelis esitatud summad on lepingute alusel tasumisele kuuluvad diskonteerimata rahavood.

Kohustuste jaotus maksetähtaegade järgi

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.2022	Kuni 1 kuu	1 kuni 3 kuud	3 kuud kuni 1 aasta	1 kuni 5 aastat	Üle 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
Võlakohustused (Lisa 12) ¹	399	191	5 060	31 246	12 863	49 759	45 563
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 15)	4 624	362	0	0	140	5 126	5 126
Kokku	5 023	553	5 060	31 246	13 003	54 885	50 689
seisuga 31.12.2021							
Võlakohustused (Lisa 12) ²	96	192	3 208	27 104	25 258	55 858	49 117
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 15)	2 873	4 790	0	0	181	7 844	7 844
Kokku	2 969	4 982	3 208	27 104	25 439	63 702	56 961

¹ Diskonteerimata rahavoo leidmisel on kasutatud 2022. aasta lõpus kasutatud intressimäära

² Diskonteerimata rahavoo leidmisel on kasutatud 2021. aasta lõpus kasutatud intressimäära

(E) Kapitalriski juhtimine

AS-i Tallinna Lennujaam kõik aktsiad kuuluvad riigile. Otsused dividendide jaotamise, aktsiakapitali suurendamise või vähendamise osas teeb Eesti Vabariik, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu. Kontsern on viimastel aastatel kasutanud võörkapitali põhivarasse tehtavate investeeringute finantseerimiseks.

Ettevõtte omakapital oli seisuga 31.12.2022 nagu ka 31.12.2021 kooskõlas äriseadustiku nõuetega.

AS-i Tallinna Lennujaam omakapital koosneb aktsiakapitalist summas 45 617 tuhat eurot (31.12.2021: 45 617 tuhat eurot), kohustuslikust reservkapitalist 2 625 tuhat eurot (31.12.2021: 2 510 tuhat eurot) ja jaotamata kasumist summas 76 728 tuhat eurot (31.12.2021: 68 155 tuhat eurot). 2021. aastal suurendas omanik ettevõtte aktsiakapitali uute aktsiate väljalaskmise teel 20 000 tuhande euro võrra. Aktsiate eest tasumine toimus rahalise sissemaksena. 2022. aastal suurendas emaettevõtte kohustuslikku reservkapitali Äriseadustiku nõuete kohaselt 115 tuhande euro võrra. Kohustuslik reservkapital moodustab 31.12.2022 seisuga 5,8% aktsiakapitalist (31.12.2021: 5,5%). 2023. aastal suurendab emaettevõtte kohustuslikku reservkapitali Äriseadustiku nõuete kohaselt. 2022. aasta jooksul vähenesid AS-i Tallinna Lennujaam võlakohustused laenukohustuste korraliste tagasimaksete tõttu ning raha ja raha ekvivalendid suurenesid seoses põhitegevuse kasvu ning väiksema investeeringute mahuga.

Võlakohustuste suhe kogukapitali kahanes võrreldes 2021. aastaga 4% võrra (2021 vs 2020: kahanes 3% võrra). Võlakohustuste suhe kogukapitali kahaneb kontserni prognoosi kohaselt 2023. aastal seoses teostatavate investeeringutega (vt ka Lisa 12). 31.12.2022 ning 31.12.2021 seisuga on netovõla suhe kogukapitali negatiivne kuna raha ja raha ekvivalendid ületavad võlakohustuste mahtu.

Võlakohustuste suhe omakapitali ning netovõla suhe kogukapitali

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Võlakohustused (Lisa 12)	45 477	49 096
Raha ja raha ekvivalendid (Lisa 11)	-50 995	-49 814
Netovõlg (võlakohustused-raha ja raha ekvivalendid)	-5 518	-718
Omakapital	124 970	116 282
Kogukapital (netovõlg + omakapital)	119 452	115 564
Võlakohustuste suhe kogukapitali	38%	42%
Netovõla suhe kogukapitali	-5%	-1%

(F) Õiglase väärtuse hinnangud

Kontserni hinnangul ei erine finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumususes kajastatavate finantsvarade ja kohustuste õiglased väärtused oluliselt kontserni konsolideeritud finantsseisundi aruandes, seisuga 31.12.2022 ja 31.12.2021, kajastatavatest jääkväärtustest. Kuna valdav osa kontserni pikaajalistest laenukohustustest on ujuva intressimääraga, mis muutub vastavalt muutustele rahaturu intressimäärades, siis nende õiglase väärtus ei erine oluliselt bilansilisest väärtusest.

Ostjate vastu suunatud lühiajaliste nõuete ja tasumata arvete jääkväärtus, millest on maha arvatud allahindlused, võrdub hinnanguliselt nende õiglase väärtusega.

Kontsern on pikaajalised laenukohustused liigitanud õiglase väärtuse hierarhia tasemele 3. Aktiivsel turul mittekaubeldavate finantsinstrumentide õiglase väärtus (näiteks avalikud tuletisinstrumentid)

määratakse hindamismeetodeid kasutades. Hindamismeetodid maksimeerivad jälgitava turu andmete kasutamist, seal kus see on kättesaadav, ja toetuvad nii vähe kui võimalik üksuse spetsiifilistele hinnangutele. Kui kõik olulised instrumendi õiglase väärtuse määramiseks nõutud sisendid on jälgitavad, kajastuvad instrumendid tasemel 2 ning kui informatsioon sisendite kohta ei ole jälgitav, kajastuvad instrumendid tasemel 3.

Finantsvarade ja kohustuste väärtuse hindamiseks kasutatavad spetsiifilised hindamismeetodid hõlmavad:

- noteeritud turuhind või kaupleja pakkumishind sarnastele instrumentidele;
- intressimäära muutuste õiglane väärtus arvutatakse eeldatavate tuleviku rahavoogude, mis põhinevad jälgitavatel intressimäärade kõveratel, nüüdisväärtusena.

LISA 4. Olulised raamatupidamishinnangud

Konsolideeritud aastaruande koostamisel on kasutatud mitmeid raamatupidamishinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad aruandes kajastatud varasid ja kohustusi. Kuigi nimetatud hinnangud on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, ei pruugi need kokku langeda hilisema tegeliku tulemusega. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse muudatuse toimumise perioodi koondkasumiaruandes. Alljärgnevad hinnangud omavad suurimat mõju käesolevas raamatupidamise aastaaruandes kajastatud finantsinformatsioonile.

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kasuliku eluea hindamine

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kasuliku eluea määramisel lähtutakse juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on mõnikord osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga (vt Lisa 5 „Jääkväärtusega null kasutuses olevate põhivarade soetusmaksumus”).

Seisuga 31. detsember 2022 oli kontserni materiaalse põhivara jääkmaksumus (sh põhivara ettemaksete) 180 406 tuhat eurot (31.12.2021: 181 160 tuhat eurot), aruandeperioodi amortisatsioonikulu oli 10 965 tuhat eurot (2021: 9 728 tuhat eurot) (vt Lisa 5). Põhivarade amortisatsioonimäärade muutmise ühe aasta võrra mõjutaks põhivara amortisatsioonikulu 960 tuhande euro võrra (2021: 798 tuhande euro võrra) ning sihtfinantseerigu tulu 232 tuhande euro võrra (2021: 208 tuhande euro võrra).

Seisuga 31. detsember 2022 oli kontsernil kinnisvarainvesteeringuid jääkmaksumuses 16 376 tuhat eurot (31.12.2021: 14 737 tuhat eurot),

aruandeperioodi amortisatsioonikulu oli 916 tuhat eurot (2021: 1 003 tuhat eurot) (vt Lisa 6). Kinnivarainvesteeringute amortisatsioonimäära muutmine ühe aasta võrra mõjutaks kasumit 56 tuhande euro võrra (2021: 64 tuhande euro võrra).

Oodatava krediidikahjumi mõõtmine

Oodatava krediidikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele ja lepingulised varad lähtudes krediidiriski ühistest tunnustest ning aegumise perioodist. Oodatava krediidikahjumi mõõtmise põhimõtted ning nõuete allahindlus 31. detsembril 2022 ja 31. detsembril 2021 seisuga on esitatud lisas 10.

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kaetava väärtuse hindamine

IAS 36 fikseerib indikatsioonid vara väärtuse languse määramiseks. Kontserni juhtkond hindas võimalike vara väärtuse langusele viitavate asjaolude esinemist kontsernis ning leidis, et 2021 ja 2022. aasta jooksul indikatsioone, mis viitaksid sellele, et varad on kaotanud olulise osa raha genereerimise võimest, ei esinenud ning seetõttu vara kaetavat väärtust ei hinnatud.

Covid-19 ning sõja mõju kontsernile

Juhtkond on hinnanud Covid-19 ning Ukraina sõja mõju kontserni 2022. aasta majandustulemustele ning võimalikku mõju kontsernile tulevikus. Käesoleva majandusaasta aruande koostamisel on arvestatud koroonaviiruse ning Ukraina sõja mõjuga nii lõppenud majandusaasta aruandele kui ka järgnevate majandusaastate rahavoogudele ja finantsseisundile.

Kontserni juhtkond hindas võimalike vara väärtuse langusele viitavate asjaolude esinemist kontsernis ning leidis, et nii 2021. aasta kui ka 2022. aasta jooksul indikatsioone, mis viitaksid sellele, et varad on kaotanud olulise osa raha genereerimise võimest, ei esinenud ning vara kaetavat väärtust ei hinnatud.

2022. aasta esimeses kvartalis mõjutas Tallinna lennujaama reisijate hulka endiselt Covidi omikrontüve levik. Seetõttu püsis reisijate arv 2022. aasta jaanuaris ja veebruaris pandeemiaeelse ajaga (s.o 2019. aasta samade kuudega) võrreldes 65% tasemel. Viiruspuhangu taandumisega koos hakkas taastumismäär tõusma ja on alates 2022. aasta maist stabiliseerunud 88–90% juures. 2022. aasta kokkuvõttes jääb reisijate arvu taastumise määr keskmiselt 84% juurde 2019. aasta tasemest. Seoses sõjaga Ukrainas ja Vene õhuruumi sulgumisega kadus Eesti atraktiivsus Aasia-suunalise lennuliikluse alal ning lennukauba maht ei suurenenud. Aastaringseid sihtkohti ja regulaarliine oli eesmärgistatud tasemel. 2022. aasta veebruari lõpus Ukrainas alanud sõja tõttu peatati regulaarlennud Kiievisse ja Harkivisse. Samal põhjusel ei ole lähitulevikus ette näha Moskva ja Minski lendude taasavamist. Nende nelja lennuliini reisijate koguarv oli 2019. aastal ligikaudu 220 000.

31.12.2022 seisuga oli AS Tallinna Lennujaam vastavuses kõikide laenulepingute eritingimustega. Kontserni juhtkond hindab, et kontserni finantsseis on tugev ning ka Covid-19 ning sõja mõjul ei lähe AS Tallinna Lennujaam mittevastavusse laenulepingu tingimustega. Vastavuses olekut jälgitakse jooksvalt ning pankadega toimub pidev suhtlus.

LISA 5. Materiaalne põhivara

tuhandetes eurodes

Saldo seisuga 31.12.2020	Lõpetama ehitised ja ettemaksud	Põhivara ettemaksud	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu inventar	Kokku
Soetusmaksumus	11 663	1 539	11 796	173 623	88 632	2 474	289 727
Akumuleeritud kulum	0	0	0	-73 228	-56 125	-1 590	-130 943
Jääkmaksumus 31.12.2020	11 663	1 539	11 796	100 395	32 507	884	158 784

2021. aastal toimunud muutused

Ostud ja parendused	31 006	1 987	0	277	420	127	33 817
Ümberklassifitseerimised	-14 690	-1 584	0	12 997	3 266	11	0
Ümberklassifitseerimised kinnivarainvesteeringuks (Lisa 6)	-42	0	0	0	0	0	-42
Ümberklassifitseerimised kuludesse	-282	0	0	0	0	0	-282
Amortisatsioonikulu	0	0	0	-5 652	-3 842	-234	-9 728
Mahakantud varad jääkväärtuses	0	0	0	-1 183	-206	0	-1 389

Saldo seisuga 31.12.2021

Soetusmaksumus	27 655	1 942	11 796	182 242	88 988	2 463	315 086
Akumuleeritud kulum	0	0	0	-75 408	-56 843	-1 675	-133 926
Jääkmaksumus 31.12.2021	27 655	1 942	11 796	106 834	32 145	788	181 160

<i>tuhandetes eurodes</i>								
2022. aastal toimunud muutused	Lõpetama ehitised ja ettemaksed	Põhivara ettemaksed	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu inventar	Kokku	
Ostud ja parendused	8 847	3 096	33	460	455	60	12 951	
Ümberklassifitseerimised	-32 045	-4 598	0	28 142	7 733	768	0	
Ümberklassifitseerimised kinnisvarainvesteeringuks (Lisa 6)	-2 426	0	0	0	0	0	-2 426	
Ümberklassifitseerimised kuludesse	-165	-132	0	0	0	0	-297	
Amortisatsioonikulu	0	0	0	-6 748	-3 936	-281	-10 965	
Mahakantud varad jääkväärtuses	0	0	0	0	-16	0	-16	
Saldo seisuga 31.12.2022								
Soetusmaksumus	1 866	308	11 829	210 844	96 494	3 167	324 508	
Akumuleeritud kulum	0	0	0	-82 156	-60 114	-1 832	-144 102	
Jääkmaksumus 31.12.2022	1 866	308	11 829	128 688	36 380	1 335	180 406	

Tallinna lennujaama lennuliiklusala arendusega alustati 2016. aastal. Kogu projekti maksumus on 74,6 miljonit eurot, millest abikõlblik on 70 miljonit eurot. Ühtekuuluvusfond panustab antud projekti 35 miljonit eurot (vt lisa 14), ülejäänud investeeringuid rahastatakse omavahendite ja laenude abil (vt lisa 12). 31.12.2022 seisuga on investeeringuid tehtud kogumaksumuses 70,5 miljonit eurot ning saadud sihtfinantseeringu kogumaksumus on 33,9 miljonit eurot. 2022. aastal tehti investeeringuid 163 tuhande euro väärtuses (2021. aastal 17 994 tuhat eurot), millest lõpetamata ehitisi ja ettemakseid 31.12.2022 seisuga 16 tuhat eurot (31.12.2021 seisuga ettemakseid 17 904 tuhat eurot).

2018. aasta septembris algas Pärnu lennujaama rekonstrueerimine, mille osas on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium eraldanud investeeringutoetuse (lisa 14). Seoses Pärnu lennujaama rekonstrueerimisega tehti 2022. aastal investeeringuid 2 879 tuhat eurot (2021. aastal 10 377 tuhat eurot). 31.12.2022 seisuga on selle projekti raames lõpetamata ehitusena kajastatud 0 tuhat eurot (31.12.2021 seisuga 628 tuhat eurot). 31.12.2022 seisuga on investeeringuid tehtud kogumaksumuses 18 805 tuhat eurot.

Suurimad 2022. aastal arvele võetud põhivarad on lennuliiklusala laiendus 24 751 tuhat eurot, Pärnu lennuliiklusala rekonstrueerimine ning lennukiangaari ehitus summas 3 630 tuhat eurot, Tallinna lennujaama

pagasiala ja pagasisüsteemi laiendamine 6 119 tuhat eurot, Tallinna lennujaama reisiterminali Schengeni eelootealade laiendustööd 1 944 tuhat eurot, nelja päikesepargi ehitus Tallinnas summas 1 812 tuhat eurot. Suurimad 2021. aastal arvele võetud põhivarad olid Pärnu lennuliiklusalala rekonstrueerimine summas 14 355 tuhat eurot, kaks päikeseparki Tallinnas summas 825 tuhat eurot, Tallinna reagentilao ehitus summas 850 tuhat eurot

Tavapärase äriprotsessi käigus kanti maha kontserni varasid jääkmaksumuses 16 tuhat eurot (2021. aastal 1 389 tuhat eurot). Kõik mahakandmised kajastati koondkasumiaruandes põhivara kulumi ja väärtuse languse real. Maha kantud varadega seotud sihtfinantseeringuid 2021. ega 2022. aastal tuludesse ei kantud.

2021. ja 2022. aastal müüdi masinaid ja seadmeid jääkväärtusega 0 eurot. Kasum varade müügist, mis on kajastatud koondkasumiaruandes muude tulude all, on kokku 0 tuhat eurot (2021. aastal 3 tuhat eurot) (lisa 20). Müüdnud varadega seotud sihtfinantseeringuid 2021. ega 2022. aastal tuludesse ei kantud.

Kasutusrendile antud ehitised ja rajatised

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Soetusmaksumus seisuga 31.12.	34 216	31 323
Akumuleeritud kulum seisuga 31.12.	-15 395	-14 226
sh arvestusperioodi amortisatsioonikulu	-1 162	-1 255
Kasutusrendile antud ehitiste ja rajatiste jääkväärtus seisuga 31.12.	18 822	17 097

Rendile antud põhivarad kuuluvad kõik kinnisvarainvesteeringute gruppi ja põhivaragruppi „Ehitised ja rajatised“ ning neid kasutatakse osaliselt oma äritegevuses ning osaliselt renditulu saamise eesmärgil (lisa 6 ja lisa 7).

Jääkväärtusega null kasutuses olevad põhivarad

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Tallinna lennujaam	28 745	29 074
Kuressaare lennujaam	6 940	6 881
Tartu lennujaam	6 303	6 172
Kärdla lennujaam	4 182	4 080
Pärnu lennujaam	2 681	2 608
AS Tallinn Airport GH	2 411	2 002
Jääkväärtusega null kasutuses olevad põhivarad kokku	51 262	50 817

LISA 6. Kinnisvarainvesteeringud

Väiksemate üüripindade puhul on sõlmitud lühikese ette teatamise ajaga tähtajatud üürilepingud. Spetsiaalselt üürnike tingimustele ehitatud või üürnike tarbeks kohandatud hoonetes on kasutusel tähtajalised üürlepingud, mille lõpetamine toimub poolte kokkuleppel või pikema ette teatamise tähtajaga. Kinnisvarainvesteeringute tavapärased hooldus- ja remondikohustused lasuvad kontsernil kui rendileandjal. Spetsiifiliste erisüsteemide hooldus- ja remondikohustus lasub üldjuhul rentnikul.

Kinnisvarainvesteeringutest saadud renditulu oli 2 201 tuhat eurot (2021: 2 134 tuhat eurot) (Lisa 7) ja otsesed tegevuskulud 1 233 tuhat eurot (2021: 608 tuhat eurot) (Lisa 21). Otsesed tegevuskulud ei sisalda kinnisvara investeeringutega seotud amortisatsioonikulu, finantskulu, üldkulu, tööjõukulu ega maa kulu.

Lennukite hooldusangaride õiglane väärtus ei erine juhtkonna hinnangul oluliselt bilansilisest maksumusest. Samuti ei erine juhtkonna hinnangul kinnisvarainvesteeringuna soetatud büroohoone, angaari ning garaaži õiglane väärtus selle bilansilisest maksumusest, kuna varad on soetatud avalikul pakkumisel turutingimustel ning vahepealsel perioodil ei ole juhtkonna hinnangul toimunud olulisi muudatusi. Kontsern on liigitanud kinnisvarainvesteeringud õiglase väärtuse hierarhia tasemele 3.

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Soetusmaksumus seisuga 01.01.	24 824	24 782
Akumuleeritud kulum seisuga 01.01.	-10 087	-9 084
Kokku kinnisvarainvesteeringute jääkväärtus seisuga 01.01.	14 737	15 698
Kinnisvarainvesteeringute muutused perioodil		
Ümberklassifitseerimised lõpetamata ehitistest ja ettemaksetest	2 426	42
Ostud ja parendused	129	0
Amortisatsioonikulu	-916	-1 003
Kokku kinnisvarainvesteeringute muutused perioodil	1 639	-961
Soetusmaksumus seisuga 31.12.	27 379	24 824
Akumuleeritud kulum seisuga 31.12.	-11 003	-10 087
Kokku kinnisvarainvesteeringute jääkväärtus seisuga 31.12.	16 376	14 737

LISA 7. Kasutusrent

Renditulud on saadud ruumide, angaaride ja maa rendist (Lisa 5, 6, 19).

Tingimusliku rendina kajastatakse kontsessioone. Teenuste kontsessioonikokkuleppe puhul annab AS Tallinna Lennujaam lepingu kehtivuse ajaks kliendile õiguse osutada teenust oma territooriumil. Tingimuslik rendimakse sõltub lennujaama territooriumil osutatud teenuste käibest ning aasta jooksul lennujaama läbinud reisijate arvust.

Renditulu

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Kontsessioonid rentnike tegevusest reisiterminalis	4 226	2 042
Kinnisvarainvesteeringute üür (Lisa 6)	2 201	2 134
Reisiterminalide üür (Lisa 5)	912	620
Kaubaterminali ruumide üür (Lisa 5)	661	660
Kontsessioonid muudest tegevustest	752	370
Infrastruktuuritasud	863	462
Muu üür	325	339
Kokku renditulu (Lisa 19)	9 940	6 627

Renditulu 12 kuu jooksul mittekatkestatavatest rendilepingutest³ seisuga 31.12.2022 on 1 072 tuhat eurot (2021: 1 405 tuhat eurot). Andmed kasutusrenditulude kohta sisaldavad nii kinnisvarainvesteeringute kui ka materiaalse põhivara renditulu.

³ Siin ei näidata tingimuslikku renti (kontsessiooni), kuna rendimäär ei ole fikseeritud vaid sõltub kliendi käibest, reisijate arvust ning tarbijahinnaindeksist.

LISA 8. Varud

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Lennukite jäätõrje materjalid	371	209
Rajahooldus- ja päästematerjalid	640	215
Kütus	78	76
Muud varud	7	27
Varud kokku	1 096	527

Aruandeperioodi jooksul ei ole tehtud varude allahindlusi, samuti ei ole tehtud allahindlusi ka aastal 2021.

LISA 9. Nõuded ja ettemaksed

9.1 Nõuded ostjate vastu

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Ostjatelt laekumata arved	6 386	6 210
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-708	-709
Nõuded ostjate vastu kokku (Lisa 10)	5 678	5 501

Nõuded ostjate vastu sisaldavad seotud osapoolte nõudeid (vt Lisa 25).

9.2 Muud nõuded

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Nõue sihtfinantseerimise eest (Lisa 14.1)	16	1 207
Muud nõuded	0	9
Muud nõuded kokku (Lisa 10)	16	1 216

9.3 Ettemaksed

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Maksude ettemaksed	2 195	4 305
Ettemaksed	603	380
Viitlaekumised	37	23
Ettemaksed kokku	2 835	4 708
Nõuded ja ettemaksed kokku	8 529	11 425

Nõuete ja ettemaksete õiglased väärtused ei erine oluliselt nende bilansilisest maksumusest. Nõuete laekumine ja ettemaksete eest saadavate teenuste ja kaupade laekumine ei ole tagatistega kaetud. Kõik kontserni nõuded ja ettemaksed on eurodes, vt ka Lisa 3 ja Lisa 10.

LISA 10. Finantsinstrumendid

(A) Finantsinstrumendid kategooriate järgi

Finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Nõuded ostjate vastu, saamata põhivara sihtfinantseering ja muud nõuded (Lisa 9.1 ja 9.2)	5 694	6 717
Raha ja raha ekvivalendid (Lisa 11)	50 995	49 742
Kokku finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes	56 689	56 459

Finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Võlakohustused (Lisa 12)	45 563	49 117
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 15 ja 3)	4 986	7 664
Kokku finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes	50 549	56 781

(B) Finantsinstrumendid krediikvaliteedi järgi

Kontsernil on ühte tüüpi finantsvarasid, mille väärtust hinnatakse krediikahju mudeli alusel: nõuded ostjate vastu. Ka muude nõuete ning raha ja raha ekvivalentide puhul on vastavalt IFRS 9 standardile vajalik krediikahju hindamine, kuid 31.12.2022 ja 31.12.2021 seisuga on tuvas-
tatud krediikahju ebaoluline (Lisa 11).

Kontsern rakendab IFRS 9 lihtsustatud mudelit krediikahju määramisel kõikidele nõuetele ostjate vastu, mille raames hinnatakse nõude võimalikku kahju terve nõude eluea vältel. Krediikahju hindamiseks on kõik nõuded grupeeritud sarnaste tunnuste ja maksetähtaja ületamise aja järgi. Hinnanguline kahjumäär baseerub ajaloolisele kogemusele sarnaste nõuete osas ning käesoleva perioodi kahjumile nõuete allahindlusest. Ajaloolist kahjumäära on korrigeeritud nii, et ta peegeldaks hetke ning tulevikku vaatavat informatsiooni makromajanduslike näitajate põhjal.

Muutused ebatõenäoliselt laekuvates nõuetes

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Allahindluse saldo aruande perioodi alguses	709	1 094
Aruandeperioodi allahindlused (Lisa 22)	248	193
Aruandeperioodil maha kantud nõuded	-4	-3
Aruandeperioodil laekunud ebatõenäoliseks hinnatud nõuded (Lisa 22)	-245	-575
Allahindluse saldo aruandeperioodi lõpus	708	709

Ostjatelt laekumata arvete analüüs

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Ostjatelt laekumata arvete analüüs	6 386	6 210
sh maksetähtaeg pole saabunud	5 006	5 068
sh maksetähtajast möödunud 1–30 päeva	713	510
sh maksetähtajast möödunud 31–60 päeva	95	33
sh maksetähtajast möödunud 61–90 päeva	7	4
sh maksetähtajast möödunud üle 91 päeva	11	11
sh Estonian Air AS maksetähtaja ületanud arved	554	584
Ostjatelt laekumata arvete allahindlus	708	709

LISA 11. Raha ja raha ekvivalendid

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Kassad	77	72
Arvelduskontod	50 915	49 742
Raha teel	3	0
Raha ja raha ekvivalendid kokku (Lisa 10, Lisa 12)	50 995	49 814

Arvelduskontode ja deposiitide jaotus erinevate krediireitingutega pankade vahel

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut Aa2/Aa3	31 739	30 592
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut Baa2	19 176	19 150
Krediidiriskile avatud summa arvelduskontodest ja deposiitidest kokku (Lisa 11)	50 915	49 742

LISA 12. Võlakohustused

Kõik võetud laenud on nomineeritud eurodes (vt ka Lisa 3 ja Lisa 10). Juhtkonna hinnangul ei erine laenude õiglane väärtus aruande kuupäeval oluliselt nende bilansilisest väärtusest.

2016. aastal sõlmiti laenulepingud investeerimisprojektide rahastamiseks Euroopa Investeerimispanga (European Investment Bank) ja Põhjamaade Investeerimispangaga (Nordic Investment Bank). Nende lepingute alusel võeti laenud välja 2016-2020 aastal. 2020. ja 2019. aastal võetud laenudega rahastati Tallinna lennujaama lennuliiklusala laiendus- ja uuendustöid ja muid investeringuid. Põhjamaade Investeerimispanga laenu tagasimaksed algasid 2019. aastal ja Euroopa Investeerimispanga tagasimaksed algasid 2022. aastal.

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Pikaajalised võlakohustused		
Pikaajalised pangalaenud	40 684	45 394
Pikaajalised rendikohustused	48	27
Kokku pikaajalised võlakohustused	40 732	45 421

Lühiajalised võlakohustused

Pikaajaliste pangalaenude tagasimaksed järgmisel perioodil	4 710	3 642
Pikaajaliste pangalaenude intressikohustus	86	21
Lühiajalised rendikohustused	35	32
Kokku lühiajalised võlakohustused	4 831	3 696
Kokku võlakohustused (Lisa 10)	45 563	49 117

Pikaajaliste pangalaenude põhiosa ja tingimused

Pikaajaliste pangalaenude põhiosa ja tingimused

	Lepingu sõlmimine	Tagasimakse tähtaeg	Tagatis	Laenusumma	Intressimäär
Pohjola pank	28.11.2011	30.09.2022	Vt Lisa 13	10 000 000	3k Euribor +1,0%
Nordic Investment Bank	16.12.2016	1.12.2029	Vt Lisa 13	24 000 000	6k Euribor +0,74%
European Investment Bank	7.12.2016	1.03.2030	Vt Lisa 13	30 000 000	6k Euribor +0,6%

Laenukohustuste muutused 2022. aastal

tuhandetes eurodes

Seisuga 31.12.2022	NIB	Pohjola	EIB	KOKKU
Laenu jääk perioodi alguses	18 286	750	30 000	49 036
Tasutud laenud perioodil	-2 286	-750	-606	-3 642
Laenu jääk perioodi lõpus	16 000	0	29 394	45 394
Laenude intressi kohustus	23	0	63	86

Laenukohustuste muutused 2021. aastal

tuhandetes eurodes

Seisuga 31.12.2021	NIB	Pohjola	EIB	KOKKU
Laenu jääk perioodi alguses	20 572	1 750	30 000	52 322
Tasutud laenud perioodil	-2 286	-1 000	0	-3 286
Laenu jääk perioodi lõpus	18 286	750	30 000	49 036
Laenude intressi kohustus	1	0	20	21

Netovõlakohustused

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Raha ja raha ekvivalendid (Lisa 11)	50 995	49 814
Lühiajalised võlakohustused	-4 796	-3 642
Lühiajalised rendikohustused	-35	-33
Pikaajalised võlakohustused	-40 684	-45 394
Pikaajalised rendikohustused	-48	-27
Netovõlg (Lisa 3)	5 518	718
Raha ja raha ekvivalendid (Lisa 11)	50 995	49 814
Fikseeritud intressiga kohustused	-45 477	-49 096
Netovõlg (Lisa 3)	5 518	718

<i>tuhandetes eurodes</i>	Raha ja raha ekvivalendid	Võla-kohustused <1a	Võla-kohustused >1a	KOKKU
Netovõlg 31.12.2021	49 814	-3 674	-45 422	718
Rahavoog	1 181	-1 071	4 690	4 799
Netovõlg 31.12.2022	50 995	-4 745	-40 732	5 518

LISA 13. Laenu tagatis ja panditud vara

Nordic Investment Bank, European Investment Bank ja Pohjola panga laenu tagatiseks varasid panditud ei ole. Laenulepingud näevad ette, et AS Tallinna Lennujaam ei tohi ilma panga eelneva kirjaliku nõusolekuta:

- võõrandada, anda üürile, rendile või muul lepingulisel alusel anda kolmanda isiku kasutusse oma vara, kui see väljub igapäevase majandustegevuse raamest;
- pantida oma vara või koormata seda mistahes muu piiratud asjaõigusega.

Laenulepingutele on seatud mitmed piirangud või eritingimused, mille mittetäitmisel võib laenuandja nõuda laenu ennetähtaegset tagasimaksimist, sealhulgas:

- omakapitali osakaal varadest kokku peab olema vähemalt 30%;
- võlakohustused kokku ja EBITDA jagatis ei tohi olla suurem kui 4;
- netovõla ja EBITDA jagatis ei tohi olla suurem kui 3;
- võlakohustuse teenindamise kattekordaja (põhitegevuse rahavoog jagatud puhas võlakohustus kokku) peab olema vähemalt 40%;
- raha ja raha ekvivalentide ning järgneva 12 kuu intressikandvate võlakohustuste ja intressimaksete kogusumma jagatis peab olema suurem kui 1,5.

31.12.2022 seisuga oli AS Tallinna Lennujaam vastavuses laenulepingute tingimustega.

Pankadega oli enne 31.12.2021 sõlmitud kokkulepe, et pangad loobuvad kahe kehtestatud eritingimuse nõuetest (võlakohustused kokku ja EBITDA jagatis ei tohi olla suurem kui 4, netovõla ja EBITDA jagatis ei tohi olla suurem kui 3) aruandekuupäevast kuni 30.06.2022. Sellest tulenevalt oli 31.12.2021 ning 30.06.2022 seisuga kehtestatud täiendav eritingimus: raha ja raha ekvivalentide ning järgneva 12 kuu intressikandvate võlakohustuste ja intressimaksete kogusumma jagatis peab olema suurem kui 1,5.

LISA 14. Sihtfinantseerimine

14.1 Sihtfinantseerimise nõue

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Saamata põhivara sihtfinantseerimine (Lisa 9.2)	0	1 194
Saamata tegevuskulude sihtfinantseerimine	16	13
Sihtfinantseerimise nõue kokku	16	1 207

14.2 Tegevuskulude sihtfinantseerimine

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Riigieelarvest määratud sihtotstarbeline toetus	9 067	10 067
sh lennundusjulgustuse ja päästekulude toetus	6 767	7 767
sh regionaalsete lennujaamade toetus ⁴	2 300	2 300
Töötukassast saadud töötasu hüvitis	0	1 363
Muu kodumaine tegevuskulude sihtfinantseerimine	449	63
Tegevuskulude sihtfinantseerimine kajastatud tuluna (Lisa 20)	9 516	11 493

⁴ Toetus on ette nähtud regionaalsete lennujaamade: Kärdla-, Kuressaare-, Tartu-, Pärnu lennujaamade ja Ruhnu ning Kihnu lennuväljade käigus hoidmiseks.

14.3 Varade sihtfinantseerimine

2017. aastal sõlmisid Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium, Pärnu linn ning AS Tallinna Lennujaam kolmepoolse lepingu Pärnu lennujaama rekonstrueerimiseks eesmärgiga taastada regulaarne lennuliiklus Pärnu piirkonna turismi arendamiseks. Lennujaam vastutab taristu rajamise ja käitamise eest ning Pärnu linn lennuliikluse käivitamise eest. Arendusprojekti põhieesmärk on uuendada projekti mahus kirjeldatud lennuliiklusala rajatise ja süsteeme, et need vastaksid kehtestatud nõuetele, oleksid ülalpidamises võimalikult vastupidavad ja kauakestvad ning võimalikult väikeste ülalpidamiskuludega.

2021. ja 2022. aasta põhivarade kodumaine sihtfinantseerimine seondub Pärnu lennujaama rekonstrueerimisega (vt Lisa 5) vastavalt 2018.aastal sõlmitud sihtotstarbelise toetuse andmise lepingutele.

2021. ja 2022. aasta põhivarade sihtfinantseerimine Ühtekuuluvusfondist seondub lennuliiklusala arendusprojektiga (vt Lisa 5), mis on tunnustatud abikõlblikuks Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi poolt. Ühtekuuluvusfond panustab projekti maksumusest 50% ehk 35 miljonit eurot. Lennuliiklusala arendusprojekti sihtfinantseerimiseks Ühtekuuluvusfondi vahenditest on Euroopa Komisjoni poolt väljastatud riigiabi luba.

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Pikaajalised varade sihtfinantseerimised perioodi alguse seisuga	80 773	75 900
Sihtfinantseeringute liikumised arvestusperioodil		
Sihtfinantseerimisega soetatud varade ja kohustuste soetus	638	8 602
sh Ühtekuuluvusfondist (ISPA)	638	8 602
Eraldis sihtfinantseerimise tagastamiseks	-1 388	0
sh eraldis Ühtekuuluvusfondist (ISPA) saadud toetuse tagasimakseks	-1 696	0
sh varasematel perioodidel tuludesse arvestatud tagasiküsitav toetus	308	0
Sihtfinantseerimisega soetatud kohustuste arvestamine tulusse	-4 222	-3 729
sh kodumaine sihtfinantseerimine (Lisa 20)	-759	-688
sh Ühtekuuluvusfondist (ISPA) (Lisa 20)	-2 962	-2 507
sh Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) (Lisa 20)	-502	-534
Pikaajalised varade sihtfinantseerimised perioodi lõpu seisuga	75 801	80 773
sh kodumaine sihtfinantseerimine	19 021	19 780
sh Ühtekuuluvusfond (ISPA)	52 419	56 130
sh Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	4 361	4 863

2022. aasta oktoobris algatas Rahandusministeerium auditi Ühtekuuluvusfondist saadud sihtfinantseeringu sihtotstarbelise kasutamise auditeerimiseks. Auditi tulemusel hindas Rahandusministeerium, et kontsern on eksinud hankeseaduse vastu ning seetõttu soovitas sihtfinantseeringu väljastanud Rakendusüksusel 5% auditi ulatuses olnud välja makstud toetusest tagasi küsida. Rakendusüksus algatas auditi 2022. aasta detsembris ning väljastas 2023. aasta veebruaris otsuse, mille alusel küsib tagasi 5% auditi ulatuses olnud ning Rakendusüksuse poolt väljastatud toetusest, s.o 600 tuhat eurot. Juhatus ei ole toetuse tagasinõudmise põhjendustega nõus ning kaebas Rakendusüksuse otsuse edasi. Käesoleva aastaaruande kinnitamise ajahetkel ei ole vaidluse tulemus veel selgunud. Kuna juhatus hindab, et on tõenäoline, et Rakendusüksus algatab auditi ka ülejäänud projekti etappide osas, siis on 31.12.2022 seisuga kajastatud eraldi lennuliiklusalala arendusprojektiga seotud abikõlbulike kulude tagasimakse osas summas 1 696 tuhat eurot. Kajastatud eraldi moodustab 5% kogu saadud toetustest, s.t kajastatud eraldi hõlmab 2023. aasta veebruaris väljastatud otsusega tagasi küsitavat 600 tuhandet eurot. Kogu saadud toetusest, mida kontsern on arvestanud tuludesse, on seetõttu 5% kajastatud muudes ärikuludes summas 308 tuhat eurot.

LISA 15. Võlad tarnijatele ja muud võlad

15.1 Võlad tarnijatele ja muud võlad

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Võlad kaupade ja teenuste eest	2 853	2 308
Võlad põhivara eest	1 677	5 341
Muud võlad	457	15
Võlad tarnijatele kokku	4 986	7 664

15.2 Viitvõlad töötajatele, maksuvõlad ja ettemaksed

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Viitvõlad töötajatele (Lisa 17)	3 463	2 920
Maksuvõlad (Lisa 16)	1 503	1 136
Ettemaksed	211	215
Muud võlad ja ettemaksed kokku	5 177	4 271
Võlad hankijatele ja muud võlad kokku	10 163	11 935

LISA 16. Maksuvõlad

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Sotsiaalmaks töötasudelt ja erisoodustustelt	892	677
Tulumaks töötasudelt ja erisoodustustelt	514	382
Töötuskindlustusmaks	60	46
Pensionikindlustus	35	28
Aktsiis	2	2
Ettevõtte tulumaks	0	1
Maksuvõlad kokku (Lisa 15)	1 503	1 136

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevaid kohustusi vt Lisa 24.

LISA 17. Viitvõlad töötajatele

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Preemiaservivi kohustus	2 174	1 969
Arvestatud, kuid väljamaksmata palk	1 058	788
Puhkusetasu kohustus	223	161
Muud võlad töötajatele	8	2
Viitvõlad töötajatele kokku (Lisa 15)	3 463	2 920

LISA 18. Omakapital

Kõik AS-i Tallinna Lennujaam aktsiad kuuluvad Eesti Vabariigile. Nende valitsejaks ja aktsionäriõiguse teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja taristuminister.

	31.12.2022	31.12.2021
Aktsiakapital	45 617 280 eurot	45 617 280 eurot
Aktsiate arv	4 561 728 tk	4 561 728 tk
Aktsiate nimiväärtus	10 eurot	10 eurot

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2022 oli 76 728 tuhat eurot (31.12.2021: 68 155 tuhat eurot). Dividendide väljamaksmisel omanikele kaasneb tulumaksukulu 20/80 netodividendina väljamakstavalt summalt. Seega on aruande kuupäeva seisuga eksisteerinud jaotamata kasumist omanikele võimalik dividendidena välja maksta 61 383 tuhat eurot (31.12.2021: 54 524 tuhat eurot) ning dividendide väljamaksmisega kaasneks dividendide tulumaks summas 15 345 tuhat eurot (31.12.2021: 13 631 tuhat eurot).

Riigi, kui omaniku ootuseks on, et kõik vabal turul opereerivad riigi äriühingud maksavad stabiilset omanikutulu (dividende). AS-i Tallinna Lennujaam dividendipoliitika on fikseeritud ettevõtte strateegias ning optimaalse omakapitali proportsiooni koguvaradest määrab Rahandusministeerium "Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandega". 2021. aastal tegi omanik (AS-i Tallinna Lennujaam aktsiate omanik on Eesti Vabariik) uute investeringute rahastamiseks omakapitali sissemakse summas 20 000 tuhat eurot, mille kasutamisel olid piirangud. Piirangud eemaldati 2022. aastal, kuid lisandus riigile dividendi maksmise kohustus vastavalt kinnitatud riigieelarvele.

LISA 19. Müügitulu

Lennundustulu

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Reisijatasud	7 058	3 755
Maandumistasud	6 272	4 060
Parkimistasud	1 003	846
Navigatsioonitasud	21	22
Starditasud	4	4
Lennundustulu kokku	14 358	8 687

Mittelennundustulu

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Reisijate ja lennukite teenindamine	16 944	10 104

Renditulud

Kontsessioonid	4 978	2 412
Ruumide ja angaaride üür	4 099	3 753
Infrastruktuuritasud	863	462
Renditulud kokku (Lisa 7)	9 940	6 627

Muud müüdid teenused

Autode parkimisteenus	3 133	1 428
Üürnikele osutatud teenused	2 631	1 260
Reklaamiteenus	703	423
Lennundusega seotud teenused	2 081	1 099
Muud osutatud ja vahendatud teenused	168	149
Muud müüdid teenused kokku	8 716	4 359

Mittelennundustulu kokku	35 600	21 090
---------------------------------	---------------	---------------

Müügitulu kokku	49 958	29 777
------------------------	---------------	---------------

LISA 20. Muud äritulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Tegevuskulude sihtfinantseerimine (Lisa 14)	9 516	11 493
Tuludesse arvestatud varade sihtfinantseerimine (Lisa 14)	4 222	3 729
Kasum masinate, seadmete ja maa müügist (Lisa 5)	0	3
Muud tulud	170	97
Muud äritulud kokku	13 910	15 322

LISA 21. Kaubad, materjal ja teenused

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Julgestus, ohutus ja pääste*	4 654	3 927
Kommunaalkulud	6 414	3 113
Lennuradade hooldus	2 166	1 249
Sõidukite majandamise kulud	1 551	903
Reisijate ja õhusõidukite teenindamise kulud	1 819	1 067
Hoonete ja rajatiste hooldus	1 326	1 231
Info ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	1 503	595
Kaubad, materjal ja teenused kokku	19 433	12 085

* sisaldab ainult sisseostetud julgestusteenust, muud julgestus- ja pääste kulud on teistel kuluridadel. 2022. aastal olid kõik julgestus- ja päästekulud kokku 7,15 mln (2021. aastal 7,8 mln eurot).

LISA 22. Mitmesugused tegevuskulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Administreerimiskulud	622	641
Turundus ja avalikud suhted	473	301
Koolituskulud	448	172
Personaliteenused	42	25
Eri- ja vormiriietused	364	214
Töölähetused	84	31
Kulu ebatöenäoliselt laekuvatest nõuetest (Lisa 10)	3	-383
Tegevuskulud kokku	2 036	1 001

LISA 23. Tööjõukulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Töötasud, tulemustasud, puhkusetasud ja preemiad	15 329	12 754
keskmine töötasu kuus eurodes	2 457	2 247
Tööjõukuludelt arvestatud maksud	5 139	4 289
Tööjõukulu klassifitseeritud erisoodustusena	190	77
Erisoodustusena klassifitseeritud tööjõukulude maksud	167	74
Tööjõukulud kokku	20 825	17 194
Töötajate arv		
Töötajate arv perioodi algul	514	509
Töötajate arv perioodi lõpul	586	514
Keskmine töötajate arv taandatud täistööajale	520	473

LISA 24. Tingimuslikud ning siduvad tulevikukohustused

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused

Maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud kontserni ettevõtete maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli üheski kontserni ettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida kontserni ettevõtete maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontsernile olulise täiendava maksusumma.

Ehituslepingutest tulenevad siduvad tulevikukohustused

Seisuga 31.12.2022 oli kontsernil põhivara ehitamiseks sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustusi 6,9 mln eurot (2021: 6,0 mln eurot) (vt Lisa 5, Lisa 12, Lisa 14).

Sihtfinantseerimisest tulenevad siduvad kohustused

Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondil on õigus sihtfinantseerimise lepingu rikkumisel õigus vahendid tagasi küsida. 31.12.2022 seisuga oli saadud sellist sihtfinantseeringut 33,9 mln eurot (31.12.2021: 32,4 mln eurot). Kontsern on 31.12.2022 seisuga moodustanud eraldise tagasiküsitava sihtfinantseeringu osas, vt Lisa 14.

LISA 25. Tehingud seotud osapooltega

Tuhandetes eurodes	2022	2021
Nõuded	666	631
sh Estonian Air	554	584
Kohustused	17	54
Müüdü teenused	846	466
Ostetud teenused	221	255

Kontserni juhatus avalikustab tehingud Eesti Vabariigi kontrolli või valitseva mõju all olevate lennundusettevõtetega.

Emettevõtte nõukogu ja juhatuse töötasu sotsiaalmaksudeta oli 2022. aastal 562 tuhat eurot (2021: 443 tuhat eurot), tütarettevõtte nõukogu ja juhatuse töötasu sotsiaalmaksudeta oli 2022.aastal 94 tuhat eurot (2021.aastal 91 tuhat eurot). Kontsern on andnud juhatuse liikmete käsutusse ametiautod, teenistusleping ei näe ette lahkumishüvitiste maksmist.

Tehingud seotud osapooltega on teostatud turuhindades ning nõuetes seotud osapooltega ei ole tehtud allahindlusi aruande- ega võrdlusperioodil, v.a nõuded Estonian Air vastu, mis on 100% alla hinnatud nii aruande- kui võrdlusperioodil, kuna ettevõtte on pankrotis. 2022. aastal laekus nende nõuete katmiseks pankrotimenetluse jaotise alusel tehtud väljamakse summas 29 tuhat eurot.

LISA 26. Finantsinformatsioon emaettevõtte kohta

Konsolideerimata finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes

Varad	31.12.2022	31.12.2021
Põhivara		
Pikaajalised finantsinvesteeringud	1 028	1 028
Materiaalne põhivara	176 665	175 846
Ettemaksed materiaalse põhivara eest	308	1 869
Kasutamiseõigusega esemeks olev vara	73	32
Immateriaalne põhivara	849	565
Kinnisvarainvesteeringud	16 376	14 737
Põhivara kokku	195 299	194 077
Käibevara		
Varud	739	315
Nõuded ja ettemaksed	5 316	8 653
Raha	41 228	43 562
Käibevara kokku	47 283	52 530
Varad kokku	242 582	246 607

Omakapital	31.12.2022	31.12.2021
Aktsiakapital	45 617	45 617
Kohustuslik reservkapital	2 625	2 510
Jaotamata kasum	63 200	58 461
Omakapital kokku	111 442	106 588

Kohustused

Pikaajalised kohustused		
Võlakohustused	40 684	45 394
Rendikohustused	48	18
Sihtfinantseerimine	75 801	80 773
Eraldis	1 696	0
Muud võlad	140	140
Pikaajalised kohustused kokku	118 369	126 325

Lühiajalised kohustused

Võlakohustused	4 796	3 663
Rendikohustused	25	14
Võlad ja ettemaksed	7 950	10 017
Lühiajalised kohustused kokku	12 771	13 694

Kohustused kokku	131 140	140 019
Kohustused ja omakapital kokku	242 582	246 607

Konsolideerimata koondkasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Müügitulu	34 983	21 043
Muud äritulud	13 904	14 791
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-16 421	-10 301
Mitmesugused tegevuskulud	-1 694	-780
Tööjõukulud	-13 312	-11 514
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-11 812	-11 977
Muud ärikulud	-425	-58
Ärikasum	5 223	1 204
Finantstulud ja -kulud	-369	-137
Aruandeaasta puhaskasum	4 854	1 067
Majandusaasta koondkasum	4 854	1 067

Konsolideerimata rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes

Põhitegevuse rahavood	2022	2021
Laekumised klientidelt	43 935	26 084
Tarnijatele ja töötajatele tasutud	-37 261	-28 685
Saadud intressitulu	30	30
Makstud intressid	-261	-143
Saadud sihtfinantseerimine riigi eelarvest	9 067	10 067
Saadud muu tegevuskulude sihtfinantseerimine	420	50
Põhitegevuse rahavood kokku	15 930	7 403
Rahavood investeerimisest		
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-16 433	-33 198
Laekunud materiaalse põhivara müügist	0	1
Saadud põhivara sihtfinantseerimine	1 832	9 105
Rahavood investeerimisest kokku	-14 601	-24 092

tuhandetes eurodes

Rahavood finantseerimisest	2022	2021
Saadud laenu tagasimaksed	-3 642	-3 286
Makstud rendimaksed	-21	-19
Saadud rahaline sissemakse aktsiakapitali	0	20 000
Rahavood finantseerimisest kokku	-3 663	16 695
Rahavood kokku		
	-2 334	6
Raha ja raha ekvivalendid perioodi algul	43 562	43 556
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpul	41 228	43 562
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-2 334	6

Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Aktsiakapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2020	25 617	2 510	57 394	85 521
Aktsiakapitali suurendamine rahalise sissemakse teel	20 000	0	0	20 000
2021. aasta koondkasum	0	0	1 067	1 067
Saldo seisuga 31.12.2021	45 617	2 510	58 461	106 588
Kasumijaotus reservkapitali	0	115	-115	0
2022. aasta koondkasum	0	0	4 854	4 854
Saldo seisuga 31.12.2022	45 617	2 625	63 200	111 442

AS Tallinna Lennujaam (emaettevõtte) korrigeeritud omakapitali aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Emaettevõtte konsolideerimata omakapital	111 442	106 588
Tütarettevõtte bilansiline väärtus emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruandes (miinus)	-1 028	-1 028
Tütarettevõtte väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil (pluss)	14 556	10 722
Kokku	124 970	116 282

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Aktsiaseltsi Tallinna Lennujaam aktsionäridele

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt Aktsiaseltsi Tallinna Lennujaam ja selle tütarettevõtte (koos Kontserni) konsolideeritud finantsseisundi seisuga 31. detsember 2022 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2022;
- konsolideeritud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksi Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatus standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikalaalset kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab järgmisi osasid – Tegevusaruanne, Strateegia ja eesmärkide täitmine, Lennuliiklus meie lennujaamades, Lennuvälja- ja reisirajateenused, Meeskond, Kestlikkuse aruanne (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Tegevusaruande osas teostasime ka auditortegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Tuginedes auditi käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud; ja
- tegevusaruanne koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Pidades silmas auditi käigus saadud teadmisi ja arusaamu Kontsernist ja selle keskkonnast, oleme lisaks kohustatud avaldama, kui oleme tuvastanud olulisi väärkajastamisi tegevusaruandes ja muus informatsioonis, millest saime teadlikuks enne käesoleva audiitori aruande kuupäeva. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatses Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviitud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviitud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väaresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;

- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivald antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

/allkirjastatud digitaalselt/

Janno Hermanson
Vandeaudiitor, litsents nr 570

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristiina Veermäe
Vandeaudiitor, litsents nr 596

22. märts 2023
Tallinn, Eesti

Kasumi jaotamise ettepanek

Eelmiste perioodide jaotamata kasum 31.12.2021	68 040 tuhat eurot
2022. aasta puhaskasum	8 688 tuhat eurot
Kokku jaotuskõlbulik kasum seisuga 31.12.2022	76 728 tuhat eurot

Juhatus teeb ettepaneku 2022. aasta puhaskasum summas

8 688 tuhat eurot jaotada järgmiselt:

- 434 tuhat eurot kanda reservkapitali;
- 8 254 tuhat eurot jätta jaotamata ning kanda jaotamata kasumisse.

Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist 76 294 tuhat eurot

Riivo Tuvike	<i>juhatuse esimees</i>	22.03.2023
Einari Bambus	<i>juhatuse liige</i>	22.03.2023
Anneli Turkin	<i>juhatuse liige</i>	22.03.2023
Katrin Hagel	<i>juhatuse liige</i>	22.03.2023
Eero Pärgmäe	<i>juhatuse liige</i>	22.03.2023

Majandusaasta aruande allkirjad

Juhatus on koostanud 2022. aasta tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande. Juhatus kinnitab majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

Juhatus:

Riivo Tuvike	juhatuse esimees	22.03.2023
Einari Bambus	juhatuse liige	22.03.2023
Anneli Turkin	juhatuse liige	22.03.2023
Katrin Hagel	juhatuse liige	22.03.2023
Eero Pärgmäe	juhatuse liige	22.03.2023

Nõukogu on juhatuse poolt koostatud majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, millele on lisatud sõltumatu vandeaudiitori aruanne ja kasumi jaotamise ettepanek, läbi vaadanud ja heaks kiitnud. Nõukogu kinnitab majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

Nõukogu:

Märten Vaikmaa	nõukogu esimees	5.04.2023
Kadri Land	nõukogu liige	5.04.2023
Toivo Jürgenson	nõukogu liige	5.04.2023
Piret Kübbar	nõukogu liige	5.04.2023
Jaak Viilipus	nõukogu liige	5.04.2023
Sir John Elvidge	nõukogu liige	5.04.2023

Kontserni Tallinna Lennujaam müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le

tuhandetes eurodes

EMTAK kood	2022	2021
35131 Elektrienergia jaotus	1 520	789
52231 Lennuväljade ja lennujaama reisiterminalide töö	31 442	18 841
52239 Muud õhutransporti teenindavad tegevused	16 944	10 104
85599 Muud mujal liigitamata koolitus	53	43

